

PULSS

TALV/2023
KLIENDILE TASUTA

EST/ENG

PULSS.ONLINE

MuBa

LINNARUUM/
URBAN SPACE

**TUULIKKI
BARTOSIK**

OKSANA TANDIT

**MARTIN
SIPLANE**

TOIT/FOOD

MOOD/FASHION

KUNST/ART

ETTEVÕTLIK
JA ELUJANUNE

**VITALIA
SASS**

BORN TO LIVE!

СЛАВА
УКРАЇНІ!

HUBLOT

I N T E R N A T I O N A L F U S I O N

BIG BANG UNICO GOURMET

Damascus steel case. In-house
UNICO chronograph movement.
Limited to 200 pieces.

GOLDMAN

Suur-Karja 9 • 10140 Tallinn • Estonia

+372 641 9333

www.goldman.eu

hublot.com • f • t • i

Classique

7337

A *Classique* Breguet watch is the exact opposite of programmed obsolescence. It is designed not only to masterfully tell but also withstand the test of time. Make *History* with us.

GOLDMAN

Suur-Karja 9, 10140 Tallinn,
Estonia +372 641 9333

BoConcept®

LIVE EKSTRAORDINÆR

BOCONCEPT MÖÖBLISALONG, Pärnu mnt 158/1, Tallinn, +372 600 9903, info@boconcept.ee
www.boconcept.ee

25 AASTAT KUNSTIKOGEMUST

EESTI KUNSTI OKSJONID, NÄITUSED,

HINDAMINE, OSTU- JA MÜÜGIKONSULTATSIOONID

25 YEARS OF ART EXPERIENCE

ESTONIAN ART AUCTIONS, EXHIBITIONS,

APPRAISALS, SALES AND PURCHASES CONSULTATIONS

www.haus.ee

Uus 17, Tallinn

+ 372 641 9471

haus@haus.ee

Vene agressioon Ukrainale on endiselt tähtsaim teema. Küll tahaks juba osa saada sellest hetkest, et asi on päevakorrast maas, sest sõda on võidetud. Ja vaadata, kuidas nüüd edasi saab. Kui segada Ukraina lipuvärve sinist ja kollast, saame rohelise. Meie kui pealinna elu ja kultuuri fookusega lehele läheb enam kui korda alanud Euroopa rohepealinna aasta. Kahjuks paistab, et see saab olema üks tühja kõmiseva kampaania, pakazuhha ja Potjomkini külade stiilis rohepesu aasta. Sügavamaid ja jätkusuutlikumaid muutusi ei paista terendavat. Siiski, olgem optimistid ja aidakem omalt poolt kaasa, et pisemgi samm ja ettevõtmine linnaruumi inimkeskemaks ja looduslähedasemaks muutmiseks õnnestuks. Pärast aastakümneid kestnud autokeskset mõtlemist ja avaliku ruumi tuimalt asfaldi-betooni alla matmist ei ole kiired pöörded ilmselt võimalikud.

Tõnu

Tõnu Pedaru
toimetaja / editor

Russian aggression against Ukraine remains the main issue. That's why we have our cover girl and related topics. If you mix the Ukrainian flag's blue and yellow, you get green. Well, for us, as a mag focusing on the life and culture of Tallinn, the start of the city as the European Green Capital 2023 is immense. Unfortunately, it will likely be a year of empty-sounding campaigning, pakazuhha, and Potyomkin village-style greenwashing. There seems to be no sign of more sustainable change on the horizon. However, let's be optimistic and do our part to make the smallest step and endeavor to make urban space more people-and nature-friendly a success. After decades of car-centered thinking and bluntly burying public space under asphalt & concrete, it seems that no quick turnaround is possible.

TOIMETAJA: Tõnu Pedaru **KUJUNDAJA:** Margit Randmäe **KORREKTOR:** Killu Mei
REKLAAM: Nordicom +372 5666 7770 · reklaam@nordicom.ee **VÄLJAANDJA:** PULSS Media OÜ
toimetus@pulss.online · facebook.com/PULSS.ONLINE · <https://pulss.online>

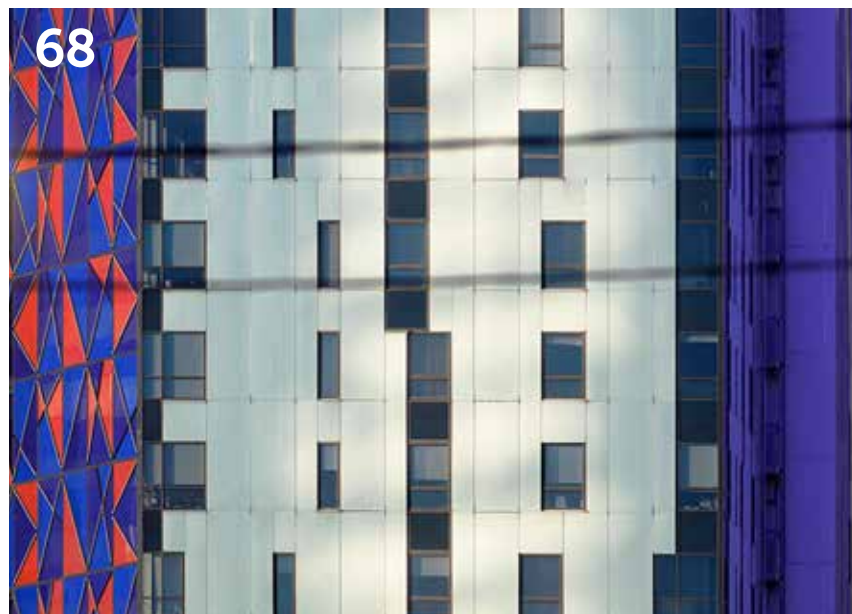

Foto: Alice Whitby

Vitalia Sass
loe lk 20

Foto: Margus Johanson

14 Linnauudised / City news	54 Stiilne / Tallinnista: Mari-Liis Meremaa
20 Kaanelugu / Cover Story: Vitalia Sass, vitaalne muutuja	58 Tegija / Doer: Oksana Tandit
28 Luubi all / Focus: Tallinna tähtpäevad 2023	60 Moeseeria / Fashion-shoot: Victory by Oksana Tandit
34 Väljaandja tervitus: Andres Peets	64 Argipäev / 24 Hours Kristel Kibuvits-Kallas
36 Mõttekoht: Meelis Kubits ja Vene kultuuri tühistamine	68 Kunstiruum / Art Space: Martin Siplane
40 Maitsejaht / Restaurant: Odessa	74 Muusikavalik / New Estonian Music Albums
46 Test: Ukraina toit linnas / Ukrainian Cuisine in Town	76 Impulss / Impulse: Tuulikki Bartosik
	98 Üks maja / A House: Kawe City Building

EQS SUV

SEE ON TEERAJAJATELE.

Uus täiselektriline EQS SUV ühendab endas üle 600 km pikkuse sõiduulatuse avara kõrgtehnoloogilise luksusliku interjööri. See on mõeldud neile, kes on teejuhid. Neile, kes haaravad võimalustest ja jätavad endast positiivse jälje.

Vaata rohkem www.mercedes-benz.ee/eqs-suv

Keskmine elektrikulu kWh/100 km: 19,9-24,1; keskmine CO₂ heide g/km: 0.

OCTO FINISSIMO

BVLGARI
ROMA

GOLDMAN

TALLINN • SUUR-KARJA 9, 00372 641 9333
WWW.GOLDMAN.EU

„MÄLU ARHEOLOOGID“ KUMU-s

KUMU esitleb Baltimaade üht huvitavamat kunstikogu Vitols Contemporary, mis keskendub Ida- ja Kesk-Euroopa kaasaegsele kunstile ja kuhu kuulub ligi tuhat teost enam kui 150 autorilt. Kolleksionaaride Irina Vitola ja Māris Vitolsi sõnul on kogu ajendatud nende huvist regiooni sotsiaalsete ja poliitiliste muutuste vastu pärast Berliini müüri langemist 1989. aastal. Samuti tõstavad nad esile piirkonna kultuurilist mitmekesisust. Näituse pealkiri sündis Walter Benjamini mõttest, et mälu on miski, mida me kogeme ja mis üksnes vahendab möödunud – nii nagu maapõu vahendab sinna mattunud iidseid linnu. Näitusele kaasatud autoreid, aga ka kogujaid endid võiks käsitada mälu arheoloogidena, kes kaevavad isikliku ja kollektiivse mälu eri kihtides, tuues esile mineviku ja oleviku põimingu. Näitus on avatud kuni 9. aprillini.

Leonards Laganovskis (Läti) Perspektivnaya, 2009. KUMU

► KUMU presents: "Archaeologists of Memory - Vitols Contemporary" is the first exhibition to offer in-depth theme-based insight into one of the most intriguing art collections in the Baltics, focused on the contemporary art of Central and Eastern Europe. In the words of the collectors, Irina Vitola and Māris Vitols, their collection has been inspired by their interest in the tremendous social and political changes since the fall of the Berlin Wall in 1989, as well as by the cultural diversity of the region. The exhibition presents artworks from Latvia, Romania, Poland, Russia, Czechia, Lithuania, Estonia, Georgia, Slovakia, Albania and Ukraine. Open till April 9th.

Levgeni Petrov
(Ukraina)
Porti 2012

YANU - ROBOTLAND IN ROTERMANN

► Estonia is well-known all over the world as a digital nation. Now they have gone to extremes and digitalized even the bartenders! There is now a futuristic robot bar Yanu open for visitors in the new heart of Tallinn, the Rotermann quarter. That is a one-of-a-kind in Scandinavia and Eastern Europe. The sci-fi-looking robot serves you soft drinks and cocktails daily. Alan, the father of robot shares: One of our regular customers is an 8 year-old boy who usually kicks the door open, orders an apple juice, pays with his watch and walks home."

Plus the venue is hosting events and DJs on the weekends and is available for private events too. Check it out yourself: FB - Yanu Showroom or route your sneakers to: Rotermanni 14, opposite Levier Cafe.

NB: "Very Instagram-able experience!"

Foto: Alan Adojaan (CEO)

BAARIS AINULT ROBOTID!

Eestimaa digitaliseerimistuhin on jõudnud tänaseks ka meelelahutusse ning ette on juba võetud baarmenid! Vastavat Yanu futuristlik robot-baar Tallinnas Rotermanni kvartalis on ainuke omataoline Skandinaavias ja Ida-Euroopas. Tulevikubaarmen ehk siis tegelikult olevikubaarmen oskab teha kokteile ning ka alkovabu jookke vastavalt soovile. Alan, kes on robotist baarmeni looja ja lapsevanem, kirjeldab üht püsikundet: „Meil käib siin pidevalt üks kaheksa-aastane kutt, kes marsib sisse, tellib mahla, maksab kellaga ja tuiskab seejärel minema.“

Nädalavahetusesti toimuvad Yanus üritused, mängivad DJ-d ning ruumi saab ka rentida firma- ja erapidudeks. Tule oma silmaga seda imet kaema Rotermanni 14, Levieri vastas.

NB! Väga instagrammitav elamus!

Valmib sügis 2023 | rosenimaja.ee

ROSENI MAJA

A-energiaklassi äri- ja büroohoone kaasaegses
Rotermanni kvartalis

ENERGIASÄÄSTLIK

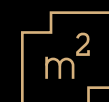
PÄIKESEELEKTRIAAM

ELEKTRIAUTODE
LAADIMISKOHAD

RATTAKOHAD

SUUR KORRUSEPIND

PARKLAKOHAD
KÜLALISTELE

TÖÖKESKKONNAD
SISUSTAB

thulema

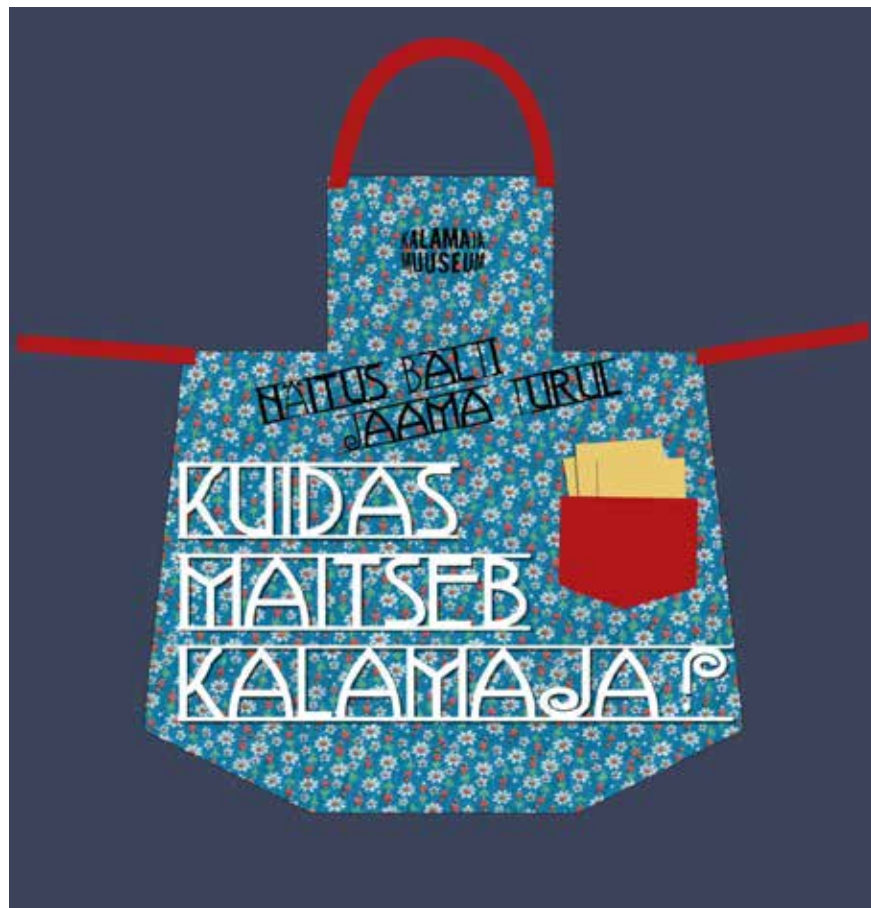
thulema.ee

ÜÜRIINFO

INGEMAR PAAN
+372 508 9505

TANEL TAMBERG
+372 528 9886

KUIDAS MAITSEB KALAMAJA?

Balti jaama turul näeb Kalamaja kogukonnamuuseumi koostatud näitus „Kuidas maitseb Kalamaja?“, mis tutvustab kohalikku toidukultuuri.

Väljapanekul saab tutvuda endistele ja praegustele Kalamaja elanikele armsate retseptidega, mis on olnud nende jaoks siin elatud aja jooksul oluline osa Kalamaja maitsest. Suur osa retseptidest on seotud soojade lapsepõlvemälestuste ning köögis askeldava vanaemaga, kuid on ka päris uute Kalamaja roogade valmistamisõpetusi.

Näitusel on igaühel võimalik omale meeldiv retsept nostalgiliste mustritega põlledel taskuist kaasa võtta, et ka ise kodus Kalamaja-maitselisi roogasid valmistada. Tasuta aväritusel saab mõnda neist ka degusteerida. Näitus asub Balti jaama turu kioskitänaval, välituru lähedal.

Näitust saab külastada 1. aprillini. Lisaks sellele toimub oktoobrist aprillini Kalamaja muuseumi koduses köögis kord kuus ka üritustesari „Kalamaja

maitsed“, kuhu on oodatud kõik huvilised, et kohalike elanike juhendamisel aegumatute retseptide järgi süüa teha, hubaselt üheskoos aega veeta ning lõpuks ka oma kätetööl hea maitsta lasta.

► Balti jaama / Baltic Station Market features the exhibition "How Kalamaja tastes", created by the Kalamaja Community Museum, which introduces the local food culture. The exhibition features recipes that are loved by Kalamaja settlement residents, and which have been a part of the taste of Kalamaja. The exhibition gives everyone the opportunity to take a recipe with nostalgic patterns from their apron pockets to make Kalamaja-flavoured dishes at home. The exhibition is open until 1 April. In addition, From October to April, the Kalamaja Museum's home kitchen will host a monthly event series called "Kalamaja Tastes", where everyone is invited to cook timeless recipes under the guidance of local residents.

NYKUR VODKA

Võimas, kuid kaunilt valmistatud viin, mis on väga heas tasakaalus ja pakub täidlast puuviljasust. Nykur Vodka kasutab puhast Fääri saarte vett, mis on filtreeritud läbi 12 kihi 55 miljonit aastat vana basaldi, mis võimaldab loomulikku puhastamist ja mineraliseerumist.

► A powerful yet beautifully crafted vodka that is very well balanced and offers a full-bodied fruitiness. Nykur Vodka uses pure Faroese water filtered through the 12 layers of 55 million year-old basalts that allows natural cleansing and mineralization.

„TÄHELEPANU! TEGEMIST ON ALKOHOLIGA. ALKOHOL VÕIB KAHJUSTADA TEIE TERVIST.“

VAIKELUD RAHVUSLIKEL MOTIIVIDEL...

... on kunstnik Jaanus Samma kureeritud näitus, kus näeb, kuidas eestlaste rahvuslikkust on konstrueeritud läbi visuaalide, kujundite ja mustrite just 1930.–1950. aastatel, autoritaarse ja totalitaarse poliitilise režiimi tingimustes ning milline oli eestlaste enesekuvandi kujundamine selle ikonograafia abil. Vaadeldaval perioodil on rahvusliku ikonograafia seos võimuga kõige vahetum ja ülaltpoolt suunatum. Näitusel on Jaanus Samma isiklikule ja Eesti muuseumide kogudest valitud materjalile tuginedes loonud kaksteist temaatilist kompositsiooni, milles vaatleb rahvuslike mustrite ja kujundite kasutamist Eesti tarbekunstis ja -graafikas. Samma ise on näituse tarbeks loonud kolm uut teost, mis käsitlevad rahvuskonservatiivset kunstikaanonit ja pakuvad võimalusi seda tänapäeva vaatepunktist ümber hinnata. Näitus on avatud Eesti Tarbekunstimuuseumis 2. aprillini.

► Still lives with national motifs... is an exhibition curated by the artist Jaanus Samma, where you can see how Estonians' nationality was constructed through images and patterns in the 1930s-1950s, under authoritarian and totalitarian political regimes. How Estonians' self-image was shaped through this iconography. In the historical period under consideration, the link between national iconography and power is most direct and top-down. The exhibition is open at the Estonian Museum of Applied Arts until 2 April.

GORIKATUUR PALJASTAB EESTLASE ELU JA EESTI VALITSEJAD

Filmimuuseumi näitus „Gorikatuur“ on põhjalik väljapanek Eesti viljakaima karikaturisti Vello Agori ehk Gori (1894-1944) loomingust tema elu eri etappidel. Gorit teadsid tänu tema loomingule Eesti Vabariigis kõik. Ta oli äärmiselt viljakas, jõudes elu jooksul teha igapäevaste karikatuuride kõrval ka vinjette, maale, koomikseid, šarže, illustratsioone, esineda kodustel ja rahvusvahelistel näitustel. Läbi tema iroonilise ja kohati ka sarkastilise kujutluslaadi näeme omaaegse Eesti Vabariigi varjul olnud aspekte. Ning ehkki Gori pidas end rohkem ajakirjanikuks, oli ta tegelikult üks oma aja paremini tasustatud kunstnikke.

Näitusel saab näha Eesti Kunstimuuseumi graafikakogust esmakordselt vaatajateni toodud pilte Gori isiklikest joonistusalbumitest. Gori loomingut saab vaadelda paralleelselt Eesti riigi pöördeliste sündmustega, mis mõjutasid tuhandete teiste eestlaste

kõrval otseselt ka tema traagilist saatust. Näitus on valminud koos dokumentaalfilmiga „Gorikaturist“ (režissöör Raimo Jõerand). Filmikatkendeid ja pikemaid intervjuulõike saab vaadata ka näituse videoekraanilt.

Näitus on avatud kuni 2023. aasta septembrini.

► Exhibition "Gorikature" ("Gorikatuur") reveals the life of an Estonian and the rulers of Estonia in the era of the first Estonian Republic. The exhibition at the Film Museum is a comprehensive display of the work of Estonia's most prolific caricaturist, Vello Agori or Gori (1894–1944), from different stages of his life. Gori's work made him a household name in the Republic of Estonia. He was extremely prolific. In addition to his everyday caricatures, over the course of his life he also managed to make vignettes, paintings, cartoons, illustrations and featured in local and international exhibitions. His ironic and somewhat sarcastic style of depiction reveals hidden aspects of the Republic of Estonia of the time. And although Gori thought of himself as more of a journalist, he was actually one of the highest-paid artists of his time.

TALLING ARHITEKTUURIMUUSEUMIS

Näituse peamotiiv on linnaruumiline ajutus: majad oma nõrkusmomentidel, tellinguise pakituina ja pooleli, mil linlane neile kuigi palju tähelepanu ei pööra. Fotode autor Martin Siplane on arhitekturfotograafia üks otsingulisemaid esindajaid Eestis, kelle jaoks meid ümbritsev linnaruum ja traditsiooniline arhitektuurifoto on üha enam muutumas hüppelauaks millelegi enamale. Fotograafi enda sõnul on „tellingute ajutine monumentaalsus ja betoonpostide skulpturaalne vorm ning seda kõike peegeldav sentimeetrine veekiht paljal betoonpõrandal, millel ehitajad silkavad nagu Jeesus üle vee, ülimalt paeluv ja fotogeenniline vaatepilt.“ Näitus on avatud 2023. aasta aprillini.

► Talling at Museum of Architecture The main motif of the exhibition is urban temporariness: houses in their moments of weakness, wrapped in bricks and unfinished, when the city dweller pays little attention to them. The author of the photographs, Martin Siplane, is one of the most searching representatives of architectural photography in Estonia, for whom the urban space around us and traditional architectural photography are increasingly becoming a springboard to something more. Open Til April 2023

TAGASITULEK MIKKELI MUUSEUMIS KADRIORUS

Jakov Rubinštein (1900, Varssavi – 1983, Moskva) kuulub nõukogude perioodi teedrajavate kunstikogujate põlvkonda, kes alustasid kogumist keerulistel stalinismi aastatel ja kelle eeskujul hakkas kunstikogumine 1960. aastatel laiemalt levima. Tema 25 aasta jooksul kujunenud kollektsioon oli nõukogude perioodil üks silmapaistvamaid 20. sajandi esimese kolmandiku vene kunstile keskenduvaid erakogusid. Näitus on avatud 2023. aasta aprilli lõpuni.

RE-ENCOUNTER: THE ART COLLECTION OF YAKOV RUBINSTEIN

► Yakov Rubinstein (b. 1900 in Warsaw – d. 1983 in Moscow) was one of the earliest Soviet art collectors, who started collecting in the years of Stalin's oppressive rule and set the direction for more widespread art collecting in the 1960s. Rubinstein's collection was created over 25 years. It

was among the most outstanding private collections focusing on the Russian art of the first three decades of the 20th century. The exhibition is open til the end of April 2023 at Mikkeli Museum

Juri Pimenov. Karmoškamängija. 1929. Akvarell, gvašš. Tanya Rubinstein-Horowitzi kogu

Ühes parimas Tallinna kesklinnas asuvas arenduses Kalevi Panorama on nüüd valmis kõik korterid. Korteritel on suurepärane viimistlus, läbi mõeldud sisekujundus ning mugav ja ruumikas planeering.

Konsultatsiooni ja hinnapakkumise saamiseks võtke ühendust:
www.kalevipanorama.ee
tel. +372 5071547
info@skynix.ee

In one of the best residential real estate projects in the centre of Tallinn - Kalevi Panorama, premium apartments are ready by now. Those apartments are distinguished by luxury finishes, thoughtful interior design, excellent and spacious room layout.

Please contact us for a price offer:
www.kalevipanorama.ee
tel. +372 5071547
info@skynix.ee

VITALIA SASS:

„Muutun
iga poole
aasta järel!“

„Ma oleks tahtnud kõiki neid inimesi kallistada!“ ütleb Vitalia Sass tänulikult meenutades, kuidas Eesti inimesed lehvitasid Ukraina lippe oma käes, autodel ja hoonetel.

Tekst:
Tõnu Pedaru
Fotod:
Margus Johanson

Ukrainlannast disainipoepidaja Vitalia Sass (27), kes elab juba mitmendat aastat Tallinnas, ütleb, et pärast püüdlusi kohane da kohalike olude ja ootustega on ta otsustanud oma ettevõtmistes ikka iseendaks jääda ja usaldada pigem oma sisetunnet.

Kohtume Vitaga tema Hata disainibutiigis (designhata.ee), vanalinnas otse Hella Hundi kõrtsi kõrval. Pikal tänaval on olnud minevikus pulbitsev peatänav, aga praegu, veebruari alguse pärastlõunal valitseb siin vaikus. Ka kohalikke liigub ja elab vanalinnas ju vähe. Suvel tulvad siia tõenäoliselt taas turistide hordid.

Märkimisväärne on samas Ukrainas tugev kohalolek vahetus läheduses. Hatast pea otse üle tänava keldris asub ilmselt Ukraina kõõgi lipulaev linnas, restoran Odessa. „Jaa, nendega teeme tihti koostööd,“ märgib disainibutiigi perenaine. Edasi, kohe kõrval kõrgub Roseni maja, Rootsi suursaatkonna käsutuses olev uhke hilisbarokne aadlipalee, mille rõdule on kinnitatud hiigelsuur Ukraina lipp. Jah, lipuvärvid on neil ju samad, mis meilgi, muigab Vita. Ja kui piki Pikka tänavat Toompea poole edasi liikuda, jõuad peagi Vene suursaatkonna ette. Seal toimub sõja algusest peale ikka pidev protesti-*performance* ja piketitamine.

Vita mõnab, et on võimas tunne, et sa ei ole üks. Et on toetus. Kui ta nägi agressiooni alguse järel kõiki siinseid inimesi, kes kandsid Ukraina lippu, ning taksosid-autosid, mis sõitsid ringi lippudega... „Ma oleks tahtnud kõiki neid inimesi kallistada!“ Ja kuigi sõjategevuse algusnädalatel tundis ta, et tal ei jätkunud isegi õhku hingamiseks, suutis ta koos disaineri Xenia Joosti ja teistega korraldada kunstioksjoni ning koguda kunstnike ja annetajate abiga üle 80 000 euro nii põgenikele kui ka armee ja territoriaalkaitse toetuseks, näiteks kuulivestide ostuks.

Kuid kõigest sellest on Vita rääkinud juba läinud aastal Eesti meediale palju

ja seda kõike pole tema arvates enam mõtet tuimalt korrutada. Vita meelest tuleb olla tänulik, et on neid, kes pole väsinud toetamast. Vita ei loe enam iga-päevaselt sõjauudiste õudusi. Küll aga näiteks ei suhtle ta enam inimestega, venelastega, kes on sõja teemal „eri“ arvamusel. Selleks aga, et saaks võimaluse kasvõi sõjast mitte pidevalt mõelda, et seda sõda üle elada ja mitte uppuda negatiivsetesse mõtetesse, peab ta oma tööga edasi liikuma. Mõte selles, et vahendades Ukraina disaini siia ja müües seda maailma, toetab ta ju Ukrainat tema praeguses kohutavas kriisis.

Kuid pühendunud tööle disainipoes tuleb ka ülejäänud ajal leida tegutsemist, leida uusi väljakutseid ja inspiratsiooni.

Selleks on ta leidnud ühe hea lahenduse: Hata butiigis korraldatakse erasündmusi, pidusid, koolitusi, elava muusikaga kontserte... „Et oleksid olengud, midagi laheda ja lõdvestavat,“ räägib Vita. Ta lihtsalt pidi ise midagi tegema, kuna eriti just talvel ei olegi ju kuhugi õieti minna, midagi teha. Eriti kui oled veel noor ega ole võib-olla veel valmis näiteks lastega kodus istuma. Tuleviku võtmes Vita seda viimast varianti muide sugugi ei välista.

Või kui sa just ei söösta ööklubidesse ega ahmi midagi *party hard mode*'is. Vita märgib, et tema meelestu pidutsemise ajad jäid ikka sinna teismeaia lõppu ja 20ndatesse, misjärel ta alustas modellikarjääri. Modelliaastatel oli ta aga tihti lihtsalt nii väsinud, et pidu panna.

TALLINN ON TALVEL VÄGA VÄIKE VAIKNE LINN

Eesti on talvel ja suvel täitsa teistsugune maa ja Tallinn erinev linn, ütleb Vita. Suvel pole üldse probleemi, et poleks kuhugi minna või midagi uut-põnevat teha. Sõida kasvõi jalgrattaga – Kalamajas, Pirital, Nõmmel. Vanalinna tänavail on rattaga siiski veidi ebamugav. Aga talvel on linn väga-väga-väga vaikne. Olles juba mitmendat talve siin, ei ole ta sellega suutnud siiski hästi kohaneda.

Muidugi on muuseumid ja kunsti-galeriid ja Fotografiska, aga pimedaid ja tühje päevi on rohkem, nendib Vita. Kunstisaalidesse minnes vajab Vita endaga kaaslast, kes aitaks avada taieste tähendusi. Kumus rääkis eragiid talle sümbolitest ja muustritest, mis oli nii huvitav, aga ise poleks ta iial neid saladusi lahti muukinud. Pidev kinos käimine on tüütu, aga muidugi on võetud keraamika-, kunsti- ja tantsukursuseid, kõik on olnud abiks. Ta on ka abikaasat salsatundi kutsunud, aga too pole vedu võtnud.

Vita arvab, et ka keelebarjäär takistab. Ta on õppinud eesti keelt, aga peab seda siiski nii raskeks. Selle kõrval omandas ta koroonajal näiteks hispaania keele ja sellega žongleerib ta mänglevalt. Me räägime Vitaga inglise keeles. Üks probleem eesti keelega ongi, et ei ole vaja, kohalikes oludes saab väga hästi hakkama nii inglise kui ka vene keeles. Ja lõpuks saab alati Tallinnast vahelduseks paariks päevaks ka kuhugi välja pöörutada, näiteks Helsingisse, Riiga, Milanosse.

Vita ise on pärit Vinnõtsjast, mis jääb pealinna Kiievi ja Moldova piiri vahele, mõlemale poole ligi kolm-neli tundi sõitu. Suuruse mõttes peab Vita kodulinna üsna sarnaseks Tallinnaga. Kuigi hetkel on seal lõuna pool isegi külmem kui siin, on talvel seal siiski enam valgust. Olgu märgitud, et kui Tallinna elanikkonnast on ametlikult ligi 40% venelasi, siis Vinnõtsjas alla 10%. Vinnõtsjas on jõgi ja Tallinnas on meri, millest Vita on varem ikka unistanud, kuid ei arvanud, et see nii külm on. Vita ütleb, et suvel ta meres ujumas ei käi, aga on avastanud enda jaoks talisupluse Noblessneris. Oma sünnipäeval kaks aastat tagasi oktoobris oli tal halb tuju. „Otsustasin pärast trenni minna ujuma!“ Vita ei käi vees regulaarselt, aga just siis, kui ta tunneb, et keha seda vajab.

Sõja vari võib mõjuda ilmselt paljudele kuidagi äratavalt ja aktiveerivalt. Et hakatakse selgemini nägema tõelisi vajadusi ja valikuid ning otsima olulisi sihte elus. Elu väärtus, selle haprus ja võimalik lõpp on sõjaga korraga nii otse silme all.

Vita jaoks on tema kodumaal toimuva sõja kõrval kindlasti veidi vaja välja tulla ka oma abikaasa varjust. Kui Uk-

rainas oli Vita vähemasti oma Indias veedetud modelliaastatel päris tuntud, siis siin Eestis võetakse teda esimeses järjekorras teadmiseks ikka kui kuulsaiduettevõtja Ragnar Sassi abikaasat.

KOHTING ABIKAASAGA

Kuus aastat koos, nendib Vita. Nad pole enam noorpaar ega armunud teismelised, kel oma väljas käimise rutiinid. Aastad on tähendanud mõlema jaoks suhteoskuste arendamist, kohanemist, oskust teineteist kuulata. Teineteise vajadusi mõista. Arvestada erinevustega harjumustes ja liikumisrütmid. Ragnar on nagu igiliikur, pidevalt ja „tuhhiga“ tööasju lükates. Isegi vabal ajal ei suuda ta pikemalt ühe koha peal istuda. Kui Vita tahaks veidi aega maha võtta ja nautida vaadet või miljööd, siis Ragnar juba niheleb ja tahab edasi liikuda. „Mulle meeldib näiteks metsas istuda ja seda vaadelda, kuid Ragnar tahab pigem metsas ringi kõndida.“

Jaanuaris leppisid Vita ja Ragnar, et nädalas korra käivad kohtingul! Muidugi, elavad nad ju koos ja käivad muidu koos ka väljas, kasvõi lõunal või põikavad kuhugi teel töölt koju... Kuid kohting, see on eriline aeg teineteise jaoks.

Vita ja Ragnar elavad Kalamajas korteris, mis on ju kena. Seal on Vital ka veel üks tõeline sõber ootamas – kass Frida (vaadake Instagramist üle @vitaliaaaa, palju laheda pilte!). Tulevikukodu saab neil tõenäoliselt olemas hoopis Nõmme keskuse lähedal olevas majas, mida praegu renoveeritakse. Lisaks on maamaja Ida-Virumaal Avinurmel, mis on suvel imeilus paik. Peipsi järv pole kaugel ja võid sõita Mustveele hommikueineks. Eestis on palju paiku, mida ikka ja jälle avastada, märgib Vita.

NIMI ON SU SAATUS

Nimi Vitalia viitaks justkui vitaalsele, elujõule, *vita* kui elule. Vitalia ütleb, et miskipärast hääldevad eestlased tema nime Vitalia, kuigi Vitaalia oleks kodusem. Ei saagi aru, miks, sest Itaaliaga saame ju hakkama. Vita pakub, et tema nimi võiks vahest selgitada, miks temas on nii palju uudishimu elu suhtes ja terve hulk värvilisi emotsioone. Ka tanu alla minnes võetud mehe perekonnanimi Sass on ju inglise keeles seline sõakas.

JA KUIGI SÕJA-TEGEVUSE ALGUSNÄDALATEL TUNDIS TA, ET TAL EI JÄTKUNUD ISEGI ÕHKU HINGAMISEKS, SUUTIS TA KOOS DISAINERI XENIA JOOSTI JA TEISTEGA KORRALDADA KUNSTIOKSJONI NING KOGUDA KUNSTNIKE JA ANNETAJATE ABIGA ÜLE 80 000 EURO NII PÕGENIKELE KUI KA ARMEE JA TERRITORIAALKAITSE TOETUSEKS, NÄITEKS KUULIVESTIDE OSTUKS.

HINE - ainuke konjak, mis varustab Briti kuningakoda

www.finebrands.ee

Tähelepanu! Tegemist on alkoholiga! Alkohol võib kahjustada teie tervist!

KOHANEMINE JA MUUTUMINE

Pärast mitut aastat siin Eestis ja algusaegade püüdlusi kohaneda kohalike olude ja siinsete ootustega on Vita jõudnud otsusele, et õigem on jääda iseenadaks ja usaldada oma sisetunnet. On asju, mida muuta ei saa, näiteks ilm või ka majanduskliima või kasvõi seesama koroonaepeemia. Nendega pead paratamatult kohanema. Või ka arvestama inflatsiooni ja hinnatõusudega. Palju teha ei ole midagi ka selles, et Eesti rahvaarv on väike. Mis tähendab ka, et sinu disainipoe käive ei saa olla nii suur kui suurtes linnades ja maades. On aga asju, mida saad mõjutada ja muuta. Nii avas Vita läinud aastalõpul Hata disainipoe Solarises. Seal käib ikka rohkem rahvast kui vanalinna Pikal tänaval.

Kui läinud aasta oli töö mõttes hullumeelne ja tihti sai koju alles õhtul kell kümme, siis nüüd saab Vita teha lühe-

maid päevi. Ja nüüd tal on ka manager, mis on imeline.

Oma sisetunnet usaldab Vita nüüd ka valikutes, mis Hataste lähevad. Peamiselt Ukraina brandid, soodsama hinnaga disaineritööd kvaliteetse teostusega. Ise eelistab ta enamasti pigem *casual* riideid, aga hindab väga sealjuures kvaliteeti.

Samal ajal kui ta sünnimaa võitleb oma olemasolu ja vabaduse eest, räägib Vita, et ka üksikisikuna, olgu mehe või naisena, peab olema vabadus valida. Kui Vita oli vestluse alguses tasane, väga viks ja viisakas ja isegi vaoshoitud, siis juba mõne aja möödudes hakkab tema jutu seest kasvama suurem sisu ja jõud. Meie ees on noor naine tulvil elujanu.

„Ma otsin lakkamatult midagi ja midagi muud,“ räägib Vita, et ei kujuta ette end tegemast midagi 20 aastat jutti, „Ei, ma muutun iga kuue kuu järel!“

VITALIA SASS: "I am changing every six months!"

Vitalia Sass (27), the owner of the first Ukrainian design boutique in the city, Hata, has been living in Tallinn for years. She says that after simply trying to adapt to local conditions and meet their expectations, she has decided to stay true to herself and trust her gut.

Hata design boutique is on Pikk Street in the Old Town. The strong presence of Ukraine in the immediate vicinity is noteworthy. Almost directly across the street from Hata is the flagship of Ukrainian cuisine - the Odessa restaurant. "Yes, we often collaborate with them," notes Vita. Further along the street is the Rosen House, a late-Baroque palace occupied by the Swedish Embassy, with a giant Ukrainian flag pinned to its balcony. And if you continue towards Toompea, you will soon arrive in front of the Russian Embassy. Since the beginning of the war, there has been constant protesting and picketing there.

Vita admits that it's great to have so much support. When she saw all the people here after the aggression started, carrying Ukrainian flags, and taxi cabs driving around with flags, she admits, "I would have liked to hug all those people!" And even though in the first weeks of hostilities she felt she didn't even have enough air to breathe, she managed, together with the designer Xenija Joost and other artists, to organize an art auction and to collect over 80 thousand euros, both for refugees and to support the army. Now Vita doesn't read all the war news anymore because "it is unbearable." She also no longer communicates with people, particularly Russians, who 'disagree' on the war topic. By introducing and selling Ukrainian design to the world, she is also helping to keep Ukraine's economy going. However, to be able to stop thinking about the war, she has also tried to find activities in addition to her daily routine at the shop. Her solution is to organise a range of private events, such as parties, training courses, and live music concerts at her Hata boutique. Vita says that she just wanted to plan "something nice, something cool and relaxing, as there is nowhere to go, and nothing to do in town in winter".

Estonia is a very different country in winter and summer and Tallinn is a different city, says Vita. In the summer, it's just awesome, but winters are tough. Vita also thinks the language barrier is a hindrance. She has studied Estonian but still finds it difficult.

One of the problems with Estonian is that in the local context, one can manage well in English and Russian. Vita is originally from Vinnytsia, which lies between the capital Kyiv and the Moldovan border, a 3-4 hour drive each way. Vita considers her hometown quite similar in size to Tallinn. Although it's even colder in the south than here at the moment, it's still lighter in winter. Vinnytsia has a river, and Tallinn has a river and the sea, which Vita used to dream about but never thought would be so cold. She says she doesn't swim in the sea in summer but has discovered a winter swimming spot in Noblessner. On her birthday two years ago in October, she was in a bad mood. "And I decided to go swimming after my workout!" Vita doesn't go regularly, only when she feels her body needs it.

For Vita, it has certainly been challenging to step out of her husband's shadow. Here in Estonia, she is still chiefly known as the wife of the famous start-up entrepreneur Ragnar Sassi. Together for six years, Vita says they are no longer teenagers in love. For both of them, the years have been about developing relationship skills, adapting, and learning to listen to each other. Understanding each other's needs. Respecting differences in habits. Ragnar is like a non-stop machine. Even in his free time, he can't sit still for long. When Vita would like to take some time out and enjoy the view or the ambiance, Ragnar is already about to move on. In January, Vita and Ragnar agreed to have a date night once a week! This date is a special time for each other.

Vita and Ragnar live in Kalamaja, in an apartment. Vita has another true friend waiting for her at home, her cat Frida (check out all the

great photos on Instagram at @vitaliaaaa)

But their future home will probably be in a house near Nõmme center, which is currently being renovated. In addition, they have a country house in Avinurme, Ida-Viru County, which is a lovely place to be in summer.

Your name is your destiny! Vitalia would seem to refer to "vitality" and "Vita" as "life". Vita suggests that her name might explain why she has so much curiosity about life.

There are things you can't change - like the weather, the economic climate, or the corona epidemic. You have to adapt to them. there is not much you can do about Estonia's small population. But there are things you can influence, things you can change. That's why Vita opened a branch of Hata Design in Solaris shopping mall at the end of last year. There are still more people there than on Pikk Street in the old town. Vita now trusts her gut feeling about the choices that go into Hata. She focuses mainly on Ukrainian brands, affordable designer pieces with quality workmanship. While the country of her birth fights for its existence and freedom, Vita insists that there must also be freedom of choice as an individual, whether male or female. While Vita seemed somewhat shy at the beginning of the conversation, after a while, her words began to grow in substance and power. That woman is built to live! "I'm constantly looking for something else," says Vita, who can't imagine being stuck doing the same thing for 20 years, "no, I change every six months!"

TALLINNA TÄHTPÄEVAD 2023

Tallinna (Revali) kui linna rajamise alguseks tuleb pidada 1219. aasta suve, kui Taani kuningas Valdemar II „pikale mäele“ (*mons longa*) ehk praegusele Toompeale kindluse ehitas. Selle ümber ja alla hakkas siginema linn. Käima tõmbamisest saab tänavu 804 aastat. Aga milliseid ümmargusi ja erilisi tähtpäevi Tallinn tänavu pidada saab?

TALLINN ANNIVERSARIES 2023

The founding of Tallinn (Reval) as a city began in the summer of 1219, when the Danish King Valdemar II built a fortress on the "long hill", now mostly known as Toompea, around which the city began to grow. It will be 804 years since the beginning the year 2023. But what about some round and special anniversaries Tallinn should and would celebrate this year?

790 aastat verevalamisest nn Toompea lahingus mõõgavendade ordu ja paavsti pooldavate vasallide vahel (hilissuvi 1233). Orduvennad tapsid väidetavalt enam kui sada vasalli ja veri voolas isegi Toomkiriku altari ees. Laibad kuhjati hunnikusse, mille otsa pandi kõige paavstimeelsem vasall. Tapetute seas oli tõenäoliselt ka eestlastest ülikuid. Paavstile tehtud kaebekirjas ordu kuritegude kohta mainitakse ka esimest korda linna „kodanikke“. Nii takistati Eestimaal paavstiriigi sündimist. Sündmuse alusel algatati kohtuasi, mis lõpuks viis Taani kuninga võimu taastamisele Tallinnas.

790 years after the battle between the Order of the Brothers of the Sword and the vassals loyal to the Pope at Toompea: the Order is said to have killed more than a hundred vassals, in church. The corpses were piled into a chariot, on top of which the most papal vassal was placed. It is believed that among them were also Estonian elite. The letter of appeal to the Pope also mentions the citizens of Reval for the first time. On the basis of the event, a lawsuit was initiated, which eventually led to the restoration of the power of the Danish king in Tallinn.

785 aastat Stensby lepingust (07.06.1238). Taani kuninga Valdemar II ja Liivimaa ordu- meistri Hermann Balke vahel sõlmitud kokkulepe lõpetada Põhja- ja Kesk-Eesti kuuluvuse pärast puhkenud konflikt. Taani kuningas Valdemar II sai Tallinna ja Põhja-Eesti tagasi! Leping on esimene kirjalik tõend Tallinna nimetamisest linnaks (*civitas*). Samuti mainitakse seal Jaani seeki ehk Püha Johannese pidalitõbiste hospitali.

785 Stensby Treaty - King Valdemar II of Denmark gets Tallinn (Reval) and Northern Estonia back! This treaty is the first written record of Tallinn's designation as a city, in Latin - "Civitas". It also mentions Jaani or St. John's Hospital.

775 aastat Lübecki linnaõiguse andmisest Tallinnale (15. mai 1248). Selle aluseks on Taani kuninga Erik IV ürik. Tõenäoliselt andis linnale mingid õigused juba varem Valdemar II, nende on viidanud vasallid ja dominikaanid. Igatahes tähistab Lübecki õiguse andmine Revali linnale selle sõltumatuse tunnustamist, mis mingil määral kehtis 19. sajandini.

775 years since the Lübeck Law was granted to Tallinn. It is probable that King Valdemar II granted some rights to the city earlier. In any case, the Lübeck Law is a recognition of the city's sovereignty, which to some extent continued until the 19th century.

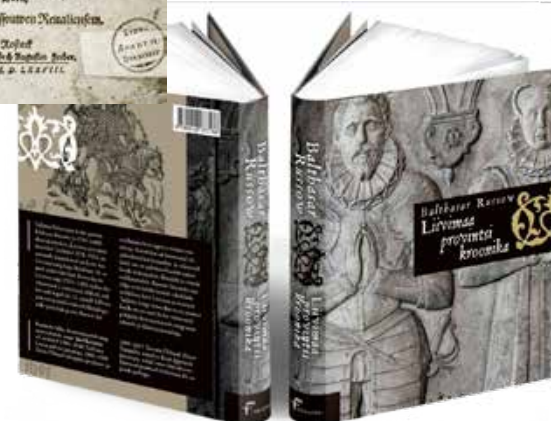
680 aastat Jüriöö ülestõusu algusest (23.04.1343). Peamiselt eestlaste maa-rahva või ka ülikute juhitud ülestõus, mille käigus tapeti sakslasi, aadlimehi jt. Põhjuste seas rõhumine, maksude tõus, Taani võimuvaakum jne. Ülestõusnute vägi koondus mai keskel Tallinna alla ning alustas kindluse ja linna piiramist. Kiirelt Tallinna jõudnud Liivi ordu meistri Dreilebeni juhtimisel ülestõusnute vägi purustati tõenäoliselt Sõjamäel. Ülestõus kiirendas Tallinna ja Põhja-Eesti müügitehingut Taanilt Saksa ordule (1346)

680 - the beginning of the Uprising of St. George's Night (23.04.1343). Mainly an uprising of Estonians, during which nobles and clergy were killed. Among the causes were rising taxes, power vacuum, etc. In mid-May, the uprising troops massed under Tallinn and began a siege. Under the leadership of the Livonian Order's master Dreileben, the uprising force were crushed on the Sõjamägi region. The uprising accelerated the sale of Tallinn and northern Estonia from Denmark to the Teutonic Order (1346).

540 aastat Tallinna esimese suurtükitorni, linna kõrgeima kaitsetorni Kiek in de Köki valmimisest (esmamainimine: „uus torn Bolemani sauna taga“ 1474, varasemal kujul valmimine 1483). Kiek in de Köki ('kiika kööki') nimetus on esimest korda kirjasõnas märgitud 1577. aastal seoses linna piiramise ja pommitamisega moskoviitide poolt. Alates 17. sajandi lõpust, kui tornile ehitati kõrge ja massiivne koonuseline kasematt-katus, ka linna kõige kõrgem kaitsetorn (49 meetrit). Vanalinna tuntumaid maamärke, alates 1958. aastast Tallinna Linnamuuseumi filiaal. Praegu Kiek in de Köki kindlustustemuuseumi kompleksi osa.

540 - from the completion of Tallinn's first artillery tower and the highest tower on town (49 metres) Kiek in de Kök (first mentioned as "new tower behind Boleman's bath" in 1474, the completion of the first stage in 1483). The name - Kiek in de Kök ('Peek in the kitchen') was first recorded in 1577. One of the most famous landmarks of the Old Town, and - from the late 17th century, when the tower was given a high and massive casemate roof, also the tallest defence tower in the city. Since 1958 it has been a branch of the Tallinn City Museum. Now part of the Kiek in de Kök Fortification Museum complex.

445 aastat Balthasar Russowi kroonika väljaandmisest (Chronica der Provinz Lyfflandt 1578, sügis, Rostock). Püha Vaimu kiriku luterlik pastor ja enda kinnitusele Revali linna patrioot sai kuulsaks kroonikaga, mille kõige väärtuslikum osa pajatab tema eluajal toimunud Liivi sõdadest, sealhulgas Tallinna piiramistest ja pommitamistest moskoviitide poolt. Kroonika esmatrükk müüdi kiirelt läbi, teine trükk oli 1584.

445 years since the publication of Balthasar Russow's Chronicle (autumn 1578). Russow (1536-1600) was one of the most important Livonian and Estonian chroniclers. He was the Lutheran pastor of the Estonian congregation at the Holy Spirit Church in Reval from 1566 until his death. Chronica der Provinz Lyfflandt is a valuable source describing the history of Livonia, especially the decline of the Livonian Order and the period of the Livonian War (1558-83). In his work Russow was highly critical of the immorality of the upper classes, complained about the superstitious beliefs and pagan traditions of the peasants and the venality of mercenary armies during the wars.

165 aastat mustast päevast Tallinnas ehk Anija küla meeste avalikust peksmisest Vene turul (21. juunil 1858 praegusel Viru väljakul). Uue talurahvaseadusega sisenenud segaduste ja arusaamatuste läbi abiteost keeldunud ja Toompeale õigust nõudma läinud talupoegade karistamine Tallinnas. Talumehed viidi kui lambakari Toompealt alla üle Raekoja platsi läbi Viru tänava Vene turule, kus sõdurid neid tolliste keppidega vastu selgi peksid. Iga mees sai üle saja kepihoobi. Paljud tallinlased, nende seas kaupmees Rotermann, kelle maa peal veretööd tehti, protesteerisid. 120 aastat möödub ka tänava kirjanik Eduard Vilde tuntud romaani „Kui Anija mehed Tallinnas käisid“ (esmakordselt 1903. aastal) ilmunisest.

165 years from the very black day - bloody sunday in Tallinn - the public caning of the men of the village of Anija in the Russian market, (21.06.1858 - today Viru Square) Punishment of peasants went to Toompea to demand justice and clarification of the law. The peasants were led like a flock of sheep from Toompea to the Russian market. Each man received more than 100 sticks. Many Tallinners, including the merchant Rotermann, on whose land the massacre took place, protested.

Tank®
Indoor
Systems

**GARDEROOBID
KÄÄNDUKSED
HÕLMIKUKSED
LIUGUKSED**

135 aastat esimesest trammist! Tallinna ühis-transporti sünniks saame lugeda 1888. aasta suve, kui pandi käima hoburaudtee elik hobutramm ehk konka Vana turu kaela ja Kadrioru vahel. Hiljem lisandus ka Pärnu maantee liin. Konka käis Tallinnas kuni esimese maailmasõjani. Eesti Vabariigi ajal pandi käima mootortrammid.

135 years since the first tram! The birth of Tallinn's public transport took place in the summer of 1888, when a horse-drawn tram, or konka, was put into service between the neck of the Old Market Square and Kadriorg. Later, the Pärnu road line was added. The Konka ran in Tallinn until the First World War. During the Republic of Estonia, motor trams were introduced.

110 aastat esimesest linna elektrijaamast. Saagu elektrivalgus! Kuigi väikestest erajaamadest valgustati mõningaid vanalinnamaju juba varem, siis 24. märtsist hakkas elekter jõudma järjest uutele linnaasutustele ja elamutelegi. Elektrijaama projekti koostas arhitekt Hans Schmidt. Tänapäeval tegutseb kunagises katlamajas Kultuurikatel, samast algab ka Kultuurikilomeeter. Masinamajas tegutseb Energia avastuskeskus, kus võib tutvuda originaalkujul kahe turbogeneraatoriga ning paljude elektrijaama seadmete ja aparatuuridega.

110 years since the city's first power plant. Although small private power stations had already been lighting some houses in the old town, from March 24 electricity began to reach a succession of new buildings and homes. The power station's engine house, boiler house and office building were designed by architect Hans Schmidt. Today, the former boiler house is home to the Kultuurikatel. The Energy Discovery Centre is located in the power house, where you can see the original two turbo-generators and a number of the power plant's equipment and apparatus.

110 aastat Estonia teatrimaja avamisest (24. augustil 1913). Ärkava ja rahvuslikku uhkust kasvatava eesti rahva jaoks oli tähtis kaasmaalastest ülemrahvale – sakslastele – taas ära teha ja nende „kivihunniku“ (ehk Saksa teatri, praeguse Draama-teatri) kõrvale tõeline loss püstitada. Ehituseks vajas Estonia selts raha ehk rahva annetusi. Vana lugu räägib, et rahvus-poeet Juhan Liiv tahtis 1911. aasta suvel ehitusplatsi ääres endalt kõiki riideid seljast koorida, et annetada ehitusele, kuid linnavalitsus seganud vahele. Lõpuks annetas poeet pintsaku (mis on praegugi veel alles!). Soomlaste Armas Lindgreni ja Wivi Lönni projekti põhjal valminud uhke maja oli suurim tollane ehitus linnas.

110 years since the opening of the Estonia Theatre (24 August 1913). It was important for the awakening Estonian people, who were nurturing their fast-growing national pride, to make amends with their fellow countrymen, the upper strata Germans, and to erect a real palace next to their "stone pile" (building of the German Theatre, now the Drama Theatre). Designed by Finns Armas Lindgren and Wivi Lönn, the magnificent building was the largest in the city at the time.

110 aastat esimesest eesti mängufilmist „Lae-natud naene“ (1913). Tõenäoliselt esimene Eestis filmitud mängufilm, tootjaks Riia ettevõtjad, filmitud eranditult vanalinnas.

110 years since the first Estonian feature film "The Borrowed Wife" (1913). Probably the first feature film shot in Estonia, produced by Riia Enterprises, filmed exclusively in the Old Town.

105 aastat iseseisvusmanifestist. Kuidas jõudis Eesti iseseisvuse kuulutamine Tallinna? Esimest korda loeti Eesti iseseisvusmanifest ette 23. veebruaril 1918 Pärnu Endla teatri rõdult. Tallinnas oli kavas see ette lugeda 24. veebruaril Estonia teatris toimunud etenduse vaheajal, kuid plaan luhtus. Sel päeval jõuti Tallinnas iseseisvusmanifest trükkida ja tänavatele välja panna. Tallinnas kuulutati iseseisvus välja küll lõpuks 24. veebruaril, kuid sellega ei kaasnenud manifesti ettelugemist ega pidulikkust. Esmaspäeval, 25. veebruaril avaldati manifesti tekst ajalehtedes, teksti alla oli kuupäevaks märgitud 24. veebruar. Iseseisvust jätkus aga vaid üheks päevaks. 25. veebruaril pidas Ajutine Valitsus Reaalkooli direktori kabinetis ühe oma esimestest koosolekutest, Reaalkooli trepilt luges Konstantin Päts rahvale ette ka manifesti ning juba sama päeva lõunal algas üheksa kuud kestnud Saksa okupatsioon.

105 years of Estonian independence. How did the declaration of Estonian independence reach Tallinn? The first reading of the independence manifesto took place on 23 February 1918 from the balcony of the Endla Theatre in Pärnu. In Tallinn, independence was finally proclaimed on 24 February, but there was no reading of the manifesto and no ceremony. On Monday, 25 February, the text of the Manifesto was published in newspapers, with the date 24 February marked under the text. However, independence continued for only one day. On 25 February, the Provisional Government held one of its first meetings in the office of the director of the Reaalkool, Konstantin Päts read the manifesto to the people from the staircase of the Reaalkool, and at noon on the same day the nine-month German occupation began.

100 aastat Tallinna hipodroomist (avati 25. novembril 1923). Kahjuks lõppes hipodroomi kuulsusriikas ajalugu ja värvikirev aeg mullu – viimased võistlused toimusid 3. detsembril 2022. Territooriumil algavad kinnisvaraarendused. Hipodroom kolis Sauele.

100 years of Tallinn Hippodrome (opened on 25 November 1923.) Sadly, the glorious and colourful history of the hippodrome ended last year. The last races of the Tallinn Hippodrome took place on 3 December 2022. Real estate developments will start on the territory instead. Hippodrome moved to Saue.

55 aastat esimesest rokkfestivalist Tallinnas (kinos Kosmos 8. aprillil 1968). Kell 10.00 kõlas Tallinna Eestimaa moodsaimas kinos Kosmos Olav Ehala komponeeritud signatuur. Algas kontsert, mida hiljem on hakatud õigustatult nimetama kogu NSV Liidu esimeseks, vähemasti ametlikult lubatud avalikuks rokkfestivaliks. Festival ise kestis täpselt neli tundi, algas kell 10.00 ja lõppes kell 14.00, et filmi „Pulmad Malinovkas“ seanss saaks alata. Kontserdil esines viis bändi, välja valitud mitte ametnike, vaid Tallinna Biitklubi poolt: Kristallid, Poppojad, Mikronid, Poissmehed, Langevad Tähed ja Virmalised. Tuhatkond noort elas kaasa publikuna ja kaks korda nii palju passis ümber maja, sest pileteid ei jätkunud. Sündmust jälgis teraselt KGB, linna kultuuriosakond, partei keskkomitee, miilitsajaoskondades seisis operatiivgrupid võimalike noorterahutuste või kokkupõrgete ootel sõiduvalmis.

55 years since the first rock festival in Tallinn, (at Kosmos cinema on 8 April 1968) which later has been named as the first, at least officially allowed, public rock festival in the whole of the USSR. The festival (not exactly Woodstock sized, of course) itself lasted exactly four hours, starting at 10.00 and ending at 14.00, so that the screening of the film "Wedding in Malinovka" could begin. The concert featured five bands, selected not by officials but by the Tallinn Biitklub. A thousand and a half young people joined in as an audience, and twice as many passed around the house because there were not enough tickets. The event was closely watched by the KGB, the city's cultural department, the party's central committee, and in the militia stations, operational groups stood ready to move in anticipation of possible youth riots or clashes.

35 aastat esimesest Rock Summerist Tallinna lauluväljakul (26.–28. augustil 1988). Klubi Muusik, selle vedaja Jüri Makarovi ja soomlaste koostöös igati korda läinud rokkfestival, mille kõige suurem saavutus oli selle kohal hõljunud vabaduse hõng – kohal käinud rahvamass tundis, et vabanemine nõukogude impeeriumist pole enam mägede taga! Kolm päeva kestnud festival kandis alapealkirja „Glasnost 88“ ning oli külastajatele tasuta. Hinnanguliselt käis seal kolme päeva peale kokku 150 000 külastajat. Välismaa kuulsustest esines seal näiteks Public Image Ltd. Soome laulja Sakari Kuosmanen hüüdis lava pealt „Eesti vabaks!“.

35 years ago (1988 26-28 August) - the first Rock Summer festival at Tallinn Lauluväljak, a rock festival that was a great success in cooperation between Club Muusik, its promoter Jüri Makarov and the Finns. The greatest achievement was the feeling of freedom that hovered over it - the crowds felt that liberation from the Soviet empire was no longer over the mountains! The festival was officially entitled "Glasnost 88" and was free of charge for visitors. Estimated 150 000 visitors attended over the three days. Foreign celebrities featured Public Image Ltd. Finnish singer Sakari Kuosmanen shouted "Free Estonia!" from the stage and received loud cheers from enormous crowd.

KÄSI PULSSil

*Ajakirja Pulss väljaandja
Andres Peetsi tervitus lugejale*

Ajakirjal Pulss sai täis kolmeteistkümnes aastaring. Oleme läbi aastate kajastanud linnakultuuri ja eluoluga seonduvat. Meeleolukalt ja sisukalt, kätt linnaelu pulsil hoides. Mõni aeg tagasi tehtud Fellneri meetodil põhinev uuring näitas, et meie linna eri paigus jagataval paberväljaandel on kuni 80 000 lugejat. Teame, et seda polegi vähe, kui arvestada, et lugemisharjumised on muutunud ja info ammutamine on liikunud veebi. Eks oleme meiega oma sisu tõstnud kättesaadavaks ka online'i.

Tänases heitlikus ja ärevas olukorras peame vastutustundlikult aduma, milline peaks olema meie roll selles muutuv maailmas. Ja sisend ajakirja. See ei tähenda, et hakkame andma leheruumi poliitikutele, aga tähelepanelikele, ärksa mõtlemise, tundliku meelelaadi ja terava sõnakäsitlusega arvajale on meie veerud olnud ikka vabad avaldamiseks. Me oleme ko-

hustatud märkama ja reageerima, kui on märke meie väärtuste, demokraatia ja inimliku keskkonna säilimise pärast.

Täheldan süveneva ärevusega, kui palju on meie ümber siginenud viktorkingisepalikke kremlimeelseid, kes kiidavad kaasa meie naaberriigi maffiavalitsuse terroristlikule tegevusele. Vaatan sügava põlgusega, kuidas vastutustundetud poliitikud libisevad üle oma valimiseelsetest lubadustest. Kurvastan ikka ja jälle teadmises, et mõiste „vastutus“ on kujunenud tühjaks sõnakõlksuks. Teadsin seda ju küll, jah, aga siiski – kui palju võib! Ja kas peaksime püssi põõsasse viskama või pea liiva alla pistma?!

Meie kasutuses on relv, mida oleme kolmeteistkümne aasta jooksul enda käes hoidnud. See on SÕNA. Õige mitu sõna, kui vaja! Ja pilt! Õiglastele sõnadele anname ruumi meie lehekülgedel. Tarkadele ja südametunnistusega inimestele.

E · R · S · O

E E S T I R I I K L I K S Ü M F O O N I A O R K E S T E R

17.02

Short Ride in
a Fast Machine

17.03

Alessandrini
ja Bachid

24.03

Halls ja Bruckner

14.04

Distant Light

28.04

Eesti Muusika
Päevad

13.05 – 25.05

kontserdid
Ühendkuningriigis

EESTI RIIKLIK SÜMFOONIA- ORKESTER

IGAL
REEDEL
ESTONIAS

erso.ee

VE NE KULTUURI TÜHISTAMISEST

MEELIS KUBITS nendib, et juba aastapäevad kestnud Vene sõda paneb meid Ukraina kompromissitu toetamise kõrval pidevalt küsima, kuidas suhtuda agressorriigi tegevustesse väljaspool otsest lahinguvälja.

Pehme jõu efektiiv-
sel kasutamisel võib tsiviliseeritud
maailmaga tagasi ühise laua taha
tulekul olla otsustav roll. Selle hoiaku
edasilükkamine kaugesse tulevikku
nõuab meie kõigi valvsust ja põhi-
mõtete järgimist. Vene kultuur, sport
ja meelelahutus on sellel pildil need
head poisid, kes peavad Moskva vaa-
tes ära tegema halbade kuttide töö.
Meie asi on olla valvel ja mitte lasta
sel juhtuda, kuniks patud on lunasta-
tud ja enesepuhastus täiel määral
läbitud.

Eeltoodust tulenevalt on vene kultuuri hindajatele öelda järgmist. Esiteks tuleb kahepoolsed kultuurisuhted ära unustada. Praktilises elus tähendab see seda, et kõik meie kultuuritegelased, kes soovivad edaspidi Venemaal esineda, võivad sinna rahulikult jääda. Ka Venemaal meile tulijate hulk on kokku kuivanud. Väärt tegijatele on sealgi mõeldud vaid üheotsapilet. Tean (*sic!*) ühte muusikut, kel on agressiivselt

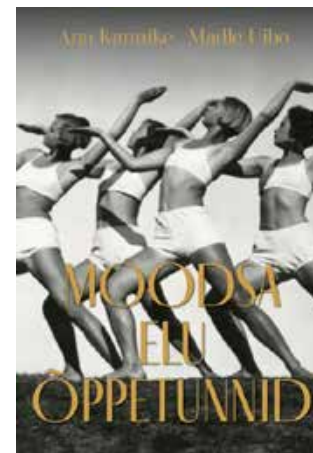
pobisev, kuid siiski ühemõtteliselt selge sõjavastane positsioon, kes on möödunud aastal tuuritanud läänes (USA, Iisrael, Läti), jõuab kevadel ka Tallinna ja samal ajal on tal õnnestunud paljude äraütlemiste kõrval säilitada mõned kontserdid kodumaal. Tegemist on suhteliselt ainulaadse juhtumiga ja neile inimestele ma kätte ei paneks, erandid peavad olema võimalikud, kui inimeste positsioon meie jaoks selge.

Teiseks, kõiki endale Z-tähe otsaette maalinud ja sõja toetuseks sõnade või tegevusega panustavatele kultuuri- ja meelelahutustegelastele tuleb panna eluaegne keeld Schengeni viisaruumi sisenemiseks. See on igati proportsionaalne abinõu ka juhuks, kui Venemaal peaksid võimule tulema jõud, kes kunagi sõja hukka mõistavad ja maailma käest andeks paluvad. Sõja üksikisikutest toetajad peavad oma võlgu tasuma elupäevade lõpuni. Põhjus, miks tuleb sekkuda viisakorralduse tasemel, on korporatiivvürituded ja kutsed, sest kui avaliku kontserdi toimumise võib eos ära blokkida kodanikuühiskond (Kirkorovi näitel), siis selle eest, et mõni kohalik vatnik endale aiapeoks Z-artisti koju ei kutsuks, ei ole keegi

kaitsstud. Aga peab olema. Samas kõigi Venemaal lahkunud ja sõja hukka mõistnutele on meie kontserdimajade uksed lahti – see praktika sai juba 2022. aastal korraliku sissejuhatuse, näiteks Maksim Galkini ja Boris Grebenštšikovi isikus.

Ja lõpetuseks muidugi klassika. Ukraina võib oma inimeste, terri-
tooriumi ja informuumi kaitsmiseks
kasutada kõiki vahendeid, sh Puškini
monumentide demonteerimine,
Katarina II omast Odessas rääkimata.
See ei ole meie asi ega meie õigus
hinnata. Küll aga leian, et Ukraina
kultuuriministri katsetel tõkestada
vene klassika esitamist maailma oo-
perilavadel panib mandaati ja töötab
see Ukraina üldiselt eduka rahvus-
vahelise mõju suurendamise vastu.
Häirida tuleb end lasta DNR-terroris-
tide lippu mähkunud Anna Netrebko
tegevusest, aga tema poolt esitata-
te heliloojate omast mitte. Eestis on
selle väärikalt lahendanud ERSO, mis
varsti juba aasta aega alustab oma
kontserte Ukraina hümniga, kuid
kavades leiab ka Tšaikovski ja Rah-
maninovi nimed. End klassikuteks
kirjutanud heliloojate ja kirjanike
teosed on läbinud maailmasõdu ja
hulka kultuurilisi konflikte ning on
enda olemasolu vajadust tõestanud
piisavalt.

Kokkuvõtlikult – neid piinlikke jutte, et „kultuur ja poliitika“ on lahus ja „Eesti pole selline riik, kus esinejate liikumist reguleerima hakatakse“, enam kuulata ei soovi.

HEA LUGEMINE

ÜHE RAHVA MUUTUMINE

ANU KANNIKE, MADLE UIBO
MOODSA ELU ÕPPETUNNID

Meeldib see meie või mitte, aga eestlaste kultuuri-kiht on õige õhuke, napilt sajandipikkune. Etnoloog Anu Kannike ja ajaloolane Madle Uibo viivad lugeja eelmise sajandi esimestesse kümnenditesse. See oli aeg, mil meie esivanemad võtsid omaks eluviisi, mida võib nimetada moodsaks ja modernseks. Need epiteidid kõlavad suurejooneliselt, kuid nende sekka kuuluvad ka näiteks komme käia keha

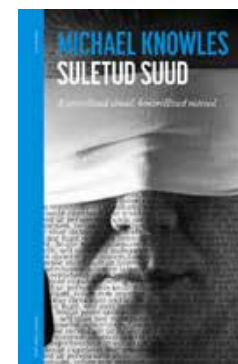
kergendamas kemmergus ja hammaste pesemine. Aga mitte ainult. Neil murrangulistel kümnenditel muutusid eestlaste arusaamised tootmisest, kommetest, riitumistest, hügieenist, tervisest, vaba aja veetmisest ja sisuliselt kõigest muust. Muidugi ei kulgenud sarnased mastapaadid muutused lüdinall ning kirjeldused toonastest kultuurilähingutest ja moodsa elu propagandast on eriti huvitav lugemine. **P**

SARI- MÖRTSU- KAST KANNIBAL

VILLE HYTÖNEN
JOHANNES-
ANDREAS

Selle raamatu nimikangela-seks on Johannes-Andreas Hanni, eestlasest sarimõrtsu-kaks, kelle amokijooks ENSV viimastel aastaküm-netel nõudis kolme inimese elu. Nagu sellest veel vähe, ühelt oma ohvrilt lõikas Hanni tüki liha, praadis ja söi ära. Võigas lugu, samas suurepärase materjal filmitegijatele või kirjanikele. Paraku ei suutnud ükski kodumaine loomeloomine lugu üles korjata. Kuniks tuli Ville Hytönen, Eestis elav tunnustatud soome kirjanik, kes sarimõrtsukast kannibali loo raamatuks kirjutas. Raske öelda, mis on õõvastavam, kas rangest usklikust perest noormehe kujunemine mõrtsukaks, Hanni veretööd või tema abikaasa pime armastus. Suurepärase raamat, aga une-eelseks lektüüriks hästi ei passi. **P**

KULTUURI- SÕJA KAHURID

MICHAEL KNOWLES
SULETUD SUUD.
KONTROLLITUD
SÕNAD, KONTROLLI-
TUD MÕTTED

Läänemaailmas, eeskätt Ameerika Ühendriikides käiv kultuurisõjaks nimetatud ideoloogiline võitlus on ammumuina meigi maa-
nurka jõudnud. Iseasi, kui paljud meist sellest aru on saanud või üldse märganud. Katoliiklasest publitsist ja poliitkommentaator Michael Knowles esindab selles sõjas konservatiivse ilmnavaate konservatiivsemat tiiba. Knowles on seisukohal, et teisel pool rindepoont seis-
vate vasakpoolsete eesmärk on lammutada lääne kultuur, ning ta vaatleb sed arusa-
mast lähtuvalt poliitkorrek-
tust, võitlust kolonialismi, seksismi ja rassismiga ning monumendisõda. Ükskõik, kas te jagate Knowlesi arvamust või olete risti vastupidistel seisukohtadel, seda raamatut tasub lugeda kõigil, keda need teemad külmaks ei jäta. **P**

PARIISI SKANDAA- LITAR

MARYLINE MARTIN
LA GOULUE. MOULIN
ROUGE'I KUNIN-
GANNA

ORLANDO
FICES

LUGU
VENEMAAST

**TUNNE
IDA-
NAABRIT**

ORLANDO FIGES
LUGU VENEMAAST

Milleks üks järjekordne raamat, kus Venemaa ajalugu on kolmele ja poole sajale leheküljele kokku pressitud? Eks ole ajaloo huvilise riulis neid ja toekamaidki veel vähemalt meetri jagu. Aga siiski. Kes tahab mõista, miks Vladimir Putini Venemaa on täpselt selline, nagu ta on, siis kuulsa briti ajaloolase Orlando Figesi värske käsitus on ilmselt parim, millest alustada. Figes nendib, et ükski teine riik ei ole oma ajalugu ümber kujundanud nii palju kui Venemaa. Autor lahkab ideid, müüte ja ideoloogiad, millest lähtuvalt on Venemaa ajalugu ümber kirjutatud, ning näitab elegantselt, kuidas Venemaa valitsejad on aastasadade jooksul neidsamu müüte kasutanud võimu laiendamiseks ja kindlustamiseks. **P**

**PIRAADID
TULEVAD**

ANDRIS FELDMANIS,
LIVIA ULMAN
ERIK KIVISÜDA

Ega neid algupäraseid eestikeelseid piraadiraamatuid, mis lastele mõeldud, üle-määra palju just pole. „Arabella“ muidugi on klassika. Siis on veel Felslandi hirmus mereröövel Silver Üksisilm ning piraadid, kes Limpat ja tema sõpru kimbutasid. Sai vist kõik? See rida on nüüd lõpuks täiendust saanud. 11-aastast Erikut, kel rinnus kivist süda ja kellele miski korda ei lähe, teame juba kinolinalt filmist „Erik Kivisüda“. Nüüd saab Eriku ja Maria selkustele salapärase piraadist pulbitsevas Kahevahelmaailmas kaasa elada raamatut lugedes. Kui teile film meeldib, meeldib ka raamat. Ei minqit kahtlust. **P**

**SÕJA ÜSIKISIKUTEST TOETAJAD PEAVAD
OMA VÕLGU TASUMA ELUPÄEVADE
LÕPUNI.**

SUSHI PLAZA VÄIKE JAAPAN

Sushi Plaza uus restoran Kalamajas on omaniku sõnul uute asjade proovimise ja müütide murdmise koht.

Fotod: Rasmus Kooskora, Arabella Veskis, Rauno Liivand

Jaapani pealinnas Tokyos on argipäevaelu range ja reeglite järgi, tuleb üles näidata töökust ja tõsidust. Aga õhtu saabudes võetakse neonvalguse saatel maskid maha, ning lokaalid, mis päevasel ajal olid kinni, avatakse. On aeg ennast välja elada, nautida ja sotsialiseeruda!

Sushi Plaza uus restoran just sellist õhtust hõngu pakubki. Just nagu Väike Jaapan! See Iza-kaya kontseptsioonile tuginev restoran on ajast eest ja pakub erakordset kogemust. Juba interjäär on põnev – laes hõljuvad värvilised pilved, saali keskel kõidab pilku millimallikate akvaarium, seintel näeb erilist Jaapani popkunsti.

Restorani omanikku Maksim Kartševskit mõjutas lapsena tugevalt anime, sealt sai ta ka tugevat inspiratsiooni oma praegustele tegevustele ja nägemustele. Ka eriline disain restoranis on selle mõjutusega, fännidele ja Jaapani kultuuri tundjatele on siin rohkelt detaile märkamiseks ja äratundmiseks.

Oma püsiklientidele räägib Maksim, et uus restoran on uute asjade proovimise ja vanade mustrite murdmise koht.

Sushi Plaza on juba kümme aastat turul olnud ja mõjutanud tugevalt sushi-kultuuri Eestis. Ettevõtte eesmärk on olnud alati teha midagi innovaatilist, midagi, mis pakuks klientidele meeldejäävat kogemust. Sealt ka ettevõtte omaniku poolt propageeritav veganikala suund, mida soovitatakse ka teistele sushi-restoranidele kui üht arengusuunda.

Paljud inimesed ei söö toorest kala, sest on kunagi saanud ebameeldiva kogemuse. Üks väike halb kogemus ja inimene ei pruugigi seda enam mitte kunagi maitsta. Maksim püüab anda inimestele uute mustrite loomiseks uusi positiivseid kogemusi, et kaoks pelgus toorest kala süüa.

Jaapanlased on käinud Eestis Sushi Plaza kokkadele oma oskusi jagamas. Viimasel külaskäigul

SUSHI PLAZA IZAKAYA

Vana-Kalamaja 10, Tallinn

Tel: +372 5300 8362

Avatud: K 17-22

N 17-23

R 17-00

L 14-00

P 14-22

Take-Away: E-P 11-22

näitasid nad, kuidas külmutatud tuunikalast ja Norra lõhest saavutada lihtsa tehnikaga tippkvaliteet.

Paljudele inimestele, kes on Sushi Plazas värsket, meisterlikult serveeritud toorest kala proovinud, on see väga meeldima hakanud.

Sushi Plaza asutaja on maale toonud ka Eesti esimese veganikala ja mereannid – sooviga pakuda alternatiivi traditsiooniliselt tehtud sushi'le. Eesmärk on valmistada taimetoidukala alternatiivina sama hästi või paremini kui tavalist kala, et inimesed oleksid avatumad ja julgemad uusi asju proovima. Seni pole pimetestiga veel keegi aru saanud, et tegu pole naturaalse kalaga ja see tõestab, et Sushi Plaza on liikumas õiges suunas.

SUSHI PLAZA'S NEW RESTAURANT - A PLACE TO BUST MYTHS

In Tokyo, the Japanese capital, life during the day is very strict and everything is done by the book, you have to be hardworking and serious. But when evening comes, the masks are taken off under the neon lights, and the bars that were closed during the day are opened. It's time to live it up, enjoy and socialise.

The new restaurant at Sushi Plaza offers just such an evening atmosphere! It's like Little Japan! This Izakaya concept restaurant is ahead of its time and offers an exceptional experience. The interior alone is exciting, with colourful clouds floating on the ceiling, an aquarium of jellyfish in the centre of the hall and special Japanese pop art on the walls.

The owner of the restaurant, Maksim Karchevski, was strongly influenced by anime as a child, and it is a strong inspiration for his current activities and visions. The special design of the restaurant is also influenced by it, with plenty of de-

tails for fans and connoisseurs of Japanese culture to notice and recognise.

To his regular customers, Maksim says the new restaurant is a place to try new things and break old patterns.

Sushi plaza has been on the market for ten years and has had a strong influence on sushi culture in Estonia. The company's goal has always been to do something innovative, something that would offer a memorable experience to customers. Hence the vegan-fish trend promoted by the owner, which is also recommended to other sushi restaurants as one of the ways forward.

A lot of people don't eat raw fish because they've had an unpleasant experience. One little bad experience and you may never taste it again. Maksim is trying to give people new positive experiences to create new patterns so that people are no longer afraid to eat raw fish.

The Japanese have been to Sushi

Plaza in Estonia to share their skills with the chefs. On their last visit, they showed how to achieve top quality frozen tuna and Norwegian salmon using simple techniques.

Many people who have tried the fresh, expertly served raw fish at Sushi Plaza have found it very appealing.

Sushi Plaza's founder has also brought Estonia's first vegan fish & seafood to the country – with the aim of offering an alternative to traditionally made sushi. The aim is to prepare vegetarian fish as an alternative as good or better than regular fish, so that people are more open-minded and brave enough to try new things.

So far, with the blind test, no one has realised that it's not natural fish and this proves that Sushi Plaza is moving in the right direction.

The new restaurant is located at Vana-Kalamaja 10 in Tallinn.

Odessa õdusad õhtud

Ukraina kööki pakkuvaid söögikohti on Tallinna tekkinud kui mitte just armaada, siis vähemalt väikese flotilli jagu. Nende vaieldamatu lipulaev on nelja aasta eest uksed avanud Odessa.

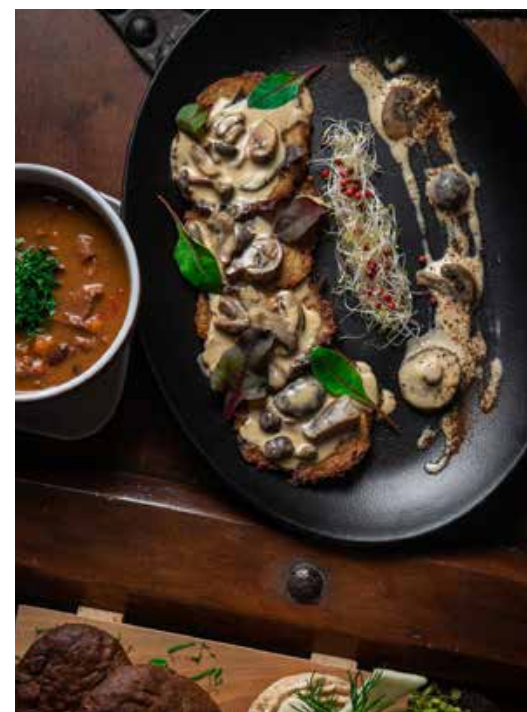
Tüüpilises turismipiirkonnas paiknevate söögikohtade taseme hindamiseks sobib kõige paremini üks mõõdupuu: kas seal käivad ka kohalikud. Ja rahvuskööki pakuvate söögikohtade puhul tuleb uurida, kui tihti satuvad sinna need, kelle kodukööki restoran pakub. Odessa puhul on mõlemad tingimused kuhjaga täidetud. Juba alustades keskendus Odessa kohalikele elanikele ning see aitas neil elada üle ka koroona-aastad, kui turistidele sihitud söögikohad hulgakaupa ja suurtel kiirustel uksi sulgesid. Ka ukrainlasi kohtab Odessas sagedasti. Selle üheks põhjuseks on tõsiasi, et restorani menüüs on palju klassikalisi Ukraina toite, mille valmistamine on ühtviisi aega ja vaeva nõudev.

Odessa asub vanalinnas keldrikorruusel, nii et selle sissepääsu leidmine polegi kõige lihtsam. Kuigi trepp viib keldrisse, paistab restorani päeva-valgus, sest söögikoha aknad avanevad sisehoovi. Restoran on hubane, laud on paigutatud üksteisest piisavalt eemale, nii et ühe laua vestlus ei kosta teise. Köögis askeldavad kokad on kõik pärit Odessast, nii et roogade autentsuses pole põhjust kahelda. Restorani Odessa üheks eripäraks on see, et kõik, mis vähegi võimalik, valmistatakse kohapeal. Ise küpsetakse saiad-leivad, tehakse magusroad – ametis on oma kondiiter.

Ukraina kööki iseloomustab talupoeglikkus ehk peenemalt väljendades rustikaalsus. Road on valdavalt lihtsad, toekad ja toitvad. Restoranis eeldab kunde samas peenemaid ja väljapeetumaid roogasid. Odessas on õnnestunud leida nende kahe pooluse vahel õige tasakaal.

Õdus interjäär ja mõistlik hinnatase tähendavad Odessa puhul seda, et klientidest puudust pole ja heale söögikohale omane mõnus summin on vähemalt õhtuti alati olemas. Ka teenindajaid on tähelepanuväärselt palju, mistõttu ei tule ühtki rooga ega jooki liialt oodata.

Restorani menüü võib laias laastus jagada neljaks. Esiteks Ukraina eri piirkondi esindavad road, nagu näiteks Taga-Karpaatia guljašš-bogratš (7.50) või Bessaraabia magustoit (7.50), teiseks Odessa linnale omased toidud, kolmandaks Ukraina köögi klassikud, salost alustades ning Kiievi

ODESSA, STILL THE FLAGSHIP

Restaurants serving Ukrainian cuisine have been booming in Tallinn town for some time already.

The undisputed flagship is still Odessa, which opened its doors in the Old Town four years ago. The location is the Old Town, but its target audience is not exactly as one might have expected the tourists but locals, and that is the mark of a quality restaurant. Odessa offers a range of Ukrainian cuisine from different regions (for example, the excellent Bessarabian dessert with prunes and sour cream, or the gujash bogratsch from the Carpathian hinterland, the classic Kyiv cake), but, as the name suggests, about a quarter of the menu is of Odessan origin. Try the vorschmack snack, with a lace of hrenovuhha as a spoon in the mouth. The borscht is excellent, as is the Kyiv kottlet, a favourite with regulars.

kottleti ja boršiga lõpetades ning lõpetuseks näpu-otsaga n-õ rahvusvahelisi roogi, nagu Caesari salat ja burger.

Kui teil ja paaril semul on tuju mõnusasti istuda, juttu ajada, pisut napsi võtta ja korralikult peale hammustada, siis istuge Odessas maha ja tellige komplekt, mille nimi menüüs on Ukraina aperitiiv (14). Täpsemalt koosneb see neljast pitsist (ikka vana kooli 50 grammi) kohapeal tõmmanud kärakast. Need on pipraviin ehk pertsovka, mädarõikaviin ehk hrenovuhha, peediviin ehk burjatšanka ning punase sõstra spotõkatš ehk nastoika. No ja pealehammustamist pole menüüst vaja pikalt otsida. Näiteks odessapärase suupistete komplekt (17.50), mis sisaldab tõhusat sakummi-valikut, või Odessa-pärane suupiste ehk praetud kilubitkiid sibula-tomatisalatiga (14). Kilu kasutamine, tõsi küll, on mugandus siinsete oludega.

Umbes veerandi menüüst moodustavad restoranile nime andnud linna köögist pärit road. Sadamalinn Odessa on koht, kus ajalooliselt on kokku sulanud rahvusvaheliste köökide mõjud ning eriti tugev on juudi kokakunsti jälg. Näiteks eelroog *vorschmack* (9) on juudipärane versioon sellest algsest Saksa toidust. Restoranis pakutav *vorschmack* on valmistatud peeneks hakitud heeringast, mis serveeritud kolme kukliga. Spetsiifiline heeringamekk, mis paljudele ei pruugi meeldida, on peidetud ning tulemuseks hõrk, robustse

pasteedi tekstuuriga määre, mis lausa nõuab kõrvale pitsikest külma hrenovuhhat. Portsjon on sedavõrd priske, et mõistlik on võtta üks kahele.

Tahate minna kindla peale? See on lihtne, sest igas Ukraina söögikohas on bořs (7.50) ja Kiievi kottlet (ahjukartulite ja kõrnetega, 17.50) kindla peale minek. Odessa menüüs on need mõistagi aegade algusest ning paljud püsikundend nimelt nende pärast nii püsivad ongi.

Kodused kartulipannkoogid keelega rõõsas koores hautatud seente all (14) – see nimi ütleb otse välja, et tegu on mõnusa ja toitva kodurooga, kus võimalus mekkida menüüdes harva esinevat keelt.

Magustoidud on suured ja uhked. Bessaraabia magustoit (7.50) eristub paljude restoranide üks-luisest magusamenüüst ja pakub tõelise elamuse. Veinis laagerdatud kuivatatud mustade ploomide kergelt mörkjat mekki täiendab täidiseks olevate Kreeka pähklike krõmps ja üle kõige laiub hapukas-magus hapukoorekreem. Suurematele magusa-sõpradele sobib Kiievi tordi lõik (7.50), kus millegagi pole koonerdatud, ja natuke väiksematele magusalembidele kohev ja krõbe Napoleoni kook (7.50).

Pealkiri sai loole veidike eksitav, sest tegelikult on restoran avatud juba lõunast saati, nii et sinna võib vabalt siirduda ka äripartneriga plaane pidama. Aga just õhtud Odessas kannavad erilist vaiba, mis meenutab selle Musta mere äärsel suurlinna erilist võlu.

ODESSA

Pikk 30, Tallinn
+372 5302 5557
en.odessaresto.ee

MUBA – paus enne suurt kunsti!

Astun tänavamüra suurt uhkesse avarasse aatriumisse – kuldne-must tonaalsus, valgus, avarus, kõrgus ja uhke valgusti, lai imposantne trepp, mis viiks nagu taevasse ja ... vaikus!

Tekst: Katrin Aunpu
Fotod: Tõnu Tunnel

Kõige suurem omapära, mis eristab MUBA-t teistest koolimajadest, on pidulikkus hoonesse sisenemisel. Tekib tunne, nagu siseneks teatrisse või kontserdimajja – unistusse, mille poole selle kooli õpilased iga päev püüdlevad. MUBA väliskest varjab kiivalt selle rikast siseelu. Nõnda on tegu justkui aardelaekaga, mille avanedes on näha, kuidas tants ja muusika omavahel kokku sulanduvad.

Korraga avaneb suur uks, millest silkab välja väike habras tütarlaps, seljas viiulikast, ja tema järgi paiskuvad välja orkestrihelid. Uks sulgub ja taas ... vaikus!

Sammun trepist üles. Nurga tagant tormab välja seltskond rõõmsameelseid mürsikuid, kes meeleolukalt omavahel suheldes suunduvad kärrarikalt koridori teise otsa ja taas... vaikus!

Vaatan läbi suure akna avarasse sisehoovi ja näen klassiruumide aknaid. Õpilased laua taga, õpilased pilliklassis harjutamas – näen, kuidas toimub hoogne viiulitund. Järgmisest aknast paistab

rühm noori muusikuid ansambliproovi tegemas. Mulle kõnnib vastu kadestamisväärse rühiga noormees, tantsukingad näpus, ning suundub trepist üles tantsu- ja balletikorrusele.

Ma olen tuliuues ja uhkes koolimajas – Tallinna Muusika- ja Balletikoolis ehk MUBA-s, mis on ühtlasi kogu Eesti, liialdamata kogu regiooni (sh Euroopa ja Põhjamaade) uusimas, tänapäevaseimas ning just muusika- ja tantsuõppeks loodud koolis ja hoones. Sellest ka see imeline vaikus – sest kõigele on mõeldud – saada harjutada ja esineda nii, et sa ei sega kedagi ja sind ei sega keegi. Saad segamatult tegeleda oma kunsti maailmaga.

MUBA-sse on koondunud Eesti muusika- ja tantsuhariduse üks parimaid kompetentse ehk endised tugevad erialakoolid Tallinna Muusikakeskkool, Georg Otsa nimeline muusikakool ja Tallinna Balletikool. Lõpuks ometi on need koolid saanud oma unistuste koolimaja, mis on ehitatud just neile ja nende õpilastele,

silmas pidades just nende vajadusi.

Idee sellest koolimajast sai alguse umbes 30 aastat tagasi, sest nn vanade koolide tingimused ei olnud just need, mida vajavad muusikud ja tantsijad. Õeldakse küll, et „raske õppustel ja kergem lahingus“, aga kas see peab just nii olema igal alal ja eriti muusikas...? Mäletan ise, õppides Otsa-koolis klassikalist laulu, et harjutamine ja erialatund oli kui üks võistulaulmine kõrval klassis toimuva tunniga. Nüüdne maja on aga kõike muud kui tavaline koolimaja. Siin majas on antud kõik võimalused, et meie tulevased Hans Christian Aavikud, Marcel Kitsed ja Kristiina Poskad saaksid õppida, harjutada, esineda ning maailmalavade vallutada.

Aga räägime nüüd sisust, sest just see on kõige olulisem selle ilu ja suursuguse ees MUBA majas.

Kool nagu kool ikka, võiks ju öelda, aga samas päris nii see ka ei ole. Mis on eripärad? Miks just MUBA?

MUBA-s on neli erialasuunda ja siin saab õppida esimesest klassist kuni kutsehariduseni välja. Samuti on täiskasvanute täienduskoolituse osa ning MUBA Mummud ehk siis 3-6-aastased eelkoolilapsed.

Väga värskev ja see, et õpetajate ja õppejuhtide kõrval toimetavad siin ka loovjuhid – inimesed, kelle kohta võiks öelda praktiseerivad artistid-õpetajad ja kes aitavad laiemalt mõelda ja kujundada

SISSEASTUMINE
MUBA-sse ALGAB NÜÜD!
AVATUD USTE PÄEV 18. VEEBRUARIL.
Erialade tutvustus ja info
<https://muba.edu.ee/sisseastumine-2/>

tulevaste artistide mõttemaailma. Aga milleks üldse loovjuht koolis? Ja kes nad on?

Räägime kõigepealt sellest, kes nad on. Kiire vastus sellele küsimusele võiks olla inimesed, aktiivsed ja edukad muusikud, õpetajad ja loojad.

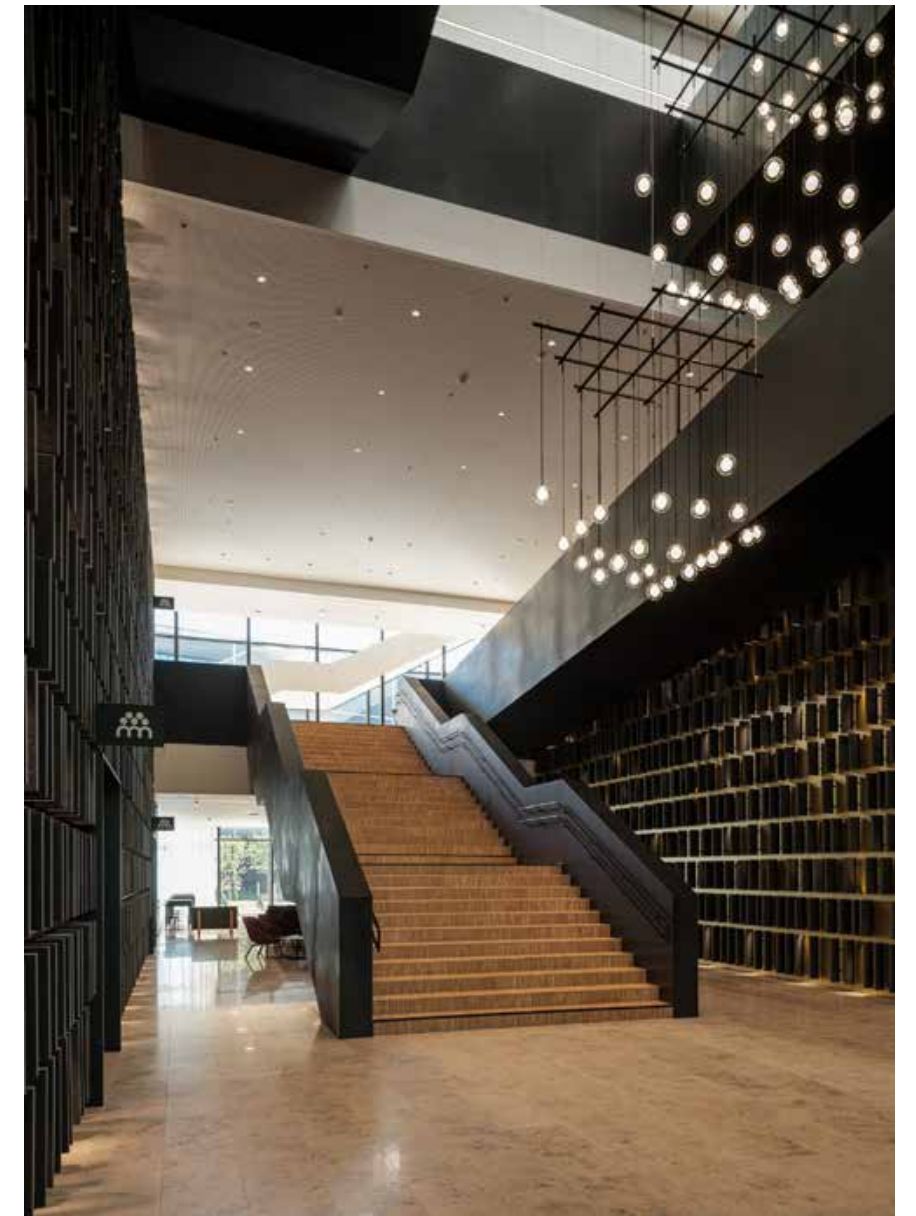
Kuna MUBA-s on neli erialasuunda, siis iga suuna loovjuht on ka omal alal tugev tegija ja liider.

Klassikaline muusika – **Andres Kaljuste** – dirigent, viiuldaja ja vioolamängija (Tõnu Kaljuste poeg). Kaljuste ise on õppinud viiulit Tallinna Muusikakeskkoolis. Samuti on ta praktiseerinud pikalt Rootsis, Soomes, Saksamaal, nii et oluline rahvusvahelisus on siin väga tugeva kasuga nii MUBA-le kui ka Kaljuste õpilastele.

Rütmimuusika – **Reigo Ahven** – „mees nagu orkester!“ ütlevad nii mõnedki kolleegid ja tõepoolest, Ahvenat jagub positiivses mõttes kõikjale. Tema energia ja positiivsus innustab ja tiivustab ning tema kirk Eesti jazzmuusika edendamisel on fenomenaalne.

Ballett – **Teet Kask** – lavastaja-koreograaf ja tantsija. Teet on endise Tallinna Balletikooli õpilase endale nime teinud ka mitmes teises maailmariigis, kus ta on olnud edukas lavastaja ja tantsija.

Üldharidus – **Heili Einasto** – daam, kelle piiritu intelligentsus ja huvitav sisu on ammendamatu. Einasto, kes ise on

LÜHIDALT MUBA HOONEST

MUBA uus koolihoone avati 01.09.2022, kus kokku ligi 700 õpilast ja 300 õpetajat.

Hoone põhineb Eesti ning Austria arhitektide, Atelier Thomas Pucher ZT GmbH ja Kolm Pluss Üks OÜ koostöös. Arhitektuurne idee oli luua üks eriline salapärase koht linnaruumis ja see pole vaid saalid ja klassiruumid, vaid kogu hoone, keskkond ja selle filosoofia. Hajutades hoone funktsioonid krundi äärtesse, tekkis keskele ainulaadne ja ootamatu avatud ruum - Vaikuse Aed. Sealne aed sümboliseerib eesti metsa, mis justkui omasoodu kasvanud. See ootamatult vaikne ja rahulik paik annab võimaluse puhkepausiks ja sügavaks mõtisklemiseks otse kesklinna südames, olles samas ümbritsetud elava majaga täis kunsti, tantsu ja muusikat.

Hoone on erakordne oma funktsionaalses kompleksuses. Tegu ei ole tavalise kooliga, ühtaegu on see ka kontserdimaja, spordikompleks ja kodu. Koolil on saalide multipleks – 4 kontserdisaali, harjutussaalid, tantsustuudiod, helistudio-kompleks, spordikeskus, muusikaerialaklassid, üldharidusklassid ja õpilaskodu – kokku ligi 200 ruumi! Külalised tulevad ikka meelde, kui hästi MUBA maja on esteetiliselt õnnestunud. Just see suurejooneline sissepääs ja fuajee, mis läheb välja tavakooli meeleolust ja tuletab meile meelde kontserdi- või etenduse maja, seega ka meie hariduse sihti, olla lavadel, olla nähtaval, unistada. Ja isegi natuke üllatav, aga toome välja ka korvpalliplatsi toreda suurlinlikku vormistuse ja ujula. Toredaid kohti on muidugi veel ja veel, balletisaalid, linnumajad (õpilaste puhke- ja loomemajad), pilatase tuba...

MUBA HOONE ON SAAVUTANUD MITMEID TUNNUSTUSI JA AUHINDU

Eesti arhitektuuripreemiad 2022

„Sisearhitektuuripreemia“

Eesti aasta olulisimal ehitusvaldkonna konverentsil Ehitus 2023+

„Parim hoone ehitusprojekt“ – Koolimaja projekteerimine on alati väga eriline töö, mis paneb proovile iga ehitusinseneri.

Peaprojekteerija: Kolm Pluss Üks OÜ;

arhitektuur: Atelier Thomas Pucher ja 3 + 1 Arhitektid;

tellijä: Riigi Kinnisvara AS; ehitaja: Merko Ehitus Eesti AS

„Aasta ehitaja“ – AS Merko Ehitus Eesti.

ka kirklik tantsumaailma tundja, seisab hea selle eest, et ka üldharidus oleks loov ja elav. Lai silmaring eluks, seda annab MUBA kindlasti igal alal oma õpilastele.

... ja koolijuht **Timo Steiner**, kes on ise ka aktiivne muusik ja helilooja ning endise Tallinna Muusikakeskkooli vilistlane ja koolijuht.

Ehk siis hulk väga sisukaid ja erudeeritud inimesi, kellelt küsida ja uurida muusikaõpingute ja MUBA kohta.

Suundun koolijuhi Timo Steineri juurde. Näen läbi klaasuke, kuidas Steiner süvenenult arvutiekraani uurib. Julgen segada. Koputan. Istun. Alustan vestlust.

„Timo, mis sinu jaoks on MUBA ja mis on see, mille pärast just siia kooli tulla muusikat ja balletti õppima?“ (Tunduvad ju alati lihtsad küsimused, aga vastused on alati nii erinevad ja nii põnevad...) Timo Steiner, Tallinna Muusika- ja Balletikooli direktor: „Lihtne vastus, et meil on väga head õpetajad ning hetkel ilmselt Eesti kõige tänapäevasemad ruumid, mis on spetsiaalselt ehitatud muusika- ja tantsuõppeks.

Ja teiseks, MUBA on arenev kool. Kolm kooli on siia tulnud oma lugude ja tavade ja me alles otsime ja leiutame koosolemise vorme. See on keeruline, aga ka põnev,“ tunneb Steiner ka uhkust.

Seisan suure saali laval. Lava on avar ja saal on võimas. Sirutan käed laiali ja hõigun. Milline akustika! „Muide, kui sa oskad täita suurt lava, ei ole sul kunagi teemaks esinemine ja väikesel laval esinemine,“ kostab selle peale saali sisenenud balletisuuna loov-

Teet Kask. Foto: Jack Devant

juht Teet Kask. Võtame istet Raidmetsa toolidel, mis täidavad MUBA saali (ilusad, esteetilised, põhjamaiselt askeetlikud toolid). Räägime ja mõtiskleme koos.

„MUBA on aastakümneid kestnud vajaduste ja visioonide vili. See on julge nägemus, kuidas tulevikule vastu minna.

See on keskkond, kus muusika- ja tantsuhinged saavad teadlikumaks oma annetest ning oskavad neid rakendada. MUBA on esinemiskeskne õppesüsteem. MUBA-s jagatakse suur tähelepanu õpilaste tervisele (ujula, saun, füsioteraapia, pilatase keskus, tugikeskus).

MUBA hoone on esteetilise maitse õpetaja. MUBA rajamise juures on järgitud tõelisi vajadusi, et noor oleks maailmatasemel haritud ja erialaselt konkurentsivõimeline. Balleti suunal on õpilaste kasutuses tiptasemel sisustatud treeningsaalid ja lavad. Näiteks on balleti treeningsaal ja suur lava sisustatud vetruva põrandaga, mida kasutavad maailma juhtivad balletitrupid. Prae-

guseks ei ole teada ühtegi riiki, kes on asutanud sellise kooli, kus on nii kõrged kvalitatiivsed tingimused muusika ja balleti kutseõppeks,“ lausub Kask uhkusega.

Meiega on liitunud klassikasuuna loovjuht Andres Kaljuste „Ma ütleks nii, et MUBA on kool, mis kutsub oma tiiva alla kõiki noori, kellel kirge ja motivatsiooni arendada enda potentsiaali ning otsida oma kohta erakordselt rikkas muusika- ja tantsumaailmas. Selles erakordses uues hoones oled ümbritsetud klassikaaslastest, sõpradest ja õpetajatest, kes hingavad koos sinuga iga päev ühte ja sama n-ö „kunstiõhku“. See teeb MUBA-st tantsu ja muusika vaatevinklist ideaalse paiga üksteiselt õppimiseks, üksteise inspireerimiseks ja koostöödeks, mis võivad kesta pikalt ka pärast koolitee lõppu.

Samuti on MUBA tekke näol alanud meie haridusmaastikul täiesti värske peatükk, kus muusikud ja tantsijad õpivad ühise katuse all. Saab olema põnev

Andres Kaljuste. Foto: Kaupo Kikkas

kogeda ja jälgida selle uue keskkonna edasisi arenguid.“ ütleb Kaljuste.

Heili Einasto kommenteerib „Nii tantsija kui ka muusik peavad olema valdkonnavälise eluga kursis, muidu jääb nende kunst lahjaks – ja keda huvitaks sisuliselt nõrk tantsimine või muusitseerimine, isegi kui see on tehniliselt täiusle lähedane? Üldharidus toetab noore kunstniku arengut, arendab aju ja kriitilist mõtlemist, ilma milleta tänapäeva keerulises maailmas hakkama ei saa. Meie koolis on peale suurepärase muusika- ja tantsuõpetajate ka imetlusväärseid üldainete õpetajad, kes on paindlikud ja mõistvad kui noortel on vaja esinemas või konkurssidel käia.“

„Maailma tipparhitektuur, muusika ja tants on meie viis kultuurilist järjepidevust üle põlvkondade programmeerida, globaalse ambitsiooni ja visiooniga õppekava, avatus dialoogiks kõikide maailma koolidega, maailma parimate harjutus- ja esinemistingimustega kool.“ lisab Reigo Ahven.

1.

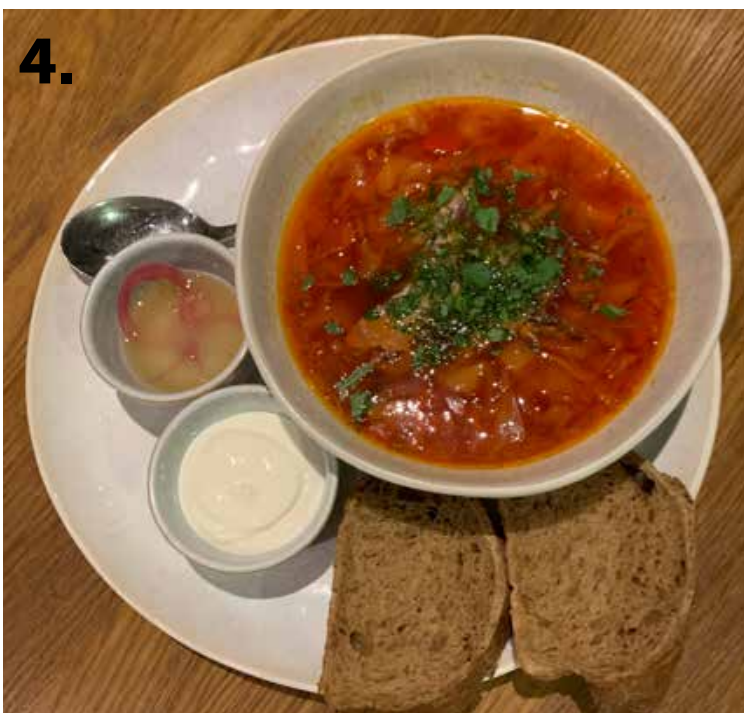
2.

3.

4.

5.

6.

Смачного!

(ukraina keeles 'head isu')

Ei saa me läbi Lätita ja Ukraina meil meelest ei lähe, võiks Hando Runneli luuleridu tänapäevaseks kohandada. Ja kui vanarahva ütlust meelde tuletada, siis mis meelel, see keelel. Keelelt edasi pole aga kõhtu enam pikk maa.

Tekst ja fotod: Pulss

Ukraina köök peaks eestlastele vägagi mookamööda olema. Esiteks seetõttu, et see on rahvalik ja rammus. Teiseks on paljud road meile minevikutaaga tõttu omaseks saanud. Samas veel kolme-nelja aasta eest oli Tallinnas Ukraina kööki pakkuvate söögikohtade valik õige ahtake, suure otsimisega tuli neli tükki kokku. Ent nüüdseks on nende arv täitsa arvestatavalt kasvanud ning tundub, et kosub veelgi. Lisaks on mitmed pealinna söögikohad (eeskätt need, kus köögis ukrainlastest kokad ametit) lisanud oma menüüsse Ukraina roogasid. Tegelikult on pilt laiemgi, kui kaardirakendus näitab. Lisaks kindlatel aadressidel tegutsevatele söögikohtadele on Tallinnas arvukalt ukrainlastest erategijaid, kes tellimuste peale süüa teevad, pakkudes peamiselt vareenikuid, pelmeene, kapsarulle ja pirukaid. Teave selliste kokkajate kohta liigub peamiselt suust suhu või siis sotsiaalmeedias. Pulss käis uurimas, millised on parimad Ukraina kööki pakkuvad söögikohad Tallinnas.

1. SLAVA KOPLI 2C

Kuidas teha head ja täita samal ajal kõhtu? Väga lihtsalt. Telli restos Slava pearoog ja üks euro kukub klõpsu MTÜ Slava Ukraini kaukasse. Slava on üks uuemaid tulijaid pealinna Ukraina söögikohtade seas. Asub Kalamaja piiril, kukesammu kaugusel Balti jaamast. Sildil ilutsev uhke juuksetutiga kasakas torkab silma juba kaugelt.

Slava teeb ukseid lahti varakult, pakkudes hommikupruukostiks putru, omletti, võileibu ja vareenikuid. Kes hommikuti soolast eelistab, neil tasub hoolega lugeda, mida roog sisaldab, sest näiteks vanaema võileib pole teps mitte suutäis soolast, vaid pigem maotäis magusat praesaia kondenspiimaga. Karupoeg Puhhile see kindlasti meeldiks.

Eelroogadest leitav Odessa kiluvõileib pošeeritud munaga (5) on soolase eelstajatele ilmselt sobivam linnupete.

Pearoogade valik on Slavas pigem lühike. Saab Kiievi kotletti (14) ja kapsarulle (15), kalakotletti ja kartulipannirooga. Slava üllatusroog, mida teistest Ukraina kohtadest ei leia, on špundra (15), mida menüü nimetab vanaks Ukraina roaks. Peenemalt öeldes on toit väga rustikaalne, koosnedes lihast, punapeedist ja praetud mustast leivast.

Tänuväärsele moel on Slavast võimalik kaasa osta nii borši- kui ka seljankapõhja (15 eurot liiter), salat ning ka vareenikuid-sõrnikeid. Nii et kui tahate kodustes tingimustes ukrainaliku laua korraldada, siis Slavast saab abi.

2. HUTOROK MUSTAMÄE TEE 116

Õige mitu aastat tagasi tegutses ses Mustamäe teel asuvas majas Ukraina

söögikoht Bogdan. Hea koht oli, kuid paraku pani ukseid kinni. Mitu erinevat söömakohta üritas samas paigas ankruse heita, kuid edutult. Kuniks ring sai täis ning Ukraina köök tuli taas. Hutorok on enam-vähem selline, nagu üht ukrainapärastrahterit võiks ette kujutada. Ruum on hubane, ukrainapäraseid kitsikrempleid tuubil täis.

Süüa saab siin väga hästi. Hinnatase-melt jääb Hutorok kesklinna söögikohtadega võrreldes soodsamaks. Sakuskasid on saadaval lademetes, alustas pekivalikust magrõts, kus salat kolme erinevat sorti (9.50) ning teadagi millele passivad peale hammustamiseks kasakate suupisete (8.50) või siis kodune sült (9).

Selle üle, millises Ukraina söögikohas saab kõige paremat borši, võib vaidlema jäädagi, kuid Hutoroki oma (7.50) kuulub linna paremate sekka. Portsjon on suur ning lihakraami on leeme sisse pandud heldelt. Põhiroogadest tasub kindlasti

KACHKA ISELOO-MUSTAB OMA KÖÖKI KUI SEGU MAAILMA JA UKRAINA KÖÖGIST. NII SEISAVAD SIIN KÕRVUTI CAESARI SALAT NING SUVINE SALAT NIMEGA DACHA (eesti keeles 'suvila').

ette võtta Odessa kapsarullid (10.50), Dnepri veiseliha (15) või siis pelmeenid. Ja kui pärast kõike seda veel midagi sisse mahub, siis sõrnikud (6.50), mis jõuavad lauale hapukoore ja moosiga.

Kui midagi ette heita, siis taimetoitlastel ja lausveganitel pole Hutorokis suurt midagi hamba alla panna. Kõigi teiste jaoks on tegu söögikohaga, kus hinna, kvaliteedi ja kõhutäie tasakaal on igati sõoja kasuks.

3. FAINA UKRAINA TAMMSAARE TEE 137

Restoran Faina Ukraina on üks uuematest Ukraina söögikohtadest Tallinnas. Sisekujundusest pole selle söögikoha puhul põhjust kõneleda, sest Faina Ukraina tegutseb vaid kaasamüüjana. Tellige veebist ja minge ise järele või laske toidukulleril tuua. Mõistlikum on viimane variant, sest söögikoha enda

koduleheküljelt tellimist kimbutavad tehnilised probleemid ning teiseks, toidukullerid võivad pakkuda paremat hinda. Faina Ukraina pakub traditsioonilisi Ukraina roogi lihtsas ja pigem koduses versioonis. Hinnatasemega on lood nii, et koduleheküljel toodud täishinnad on pigem kallimapoolsed. Seda isegi võrreldes söögikohtadega, kus künde saab linaga kaetud laua taga süüa. Samas pakub Faina Ukraina pidevalt soodustusi, mis toovad roogade hinna mõistlikule tasemele.

Faina Ukraina on üks vähestest, kes pakub hapuoblikaborši ja ka veganiborši (täishind mõlemal 10, soodukaga 7). Miks viimane maksab sama palju kui kolme lihaga borš, on muidugi pisut arusaamatu. Aga hapuoblikaborš on tõesti hea. Kui tahate proovida midagi, mida teistest Ukraina söögikohtadest enamasti ei leia, siis tellige Otšakovi (kala)kotletti (14, soodustusega 10), seakooti Rulka (täishind 25, soodustusega 18), searibisid kuivatatud ploomidega (18) või kuivatatud puuviljadest valmistatud jooki nimega uzvar.

Toidud on maitavad, portsud ausad, kuid jah, Faina Ukraina hinnatase on pisut kõrgevõitu.

4. KACHKA LAI 47

Restoran Kachka asub vanalinna serval, Laia ja Laboratooriumi tänava ristil seisva ajaloolise Hobuveski hoones. Ei maksa arvata, et tegu on paigaga, kuhu satuvad vaid üksikud ekslevad turistid. Hobuveski on üks Linnateatri mängupaiku, lisaks toimuvad seal kontserdid ja muud kultuurisündmused. Nii et näiteks enne etenduse algust võib resto olla üpris rahvarohke.

Katška, nagu restorani nimi eestipäraselt peaks kõlama, tähendab ukraina

keeles parti. Selle mõistmiseks piisab, kui heita üks pilk söögikoha logole ning paar pikemat pilku menüüsse. Parti saab sest restos mitmel moel, boršist alustades ja burgeriga lõpetades.

Kachka iseloomustab oma kööki kui segu maailma ja Ukraina köögist. Nii seisavad siin kõrvuti Caesari salat ning suvine salat nimega Dacha (eesti keeles 'suvila'), Tonka mousse ja vareenikud, kaheksajalad ja pelmeenid.

Kachka borš (8.50) on pardilihist. Ainus, mida selle juures laita, on asjaolu, et pampushkakukli asemel pakutakse leeme kõrvale tavalise *ciabatta* viile. Dranikud ehk kartulipannkoogid on Katchas väga head, nii soolalõhega kui ka trühvli-majoneesi ja rebitud veiselihaga (10.50 mõlemad). Mõistagi on pardipõhine ka restorani nimiroog Kachka (16), mille juurde pakutakse pitsike Ukraina viina. Ukrainapärane eine lõpetuseks leiab magusroogade nimekirjast vareenikud kohupiimaga või siis kirsi ja meega (7). Katcha menüü Ukraina osa on igati tasemel, *fusion*'i pool on pigem turvaline rahvusvaheline köök.

5. SOLOHA JUURES KOPLI 1

Taskukohane, maitsev ja kõhtu täitev – need on kolm märksõna, mis Balti jaama turul tegutseva söögikoha iseloomustamiseks kõige paremini passivad. Turu välialal asuv putka mõõtu söögikoht on väike nii väljast kui ka seest. Talvise külmaga sõojaid sisse suurt ei mahu, soojemal ajal saab istuda väljas või putka katusel oleval terrassil. Kes küünarnukitunnet pelgab, saab toidu mõistagi kaasa osta. Söök on kodune Ukraina toit, nagu reklaam ukse ees lubab. Ei mingit peenutsemist, portsud on prisked ja rammusad. Viimasest hoolimata manitseb proua

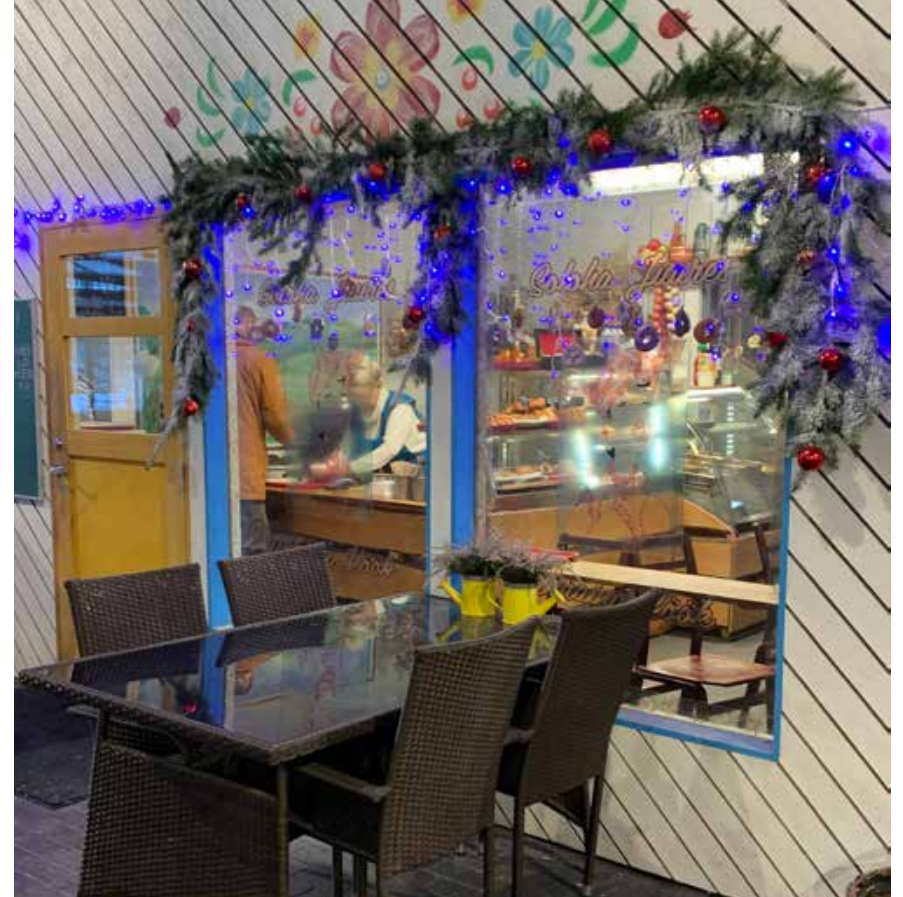

puhvetileti taga toidule hapukoort lisama. Kuis siis teisiti! Menüü vaheldub, kuid kodused kotletid, kapsarullid ning juustukattega liha (või siis kana) on valiku püsiasukad. Ja ärge unustage pirukaid! Kulebjaaka on väga hea ja soodsa hinnaga. Soloha juures saab kõhu maitvalt ja ägisemiseni täis ning seda väga mõistliku raha eest.

6. HIIU BBQ PUBI PÄRNU MNT 370

Hiiul asub sadakond meetrit pikal tänavalõigul kaks pubi, üks ühel, teine teisel pool Pärnu maanteed. Kuidas neil vahet teha? Üks on lihtsalt Hiiu pubi, teine Hiiu BBQ pubi. Esimeses saab mängida piljardit ja pilduda noolt, aga sellest teisest räägime pisut põhjalikumalt.

Hiiu BBQ pubi ei saa kindlasti lahterdada ehedaks Ukraina söögikohaks. Nagu nimestki mõista ja kõrtsitoa sisemusest märgata, on tegu tüüpilise eestimaise pubiga. Aga köögis on ametis Ukrainast pärit kokad ning seetõttu leiab menüüst rea Ukraina köögi klassikuid. Borš muidugi. 6 eurot on korraliku, pampushkakuklikesega serveeritud supiportsu eest igati mõistlik hind. Kiievi kotleti (13) kohta ütleb menüü, et see on käsitöö. Väga hipsterlik, kuid tähendab lihtsamalt öeldes seda, et kokk on selle ise valmis teinud, mitte poolfabrikaati soojendanud. Eks sellest ole ka süües aru saada. Coleslaw' kapsasalat kotleti kõrval maitseb küll hea, kuid on eheduse eelistajale pisut võõrapärane. Ukraina roogadest leiab pubi menüüst veel kartulipannkoogid draniki peekoniga (7) ning vareenikud kas siis liha või kartuli ja seentega (10). Eine lõpetuseks saab magusavalikust tellida sõrnikud jäätise ja moosiga (6). Ja kui juba tõsisemaks istumiseks läheb, siis leiab menüüst Ukraina viina ning suupistet samuti.

Смачного! (Bon appetite in UKR)

PULSS went to find out which are the best places to eat Ukrainian cuisine in Tallinn.

Hutorok, in Mustamäe, is more or less what a Ukrainian fine-dining restaurant would be like. Cosy, full of Ukrainian trinkets and crumpets. And you can eat well here. There are plenty of sakuskas, the borsch is excellent, and so are the main courses.

Kachka, the restaurant in the historic horse-mill building in the Old Town translates as 'duck'. You don't need a dictionary to understand it, a peek at the menu will give you a clue. The Ukrainian fusion cuisine restaurant serves a variety of ways to get a duck, starting with borscht and ending with a burger.

How do you make good food and fill your belly at the same time? Very simple. Order a main course at Slava and one euro will go towards helping the war in Ukraine. As befits a proper Ukrainian eatery, you can get the classics - borscht, cabbage rolls and Kiev cutlets - but try a dish called shpundra: pork with beetroot and black bread.

Affordable, tasty and filling are the three keywords that best describe Soloha, a restaurant in the Baltic Station Market. The food is simple, no fuss, but it tastes good. The crusts are plump and crunchy, and the lady behind the buffet counter urges you to add sour cream. Here you can fill your belly to bursting and pay what you would pay for a cheaper starter in a slightly thinner restaurant a hundred yards away.

The Hiiu BBQ pub is not a Ukrainian restaurant, but its menu offers a range of Ukrainian classics, from draniki and vareeniki to borsch with pampushka and Kiev cutlets. And while you're at it, there's also Ukrainian vodka and snacks.

You can't sit at a Ukrainian table in a restaurant called Faina, as the eatery is only a co-seller. Order online and go for it yourself, or have a food courier bring it to you. They serve simple and tasty homemade Ukrainian dishes. If you want to try something you won't find anywhere else in the country, order an otchakov (fish) cutlet, a pork roll or a drink called uzvar.

ILMAOLUD JA NENDE MÕJU LENNU- LIIKLUSELE

Elame kliimavöötmes, mida iseloomustavad neli aasta-aega ning nendega kaasnevad eripärad, mis võivad halvimal juhul mõjutada ka lennuliiklust. Avame veidi, millised on peamised lennuliiklust mõjutavad ilmaolud ning mida võivad need endaga kaasa tuua.

LUMESADU JA JÄÄVIHM

Nii nagu tugev lumesadu ja jäävihm võivad mõjutada tavaliiiklust, võivad need mõjutada ka lennuliiklust.

Ohutus on lennujaama prioriteet number üks, mis talvisel perioodil tähendab katkematut lumekoristust ning lennuraja ja perroonide puhtana hoidmist – tööd tehakse selle nimel 24/7. Tavaolukordades on lennuraja puhta ja avatuna hoidmine lihtne, kuid ekstreemsete ilmaolude (näiteks tiheda ja vesise lume või jäävihma) korral võib see muutuda raskeks. Kui lennuraja hõõrdetegurit ei suudeta hoida piisavalt heal tasemel, ei ole lennukitel võimalik maanduda. Sel juhul suletakse lennurada ning see võib endaga kaasa tuua lendude tühistamise ja hilineamise või lendude varulennujaamadesse suundumise.

On ka olukordi, kus lennurada on küll avatud ja puhas, kuid piloot otsustab Tallinnas mitte maanduda. Siinjuures tuleb mees pidada, et otsuse maandumise kohta teeb alati lennuki meeskond, pidades silmas reisijate ohutust. Lisaks sellele arvestatakse ka meeskonna lennutunde ning õhusõiduki tüüpi, vanust ja tehnilist võimekust. Juhul, kui lennuk ei saa sihtkohas maanduda, võib piloot suunduda tagasi lähtejaama või lähimas-se varulennujaama.

UDU

Lennuliiklusele võib mõju avaldada ka tihe udu, mille tõttu on nähtavus piiratud või väga halb. Maandumisel on oluline visuaalse kontakti loomine lennurajaga, et tagada ohutu maandumine.

Kui väljas on udu, on võimalik rakendada maandumissüsteeme, mis aitavad õhusõidukil turvaliselt maanduda. Õhusõiduki meeskondadele on saadaval kahel eri põhimõttel töötavad instrumentaal-maandumise süsteemid:

- täppismaandumise süsteem ILS – põhineb lennujaamas maapinnal olevatest seadmetest, kursimajakast ja glissaadimajakast tuleval infol;
- satelliitsidel põhinev maandumise süsteem ehk RNP – lennuväljal lisaseadmeid ei ole ja õhusõidukite pardal olevad seadmed kasutavad maandumiseks satelliitidelt saadavaid signaale.

Praegu on Tallinna lennujaamas kasutusel maandumise kategoria I, mille puhul on piloodi jaoks otsustuskõrguseks, kus lennurada või rajatuled peaksid olema nähtavad, 60 meetrit ning nähtavus lennurajal 550 meetrit. Lennujaam plaanib aasta teises pooles võtta kasutusele kategoria II, mille puhul on piloodi jaoks otsustuskõrguseks, kus lennurada või rajatuled peaksid olema nähtavad, 30 meetrit ning nähtavus 350 meetrit. Kategoria tõstmine parandab lennujaama taristu kasutamist ja lennuraja läbilaskevõimet ka keerulisemate ilmastikutingimuste korral.

Juhul, kui eelmainitud tingimused ei ole täidetud, tuleb piloodil minna lisaringile ning proovida uuesti lennurajale läheneda, lootes, et ilmastikutingimused

parenevad. Otsuse maandumise kohta teeb alati lennuki meeskond, pidades silmas reisijate ohutust. Lisaks sellele arvestatakse ka meeskonna lennutunde ning õhusõiduki varustatust tänapäevaste süsteemidega. Juhul, kui lennuk ei saa sihtkohas maanduda, võib piloot suunduda tagasi lähtejaama või lähimas-se varulennujaama.

TUGEV TUUL

Õhusõidukite õhukütus ja maandumine toimuvad alati vastu tuult. Ühelt poolt võib tuul olla kasulik, aidates näiteks soodsalt juhul vähendada lennuaega. Teisalt võib tugev külgtuul olla maandumisel ohtlik ning häirida lennuliiklust. Lennuradu ehitades jälgitakse võimaluse korral ka valdavaid tuulesuundi ning Tallinnas on lennuliiklust häirivad külgtuuled ülimalt haruldased. Õhusõiduki meeskonnale edastatud ilma-, sh tuuleinfo alusel teeb piloot

WEATHER CONDITIONS AND THEIR IMPACT ON AIR TRAFFIC

We live in a climate zone characterised by four seasons and their specific features, which in the worst case can also affect air traffic. Let's find out a little about the main weather conditions affecting air traffic and what they can bring along.

SNOWFALL AND FREEZING RAIN

Just as heavy snowfall and freezing rain can affect regular traffic, they can also affect air traffic.

Safety is the airport's number one priority and during the winter period, this means uninterrupted snow clearing and keeping the runway and aprons clean – our staff work on this 24/7. Keeping the runway clean and open is easy under normal circumstances, but it can become difficult in extreme weather conditions (such as heavy and wet snow or freezing rain). If keeping the friction coefficient of the runway cannot be kept at a good enough level, aircraft will not be able to land. In this case, the runway will be closed, which may lead to flight cancellations and delays or flights being diverted to alternate airports.

There are also situations where the runway is open and clear, but the pilot decides not to land in Tallinn. It must always be remembered that the decision to land is always made by the flight crew with the safety of passengers in mind. The flight hours of the crew and the type, age and technical capability of the aircraft are also taken into account. If the aircraft cannot land at the destination, the pilot may return to the airport of departure or the nearest alternate airport.

FOG

Air traffic can also be affected by thick fog, which can cause limited or very poor visibility. Establishing visual contact with the runway to ensure a safe landing is extremely important when landing. When there is fog outside, landing systems can be deployed to help the aircraft land safely. Instrument landing systems operating by two different principles are available for use by aircraft crews:

- The precise landing system ILS is a system based on information from ground-based devices at the airport, the localiser and the glideslope.
- In the case of the satellite-based landing system, or RNP, there is no

additional equipment at the airport and the equipment on board the aircraft uses signals from satellites to land.

Today, Tallinn Airport uses category I landing, where the decision height for the pilot at which the runway or runway lights should be visible is 60 metres and the visibility on the runway is 550 metres. In the second half of the year, Tallinn Airport plans to introduce category II, where the decision height for the pilot at which the runway or runway lights should be visible is 30 metres and visibility is 350 metres. Raising the category will improve the use of airport infrastructure and runway capacity even in difficult weather conditions.

If the above conditions are not met, the pilot must fly an extra lap and try to approach the runway again in the hope that weather conditions will improve. The decision to land is always made by the flight crew with the safety of passengers in mind. The flight hours of the crew and the existence of modern systems on the aircraft are also taken into account. If the aircraft cannot land at the destination, the pilot may return to the airport of departure or the nearest alternate airport.

STRONG WIND

Aircraft always take off and land against the wind. On the one hand, wind can be useful, for example, by helping to reduce flight times in favourable circumstances. On the other hand, strong crosswind can be dangerous when an aircraft is landing and it can disrupt air traffic. Prevailing wind directions are also observed wherever possible when runways are built and crosswinds that disrupt air traffic are extremely rare in Tallinn. The pilot the a decision on safe landing on the basis of the weather, including wind, information provided to the flight crew. If the pilot finds the situation even slightly unsafe, he or she may decide to return to the airport of departure or the nearest alternate airport.

Reminder for passengers! If the weather conditions are difficult, we advise you follow the information on the airport website and given by the airline.

Have a safe flight and see you again at the cosiest airport in the world!

NORDIC AVIATION GROUPi lennukipark aastal 2023 koosneb 20 lennumasinast

100+ LENDU PÄEVAS!

Eesti lennufirmad Xfly ja Nordica

Nagu nimedki viitavad, peituvad nende taga endas põhjamaiseid väärtusi kandvad ettevõtted. Nii ongi!

Eesti riiklikud lennufirmad Xfly ja Nordica on tööandjaks enam kui 650 lennunduseksperdile 30 eri rahvusest, hetkel soovitakse juurde värvata 250 spetsialisti. Peakontor asub Tallinnas ning lende opereeritakse baasidest, mis asuvad Turus, Stockholmis, Kopenhaagenis, Aarhusis, Lissabonis, Münchenis ja Hamburgis. Nordica ja Xfly on lennufirmad, mis ei müü ise lennupileteid ega lenda enda lennuliine. Oma lennukite ja meeskondadega opereerivad lennufirmad lende teiste ettevõtete kaubamärkide all, nagu näiteks SAS, TAP ja MARABU. Liinilendude opereerimine ja teiste lennufirmade laienemise toetamine on just see, mis lubavad kasumlikku äri Nordic Aviation Groupil, kuhu mõlemad lennufirmad kuuluvad, kasvatada ja strateegiliselt planeerida.

KÄSIL HOOGNE LAIENEMINE

Nordica ja Xfly teevad praegu keskmiselt üle saja lennu päevas. Lisaks Tallinnale lendab Xfly mitmeid liine SASile algusega Stockholmist ja Kopenhaagenist – lennujaamad, mis on lennufirmale teiseks kodus olnud viimased viis aastat. Samuti toimuvad lennud Vilniusest, Aarhusist, Lissabonist ja Turust, peatselt ka Hamburgist ja Münchenist. Lisaks lendab Nordica oma esimese Airbus A320 lennukiga talvehooajal 2022/2023 Tallinnast koostöös TEZ Touriga Hurghadasse, Sharm El Sheikh ja Tenerifele. Kevadel lisandub ettevõtete lennukiparki kolm uut viimase põlvkonna Airbus A320neo lennumasinat. Nõudlus selles ärisegmendis on suur, Xfly ning Nordica on tõestanud end usaldusväärse strateegilise äripartnerina mitme Euroopa suure lennufirma silmis.

Kas teadsid, et kui ostad täna SASi lennupileti

Tallinnast Stockholmi, siis viib sind kohale eestimaine Xfly oma SASi värvides lennuki ja meeskonnaga?

TULE TÖÖLE PÕNEVASSE LENNUNDUSMAAILMA!

Lennundus on põnev ja mainekas valdkond, kus töötamisel on omad eelised ning kokku saavad väga erineva taustaga spetsialistid. Ühe lennuki täitmiseks ei piisa ainult pilootidest ja pardateenindajatest – maapealses kontoris töötab iga lennumasina kohta keskmiselt kuus-seitse inimest. Xfly's ja Nordicas töötab väga rahvusvaheline meeskond enam kui 30 rahvusest. Eestis on Euroopa mõistes haruldane see, et piloodiks saab õppida ka tasuta – Eesti Lennuakadeemias, kus saab omandada ka teisi lennufirmas töötamiseks vajalikke erialasid. Tasu eest saab piloodiametit õppida Xfly Lennuakadeemias. Muijal maailmas saab selle ameti selgeks vaid eralennukoolis. Ka Tallinna Tehnikaülikooli inseneriharidus on lennufirmas töötamiseks väga nõutud, kuivõrd Xfly'l on oma, Eestis kõrget tunnustust leidnud lennukihooldusmeeskond. Läbides vastava koolituse, leiavad meil rakendust ka hea tehnilise taibuga automehaanikud. Loe lähemalt jobs.nagroup.ee. Kui tunned lähemalt huvi lennundusest töötamise vastu, siis võta julgelt meiega ühendust cv@xfly.ee.

LENNUMEESKONNAD

Kas sulle meeldib palju reisida ja kohtuda uute inimestega? Liinipiloodiks saab õppida Eesti Lennuakadeemias, stjuardessi või stjuuardi väljaõpe toimub tavaliselt lennufirma enda juures ning selle ameti omandamiseks eelnevat kogemust lennunduses vaja ei ole. Otsime pidevalt uusi kolleege nii Baltikumis kui ka Skandinaavias. Kui sulle meeldiks töötada lennuki pardal ja teha tähendusrikast tööd ägedate kolleegide seltskonnas, siis võta meiega kodulehe kaudu ühendust juba täna. Sinu esimene lend võib õhku tõusta üsna pea!

SAAGE TUTTAVAKS MEIE TULEVASE PILOODI ERIKUGA!

ERIK LAVROV

SAAVUTUSED? Euroopa meister *taekwondo's*, loonud ka oma muusikastudio ja ajab sõpradega väikest äri.

UNISTUSED? Saada pärast Eesti Lennuakadeemia lõpetamist Xfly ja Nordica piloodiks.

PLAANID KEVADEKS? Proovida langevarjuhüpet ja sooritada lõpueksamid heade hinnetega.

MIDA FÄNNAD? Lennundust, sporti, tervislikku eluviisi ja *personal development'i* (isiklikku arengut)

LEMMIKRAAMAT? Stephen Kingi „Roheline miil“

MIDA ON VAJA, ET SAADA PILOODIKS?

Thomas Edisonilt oleme inimkonnana päranduseks saanud väljendi, et eesmärkideni jõudmise taga on 99% rasket tööd ja 1% talenti. Mina aga täiendaksin seda mõtet omalt poolt: tegelikkuses on unistuste täitumise saladuseks 99,9% ränka vaeva ja 0,01% annet. Minu esimene mõte on, et piloodiks saamiseks tuleb oma mõtteviisi ümber programmeerida ning luua endas sisemine harmoonia oma mina ja mõistuse vahel. Keegi ei saavuta oma elu jooksul kunagi kõiki oma eesmärke. Sotsiaalmeedia ja järjepideva tasuta dopamiini maailmas muu-

LENNUMEHAANIKUD

Kõik masinad vajavad alati hooldust, aga kõige erilisemat hoolt vajavad just lennukid. Lennuki-mehaanik tagab oma töökaliteediga tuhandetele lennureisijatele turvalise õhureisi. Eksimiseruumi siin ei ole. Lennuk on väga keeruline süsteem ja eri tehnoloogiate kogum. Seetõttu spetsialiseeruvad lennumehaanikud ka eri valdkondade peale, nagu mehaanika, hüdraulika, avioonika, elektroonika jne. Lennukimehaanik töötab kirurgilise täpsusega, järgides ettekirjutatud protseduure. Tööd tehakse enamalt kas ülipuhtas angaaris või siis inspekteeritakse masinaid pärast maandumist ja kõrvaldatakse jooksvalt pisiprobleeme. See on amet, mis sobib sama hästi nii naistele kui ka meestele ning õppida saab seda nii Eesti Lennuakadeemias kui ka välismaa vastavates koolides. Kui oled juba vastava kvalifikatsiooniga, vaata meie karjäärilehte. Stjuardessi või stjuuardi väljaõpe toimub tavaliselt lennufirma enda juures ja eelnevat kogemust lennunduses vaja pole.

LENNUFIRMA KONTORITÖÖTAJAD

Ühe lennuki käitamiseks töötab lennufirma kontoris tavaliselt kuus-seitse inimest ning nad kõik tegutsevad selle nimel, et lennumasin oleks igal planeeritud lennul lennukõlblik ja ohutu. Töö lennufirmas on väga põnev, eriti kui opereeritakse rahvusvahelistel turgudel. Siin leiavad rakendust analüütikud, koordinaatorid, süsteemi insenerid, lennukipargi insenerid, kvaliteedijuhid, ohutusjuhid, turvaspetsialistid, värbamisspetsialistid jne. Kõik meie inimesed saavad partnerlennufirmadega reisida väga soodsatel tingimustel üle kogu maailma. Kõikidel lennufirma töötajatel on võimalus partnerlennufirmadega reisida väga soodsatel tingimustel üle kogu maailma!

tub oma tegelike eesmärkide saavutamine palju keerulise-maks, kui on olemas ahvatlus, kus saate lihtsalt telefoni sirvida. Seetõttu oleks minu teine mõte, et kasuks tuleb endas heade harjumuste teadlik kujundamine ja samas halbade harjumuste murdmine. Kõigi pilootide jaoks on ülioluline olla fantastilises füüsilises vormis. Nii et alustada tasub jõusaalis käimist või lihtsalt regulaarselt treenimist. Julgen sportlasena kinnitada, et hea, nn orgaanilise dopamiini tunne pärast treeningut üllatab teid täielikult. Veel üks mõte: olge varajane ärkaja!

MISSUGUSENA KUJUTAD SA KOKPITTI ETTE?

Imelised vaated, võrratud töökaaslased ja võimalus kohtuda lennundusprofessionaalidega. Piloodiks olemine on seotud distsipliini, treeningute ja füüsilise vormiga. Päike horisondil – ka siis, kui vihma sajab. Lendad eri riikidesse ja avastad kõige hingematvamaid kohti. Tunned end vajalikuna.

MILLISE ARVAD SA LENNUNDUSE TULEVIKU OLEVAT?

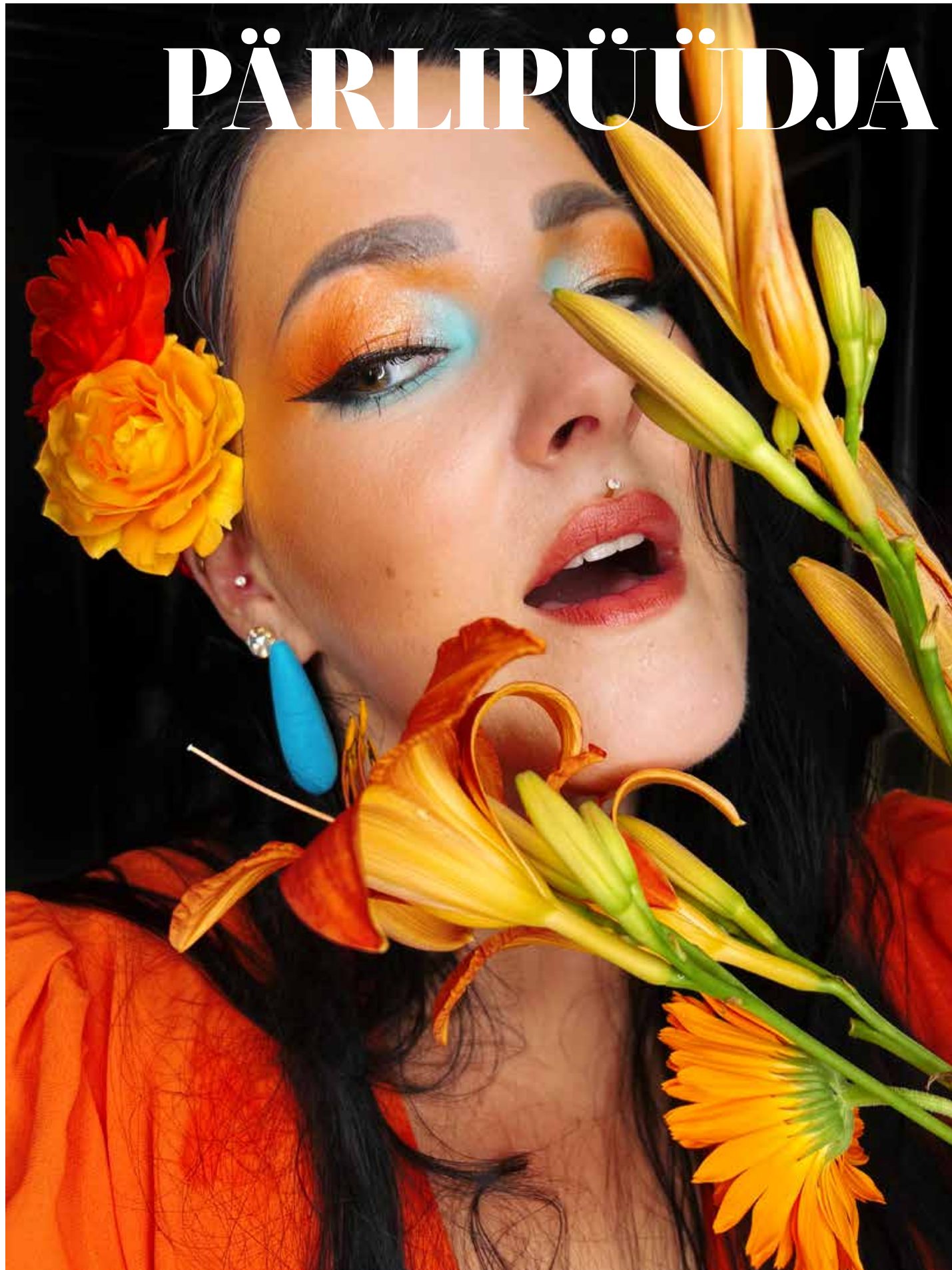
Minu lapsed hakkavad lendama vesinikkütusel lendavate lennukitega. Kuna ma armastan oma planeeti kogu südamest, siis ka mina arvan, et tuleb teha kõik selle säästmiseks igal võimalikul viisil. Loodan, et tuleb aeg, kui meie ümber lendavad lennutaksod. Lennujaamade süsteemid muutuvad kindlasti elektroonilisemaks.

KUIDAS SOOVIKSID PILOODILE HEAD LENNUÕNNE?

„See on lihtsalt üks suur lind.“

PÄRLIPÜÜDJA

„Kes ma üldse naisena olen?“ hakkas MARI-LIIS MEREMAA endalt küsima, kui oli avastanud ehtekunstnik Tanel Veenre loomingugu. Värvikas meigikunstnik avaldab, et leitud inspiratsioon pani teda tõeliselt oma välimusele tähelepanu pöörama ja isikupärast stiili täiesti ümber mõtestama.

Fotod: erakogu

Tekst: Stella K. Wadowsky

Mari-Liis alustas Tanel Veenre loomingu kogumist kolm aastat tagasi pärast abielu lagunemist. „Taneli loomingu ideaalus,“ tunnistab naine, „oli tõuge, mis tõi kaasa muutused.“ Muide, olgu öeldud, et Tanel Veenre on omakorda nimetanud Mari-Liisi üheks oma muusaks!

RIIETUDA EESKUJUKS

Mari-Liis ei jää mitte ühelgi peol tähelepanuta. Oma erilise meigi ja söaka stiiliga on temast võimatu mööda vaadata. Meik ja *outfit* käivad enamasti käsikäes! „Mul on mõttes *outfit* ja siis meigiloominguga soovin kogu kuvandit ellu äratada ja veel enam särada panna. Meik on võrratu aksessuaar, millega panna olemasolev tõeliselt helisema.“

Mari-Liisi saadab üritustel sageli tema viieaastane tütar Sirel, kes naudib iga moepidu sama palju kui ema.

„Riietumine üleüldiselt on minu jaoks selline meeleoluline eneseväljendus: on erakordselt enesekindlaid ja säravaid päevi, kus värvilised kaasukad ja suured lillelised peaehted on kõige meelepärasem valik, aga on ka neid päevi, kus mugav *oversized* dressikomplekt teeb tuju heaks,“ räägib Mari-Liis. „Mis aga peamine, tahan oma riietumisstiiliga olla heaks eeskujuks tütrele – näidata, et naiselik, ilus, mugav võivad tähendada nõnda palju erinevaid valikuid ja see peab alati lähtuma minu enda tunnetest, mitte teiste ootustest. See-ga on mu stiil tõesti natuke ekstsentriline, julge, värvikas, sädelev ja särav, aga alati siiras eneseväljendus, mida püüan ka tavalisse argipäeva tuua.“

TALLINN (VERSUS TARTU)

„Tallinna tänavad on täis nii palju erinevaid persoone ja see on erakordselt inspireeriv. Minu jaoks isiklikult on kõige põnevam vaadata midagi silmatorkavat, erilist, n-ö *out of the box* enda identiteedi näitamist. Julgus olla ja väljendada end kellegi pilku kartmata – see teeb mind lootsurikaks, et enda hästi tundmine iseenda kehas omadel tingimustel on kasvav väärtus inimestes. Sellepärast Tallinn ongi vinge: siin on nii palju erinevaid inimesi. Küll aga pole inimesed ainus, mis Tallinna puhul mulle mõttesse tuleb. Kesklinn näiteks on nõnda suurlinlik ja klaasi-pegelduste-avaruse labürint. Vaadates Tallinna kui *outfit*’i, oleks see minu arvates pigem *oversized* kui kitsas, väga struktuursete lõigete ja julgete vormidega. Mind julgustab Tallinn olema just selline enesekindel, omanäoline ja muretu,“ ütleb Mari-Liis, kes ise pärit Tartust.

Foto: Erlend Staub

„Tartu tänavapildis kohtab väga palju noori inimesi ja näeb väga erilimelist riietumist: nii silmatorkavat kui ka hästi mugavat karakterit, sest paljud erinevad inimesed jõuavad näiteks oma õpingute ajal Tartusse. Üldine stiil on põnev, natuke boheemlaslik, julge, murevaba ning täis elu ja melu. Tallinn seevastu on minu silmis märksa rafineeritum. Ma ei ütleks, et vaoshoitum, sest Tallinna tänavatel võib kohata neid kõige põnevamaid persoone säramas, kuid Tallinna stiil ja olek tundub tõsisem. Näen Tallinnas palju kõrgmoodi, palju omapära, aga ka palju kiirustamist, tuhinat, lõputuna näivat liikumist ja see väljendub kindlasti pealinna üldises stiilis.”

HEA LINNARUUM

Hea linnaruum tähendab Mari-Liisi jaoks tasakaalu ja kõigiga arvestamist: kui suurte ehitiste kõrval on palju rohelust ja värve, lilli ja naturaalsust. „Mulle meeldib, kui ruumi on kõigi jaoks, näiteks minule ja lapsele nii jalakäija kui ka autojuhi rollis,” räägib naine ja nendib, et ruumist jääb justkui alati veidike puudu ning kui seda ka on, siis ei täitu see kahjuks tihti just looduse või mingi väärtusega, mis teenib teisi eesmärke kui tarbimine. „Heas linnas peaks olema alati õhku ja avarust, et keegi ei tunneks end kitsalt ja surutult. Tallinnas ma näen seda ruumi!”

Lapsevanema jaoks on Tallinna suurim eelis see, kui palju põnevaid võimalusi siin on lastele. Mitte ainult mänguväljakuid ja avalikke kohti, aga ka lastekohvikud, huviringid, lastemuuseumid, mängutoad, teater, seikluspargid... leia oma huvi ning realiseeri seda! Samas märgib Mari-Liis, et füüsiliselt on linn hästi suur ja natuke hirmutav: „Mul on raske ette kujutada oma last üksi kuskile minemas.”

GARDEROOBIINVENTUUR

Kui tuulata veidi Mari-Liisi garderoobis, siis näiteks üks kõige kallim ese on värvikas ja massiivne Dolce & Gabbana siidist kimono, aga kõige odavam (vist?) on paar punaseid kotsakingi, mis sekkarist kunagi euro eest leitud.

„Siin on liiga palju kleite, sest ma olen täielik kleidisõttlane,” tunnistab naine. „Kleit on minu jaoks kõige mitmekülgsem ja põnevam riietusese. Liiga vähe on mu garderoobis aga pükse või teksasid, ainult mõni paar ja needki leiavad harva kandmist või siis pigem sellist „ära kandmist”.“ Mari-Liis märgib, et on siiski viimase aasta jooksul muutunud oma väljaminekutes oluliselt küpsemaks ja vaatab oma garderoobi kui kollektsiooni, millel võiks tulevikus olla väärtus ka tütre jaoks. „Seepärast tahan praegusel ajal soetada vaid erilisi esemeid: Eesti moeloojate loomingut, käsitööd, eritellimusi – kõike seda, mis kindlasti ei ole odav ning nõuab planeerimist.” Ka välisreisidel püüab Mari-Liis leida kohalike disainerite loomingut ja on põnevil, justkui pärljahil, et lisada midagi väärtuslikku oma kollektsiooni. Usun, et see on minu jaoks elutervem lähenemine kui lihtsalt asjade spontaanne kokkuostmine, millega ilmselt paljud naised on elu jooksul kokku puutunud.”

Foto: Kärt Tomp

LET'S GO SHOPPING!

Mari-Liis loeb end parandamatuks veebiostlejaks: „Selline viis poodelda on mu südames esikohal, sest ma ei armasta suurte rahvahulkade seas eredas poevalgustuses valida, proovida, otsida...” Tellimusi saavad nii Eesti veebipoed kui ka välismaa omad, näiteks Zalando, About You, ASOS... „Kuna mu eesmärk on leida alati midagi erilist, mis oleks tõeliselt wow, siis paratamatult peab välismaa lehtede suunas vaatama. *Second-hand* on mulle aina enam hakanud meeldima, sest Eestis on kohti, kus müüakse tõeliselt põnevat kõrgmoodi või erilise väärtusega kaupa. On ikka vägev tunne, kui leiad *second hand*'ist endale mingi pärl ja seda pealekauba hea diiliga. Nagu lotovõit.”

Olles ise silmatorkav ja stiilne, siis kas on kedaagi, keda Mari-Liis ise eeskujuks peab? Vastuseks kostab ta, et ei oska kedagi konkreetselt välja tuua, sest püüab võimalikult vähe jälgida teiste elu ja stiili. „Kuid mu silm puhkab alati, kui vaatan kõiki külalisi Tallinn Fashion Weekil. Mu hing lööb kohe helisema, kui näen inimesi väljendamas oma stiili kõige väljakutsuvamal moel, näidates võimalikult autentselt oma mina. On võimas, kui palju isiksusi seal kohtab!”

Foto: Sirel Meremaa

"WHO AM I AS A WOMAN?"

Mari-Liis began to ask herself after discovering the work of jeweller Tanel Veenre. The colourful make-up artist Mari-Liis Meremaa reveals that the inspiration she found made her like the first time really pay attention to her appearance and completely rethink her personal style.

Mari-Liis started collecting Tanel Veenre's work three years ago after her marriage broke up. "The idealism of Tanel's work", she admits, was the impetus that led to the changes. Incidentally, Tanel Veenre has in turn called Mari-Liis one of his muses!

Mari-Liis is not overlooked at any party. With her distinctive make-up and edgy style, she is impossible to miss. Makeup and outfit go hand in hand! "I have an outfit in mind, and then with my make-up I want to bring the whole image to life and make it shine even more. Make-up is an amazing accessory to really make what you have really pop."

In addition, Mari-Liisi is often accompanied at various events by her 5-year-old daughter Sirel, who enjoys every fashion party as much as her mother. "I want to be a good role model for my daughter with my style of dress - to show that feminine, beautiful, comfortable can mean so many different choices, and it always has to be based on my own feelings, not the expectations of others."

If you take a peek in her wardrobe, there are lotta and "too many dresses" of course. However, Mari-Liis notes that she has become more mature in her spending over the past year and looks at her wardrobe as a collection that could be of value to her daughter in the future. "That's why I only want to buy special items at the moment: creations from Estonian designers, handmade- anything that is definitely not cheap and requires planning." When travelling abroad, Mari-Liis also tries to find local designers' creations and is excited, like on a pearl hunt, to add something valuable to her collection. I believe that this is more like a common sense approach for me than just spontaneously buying things together, which is probably something many women have encountered in their lives."

Mari-Liis considers herself as an "online shopper": "because I don't like to choose, try, search among big crowds in a bright shop light..." orders are received from Estonian online shops as well as from foreign ones, such as Zalando, About You, ASOS... "Since my goal is always to find something special that will really wow, I inevitably have to look towards foreign sites. "Second-hand is becoming more and more my thing, because there are places in Estonia that sell really exciting special value items. It's a great feeling when you find a gem for a good deal. It's like winning the lottery."

Asked if there is anyone she considers to be a sort of style icon for her, she says she can't name anyone in particular because she tries to "follow the lives and styles of others as little as possible", "but my eye always rests when I look at all the guests at Tallinn Fashion Week!"

Soov disainida paremat tulevikku

Ukrainas sündinud ja Eestis aastakümneid elanud rõivadisainer Oksana Tandit tegutseb täiel rindel, et toetada oma sünnimaad ja sugulasi erakordselt raskel sõjaajal, kuid leiab jaksu panustada täiega ka Eestimaa arengusse.

Foto: Kalev Lilleorg

Kui aasta tagasi sõda algas, siis oli see hoop ja šokk ning esimese hooga tundus, et millelgi pole enam mõtet. Tuli aga hakata tegutsema ja sügisel õpetas Oksana juba Ukraina sõjapõgenike lastele Vabaduse koolis eesti keelt. Aasta lõpus esitles ta Vabamus rõivakollektsiooni pealkirjaga „Võit“, mis on pühendatud Ukraina võidulootusele (vt moeseeriat).

Kuigi sõda jätkub, nendib Oksana, et tema sugulased on õnneks kõik terved ja hoiavad kokku. Oksana on pärit Lääne-Ukrainast Tšernivtsi linnast (Bukoviina, Taga-Karpaatide lähedal), see piirkond on kannatanud vähem. Seal elavad tema isa sugulased. Ema vend elab oma perekonnaga Odessas, kus olukord on keerulisem, kuna see on strateegilise asukohaga linn Musta mere lahe ääres. „Elektrikatkestused, energiataristu hävimine muudavad elutingimused seal väga raskeks, aga keegi minu sugulastest ei lahkunud, nad kõik panustavad Ukraina võidule. Nemad seal, mina siin, nii nagu oskame.“ Oksana märgib, et eestlaste toetus on olnud fenomenaalne: „Suur kummardus teile! Õnneks toetab Ukrainat enamik lääneriike ning see on ainuke viis kaitsta euroopalikke väärtusi ja meie vabadust. See on maailmavaadete sõda.“

Oksana tuli Eestisse kümneaastasena koos perega 1984. aastal, kui ta insenerist

isa kutsuti siia tööle. Emalt, kes on õpetaja, arvab Oksana olevat pärinud huvi poliitika ja ühiskonnas toimuva vastu. Oksana noorem vend töötab muide riigiteenistuses ja elab perega Tartus. Noorem õde elab aga viimased 25 aastat hoopis Šveitsis.

EESTI KEEL ON LOOGILINE VALIK

Oksana emakeel on ukraina keel, aga naine valdab vabalt veel eesti, vene, inglise ja itaalia keelt. Oksana peab loomulikuks ja loogiliseks, et Eestis elades tuleb osata eesti keelt. Ühelt poolt on see elementaarne lugupidamine kohalike suhtes, teisalt annab see võimaluse osaleda aktiivselt ühiskonna elus. Oksana, kelle klientidest, koostööpartneritest ja kolleegidest on eestlasi 95%, räägib iga päev eesti keeles. Tema mehel, kellega tutvuti Tartu ülikoolis ja kes töötab IT-sektoris rahvusvahelises ettevõttes, on töökeeleks aga inglise keel. Peres kasvab 13-aastane tütar, kes käis eestikeelses lasteaias ja nüüd õpib ka eestikeelses koolis.

Oksana arvab, et eestikeelsele haridusele üleminek on väga vajalik otsus. „Liiga kaua on ühiskond olnud kunstlikult pooleks jagatud. See oli küll ühele poliitilisele jõule väga kasulik, sest venekeelsele valijate hääled olid garanteeritud, aga küsimus, kas muu kodukeelega inimesed

on ise sellest segregatsioonist midagi ka võitnud või pigem kaotanud? Suur palgalõhe, madal osalus ühiskonnaelus, kodanikuühiskonnas ja poliitikas mitteaosalemine, nõrk informeeritus, kontaktide puudumine...“ loetleb Oksana.

DISAINER JÄÄB DISAINERIKSI!

Oksanal tööd jätkub, tiimiga täidetakse klientide tellimusi. Hetkel käivad viimased viimistlused presidendi vastuvõtu galakleitideks. Oksana märgib, et üha enam huvitab teda disain kui protsess ehk protsessi disain – teenusedisain, haridusdisain, valdkonna disain jne. „Suurt vahet pole, kas see on moeetenduse kontseptsioon, moeajakirja loomine ja loovjuhtimine, omanimeline TV-saate idee ja teostamine – kõikides nendes protsessides osalesin disainerina ehk kontseptsiooni loojana ideest teostuseni. Hea meelega astun veel sammu edasi – soovin disainida Eesti tulevikku mõjutavaid strateegiaid. Minu ambitsioon on anda oma panus Eesti edusse ja paremasse tulevikku. Mida teha selleks, et Eesti oleks õitsev ja vaba riik, kus elavad maailma õnnelikumad inimesed?“

PAREM PEALINN

Oksana elab perega Tallinna vanalinnas juba 20 aastat ja jätkuvalt naudib

keskaegset arhitektuuripärandit. „Mind inspireerivad vanalinna punased katused, Oleviste ja Niguliste kiriku tornid, Toompark ja Snelli tiik – kõik on kümne minuti kaugusel, on puhas õhk, madal mürata-se. Aga vanalinn vajab arengustrateegiat, tuleb leida viis, kuidas meelitada siia tagasi kohalik elanik. Rohkem näitusi, etendusi, kontserte, festivale – tuua rohkem elu vanalinna!“

Oksanale tundub sümboolne uus Kalaranna promenaad – just see ongi merele avatud linn! „Mu lemmikud on eklektiline, kunsti täis Noblessner, modernne ja stiilne Rotermann, indust-

riaalse vaibiga Telliskivi loomelinnak oma peategelaste Fotografiska ja Vaba Lava-ga.“ Samas leiab ta, et veel enam peaks looma võimalusi ratturitele ning rohkem võiks olla meeldivaid kohti peatumiseks ja lihtsalt linna nautimiseks. Disaineri arvates tasub pealinnal eeskujuga võtta Tartust, kus on enam võimalusi jalutamiseks ja looduskeskkonna nautimiseks.

KULTUURI ON VAJA INVESTEERIDA

Oksana märgib, et kuna Eesti turg jääb teadagi väikeseks, mängib rolli eksport ja

see on kallis. Praegu saame aru, et julgeolek on oluline ja sinna tuleb panustada. Aga rikas kultuur ja edukas loomemajandus on sisejulgeoleku lisagarantii, ei kahtle Oksana rõhutada. Oksana kordab seda, millest palju räägitakse, aga harvem teostatakse: „Teha rohkem koostööd valdkondade vahel. Kui parimad muusikud, disainerid, filmitegijad panevad välisturule pürgimisel õlad kokku, siis on eduks rohkem šansse! Soovin, unistan ja töötan selleks, et Eesti kultuuri paremiku tutvustav *showroom* oleks maailma suurimates linnades olemas!“

DESIRE TO DESIGN A BETTER FUTURE!

Born in Ukraine and living in Estonia for decades, fashion designer Oksana Tandit is working hard to support her motherland in an exceptionally difficult time of war but also finding the strength and courage to contribute fully to the development of Estonia. When the war started a year ago, it was a shock and a blow, and it seemed like nothing made sense anymore. However, one had to adapt and move on, and in the autumn Oksana was already teaching Estonian to the kids of the Ukrainian war refugees at the Vabaduse school. At the end of 2022, she presented a collection in Vabamu, dedicated to the hope of victory in Ukraine (see Fashionshoot). She's happy to note that the support from Estonians has been phenomenal! - Fortunately, Ukraine has the support of most

Western countries, and "it is the only way to defend European values and freedom," she says, adding that "it is a war of values and world views." Being fluent in Ukrainian, Estonian, Russian, English, and Italian she considers it logical to speak Estonian while living in Estonia. It is a respect for the locals, but it gives people a lot more opportunities to actively participate in society. Best known as a fashion designer, but she is much more: she's been involved as a concept creator - from idea to realization for the TV show, magazines, and events. Now she wants to go a step further! "I want to design strategies that will influence the future of Estonia. My ambition is to contribute to the country's success and a better future with the happiest people in the world?" Not bad, right?

VÕIT

Ukrainas sündinud ja Eestis 35 aastat elanud rõivadisainer Oksana Tandit ütleb, et kollektsioon „Võit“ on pühendatud Ukraina võidulootusele. „Kui küsida, mis värvi on võit, siis ma vastan – valge nagu lootus ja kuldne nagu Ukraina viljapõld.“

Foto / Photos: Silvia Pärmann
Modell / Model: Herdis (EMA)
Meik & soeng / Make Up & Hair: Katrin Sangla
Interiör / Interior: VABAMU

Victory

Oksana Tandit, a Ukrainian-born fashion designer who has lived in Estonia for 35 years, says her new collection is dedicated to Ukraine's hope of victory. "If you ask me what colour victory is, its -- white like hope and golden like the Ukrainian grain field."

KRISTEL KIBUVITS-KALLAS on vägev eesti naine – alustanud kooli kõrvalt ettekandjana, on ta juhtinud Londonis Michelin'i tähega restorani ning tüürib nüüd edukalt Nõmmel (ehk Pääskülas) oma restorani MuSu. Ja see pole kaugeltki veel kõik! Vaatame, milline on Kristeli üks tavaline tööpäev.

„Käes on veebruarikuu,” märgib Kristel, „ehk paras aeg, et teha ära kogu plaan eelolevaks kevadeks ja suveks... et mitte öelda ka sügiseks!”

7.00 Ärkan tütre äratu- se peale, mis kostab teisest toast. Tavaliselt hakkab 5 minutit pärast kellahelinat („viie-ka” annavad lapsed endale aega, et mõnusasti ärgata) hirmus edasi-tagasi sagimine – kes sööb, kes peseb hambaid, kes otsib riideid. Siis tunneme, et ka meil on aeg üles tõusta ja kohvivesi keema panna. Taustaks mängib ikka „Terevisioon”.

8.00 Saadan lapsed kooli ja siis on hetk, et hinge tõmmata, võtta endale teine tass kohvi ning vaadata üle kõik saabu- nud meilid ja lugeda läbi esimesed uudised.

9.30 Jõuan tööle ja on esimene kohtumine pulmalistega, et panna paika ke- vadel MuSus toimuva peo detailid. Mõtleme nii toidu, joogi kui ka kaunistuste teemadel. Tunni- ke mõtlemist

10.30 Heliseb esimest korda telefon, helistajaks tütar, kes teatab, et sai inglise keeles viie. Super! Jätkan oma tegemistega ja võtan ette suuremate pidustuste päringud ning vastan juba töös ole- vate pidude lisaküsimustele.

11.45 Koosolek Viljariga Avallonest. Aastate- pikkuse koostöö vältel teame hästi, mida võiks ja mida peaks ja mis so- biks. Arutame 24. veebruaril MuSus toimuvat vabariigi aastapäeva pidu ning sinna sobivat joogikaarti. Ja kuna ta juba majas on, võtame ette

kevadise joogikaardi nii Nõmme res- tosse kui ka Haapsallu. Kevad võib ju tunduda mägede taga, aga kohe-kohe on vaja avada ka Grand Holm Marina sadamaresto.

12.00 Teeme kiire lõunasupi.

13.00 Uued kohtumised. Juubelipidustus mär- sis. Kuhu läheb bänd, kuhu läheb buffet-laud ja kas majas on vaasid olemas.

14.00 Pikem kõne Haapsalu Grand Holm Marina sadama kapteni Valdoga. Arutame ära, kuidas hakkavad kevadel asjad toimuma ja mis ajal kavatseme resto-

rani avada. Ettevalmistavaid töid saab kevadel olema kuhjaga.

15.30 Arutame teenindajate- ga läbi õhtused suure- mad lauad ja erisoovid. Sätin koju, et taas sättida teele.

16.00 Võtan vastu oma ema, kes tuleb lapsi vaata- ma. Vaatan eKoolist, kellel mida õppi- da on, et midagi kahe silma vahele ei jääks. Ema on mul alati abiks, kui vaja, ja nii on lapsed alati hoitud.

16.30 Stardime abikaasa Viljariga Viljandisse, sõber Katrin Karu avab Schloss Fellini mõisahotellis oma maalide näitust. Vähe sellest, et me armastame terna maale, me armastame ka mõisasid.

22.00 Tagasi kodus. Lapsed on ootusärevalt veel üleval. Väiksem tütar palub issil plan- ku teha, sellest on saanud neil sportlik võistlus, kes keda. Seekord jääb issi peale. Kiired võistlused tehtud, on aeg hambapesuks ja unedemaale mine- kuks. Lastel siis. Mina aga avan arvuti ja hakkam vaatama läbi meile, otsima suveks uusi nõusid ja läbivaatamisel on ka mõni uus pakutav projekt. Elu on põnev.

Kristel Kibuvits-Kallas is one mighty Estonian women - having started as a waitress next to school, she has gone on to manage Michelin star restaurant in London and now runs her own restaurant, MuSu, in Nõmme. And that's not all! Kristel's typical day is a dynamic one, with meetings with people - clients and partners - and even trips to other cities. And - the family is always there to help!

23.00 Mõtlesin, et haaran tunnikeseks kätte raamatu. Olin seda juba ammu lugeda tahtnud ja jõuluvana selle mulle ka tõi. Ma tahan, ma suudan, ma saan! Oli ennatlik arvata, et see lugemine lõppeb tunnikesega. Lugemist väärt lugu! Mõistad, kuidas väärtustada oma aega ja ennast ümbritsevat. Üli- tänulik kogetu eest.

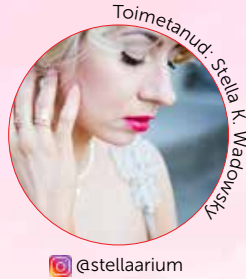
02.57 Raamat läbi. Silm vajub kinni ja keha on väsi- nud, aga raamatut varem käest panna ei saanud. Hommikul ärkad teiste mõtetega.

7.00 Seekord heliseb lapse äratuskell tunduvalt ma- hedama heliga või olen mina lihtsalt nii väsinud. Igatahes, kohe-kohe ajan end üles ja panen kohvivee keema.

Kristel korraldab!

Kevadekuulutajad ON KOHAL!

**Kes kroonitakse tänapäevaseks
öökuningannaks? Milline parfüüm on
inspireeritud popkunstist? Mis juhtub, kui
sidrunist saab limonaad?**

MUINASLUGU

Rochas Byzance Gold on tuhande ja ühe öö lugu oma uhkuses. Tipunootides avanevad litši, vaarika ja musta sõstra helendavad noodid. Rikkalik süda koosneb roosist, jasmiinist ja võimsast patšulist. Lõhna baasiks on luksuslik tonka uba, seedripuu ja muskus.

60 ml 77 €

LILLEBUKETT PUDELIS

Diori Blooming Bouquet esindab lilli, mida hinnati kõige rohkem elujõulisel renessansiajastul. Lõhn tähistab sära ja elavat jõudu ning toob esile oma elujõulise allkirja.

30 ml 74 €

IKOONILINE KEVAD

My Way Parfum on Giorgio Armani ikoonilise parfüümvee kõige uuem ja intensiivsem versioon. Sensuaalne parfüüm katab sind õilsate lõhnade müstilise looriga, ühendades mugul-säraõie erksad noodid õilsa kahkja iiriseaga.

KUI SIDRUNIST SAAB LIMONAAD

Elizabeth Ardeni Green Tea kollektsioon tutvustab sarja kõige uuemat lõhna Green Tea Citron Freesia. Siin on ühendatud tsitrused, sidrunhein ja must pipar. Uus limiteeritud koguses lõhn on 100% veganlik ja valmistatud teadlikult hangitud koostisainetest.

100 ml 39 €

CAPTURE TOTALE C.E.L.L. ENERGY

Kreemis kohtuvad tüvirakkude teadus ja Diori kui lilleeksperti asjatundlikkus. See on vananemisvastane lahendus, mis garanteerib noorusliku ja särava naha. Ainulaadne mikrokillustatud kreemi tekstuur sobib kõikidele nahatüüpidele.

50 ml 103 €

REKORDILINE TÕHUSUS

Dior Capture Totale le Serum on superlaetud kääritatud Longoza ja Toscana iirise ekstraktidega. Seerum taasaktiveerib naha nooruse potentsiaali ja parandab peamised vanusemärgid iga vanuserühma jaoks.

30 ml 112 €

UUES KUUES IKOON

Dior Addict Lip Maximizer Plumping Gloss sai hetkega ikoonilise staatuse. Uus Dior Addict Lip Maximizer sisaldab 90% loodusliku päritoluga koostisosi ja uus toonide värvipalett esitleb põnevaid toone.

TÄNAPÄEVANE ÖÖKUNINGANNA

Yves Saint Laurenti Black Opium Le Parfum aitab kehastuda öiseks kuningannaks. Lõhn avaneb püri ja roheline tangeriini erksalt puuviljase duetiga. Kompositsiooni südames kajavad valgete õite ja idamaise kaneeli mahlased toonid.

50 ml 115 €

KEVADEKUULUTAJA

Marc Jacobsi Daisy Paradise on justkui muretu jalutus-käik lillepõllul päikeseloojangule vastu. Moon ja tamme-koore noot loovad aromaatselt lillelise koosluse sooja ambra põhjanootidega.

50 ml 83 €

SIIDNIITIDE VÕLU

Sensai Lift Focus Essence on siidine silitus sinu nahale. Essentsi kasutades soovatakse kasutada Sensai massaaži tehnikat, mis kingib näonahale elujõudu. Essents katab naha siidniitide pehme võrgustikuna, aidates nahka toetada ja taastades samas selle niiskust.

40 ml 189 €

PAITUS NÄONAHALE

Elizabeth Arden üllatab uue vananemisvastase sarjaga White Tea Skin Solutions, mis sisaldab valges tees leiduvat võimsat looduslikku antioksüdanti, valge tee aktiivset molekuli EGCG-d. Enne kreemi kasutamist Fortifying Bi-phase Oil Serumit seerumit (30 ml 66 €) ja täiusliku tulemuse saamiseks Replenishing Micro-Geli geelkreemi (50 ml 64 €).

S nagu SUBLIMAGE Chanel üllatab erakordselt kontsentreeritud seerumiga Sublimage L'Extrait.

15 ml 567 €

POPKUNSTIST INSPIREERITUD

Kate Spade'i Chérie algab punase sõstra ja vaarika plahvatuslikult mahlaste tipunootiga, mis on segatud sädeleva Itaalia mandariiniga. Südamenoot on hinnaliste lillede keeristorm, õhuline ja rikkalik, kehastades parfüümilooja Louise Turneri ainulaadset võrgutavat stiili.

40 ml 47 €

PUUDRISELT KÕRGE KONTS

Carolina Herrera uus naisteparfüüm Good Girl Blush jätkab rikkalikult õitsvat teekonda moodsa naiselikkuse radadel. Uus parfüümi-vesti on justkui kontrastide kohtumine, mis moodustab ainulaadse puudrise koosluse ja annab edasi lillelist naiselikkust.

30 ml 82 €

TALLINN, Talling ja tühermaa

Arhitektuurifotograaf Martin Siplane näitab oma fotodel linnaruumi tihti üllatavatest nurkadest või poeetilises, miks mitte ka huumori võtmes, nii et vaataja võib märgata majade ja ehitiste ülesvõtteid silmitsedes seal justkui seni varjatud ilu ja elu.

Tekst: Pulss

Martin Siplane (1985) niidabki viimastel ajal mainet kunstnikuna – kuni aprillikuuni näeb Rotermannis Arhitektuurimuuseumis tema juba teist isikunäitust „Talling“, kust leiab „linnaaateid ja ehitisi, kus peamotiiviks on linnaruumiline ajutus: majad oma nõrkusmomentidel, tellinguisse pakituina ja pooleli, hetkedel, mil linlane neile kuigi palju tähelepanu ei pööra“.

Põnev värk ja tasub minna vaatama. Juba on kuulda, et ka väljamaalt tuntakse huvi Martin Siplase arhitektuuri- ja linnaruumifotode vastu!

Martin mõonab, et pildistamise pisik haaras teda nii, nagu noorelt pea kõiki: „Pea kõigil meist leidub sahtlipõhjas mõned „seebikarbi“ või Zenitiga pildistatud ning siis kas käsitsi või masinate abil ilmutatud analoogfilmirullid.“ Erilise tõuke andis aga ikkagi digitaalsete aparaatide massiline turule jõudmine 2000ndate alguses. „Mind on paelunud ajalugu ja arhitektuur juba väikesest peale ning seetõttu on objektiivitoru ette sattunud enamatigi hooned ja linnaruum,“ räägib Martin. Martini tööks ongi olnud arhitektuuri arhiividesse dokumenteerida: „Loodan, et minuga ei lähe nii, nagu Vana-Kreeka maalikunstniku Zeuxisega, kes ühe toreda legendi ühe versiooni järgi naeris ennast surnuks, kui juhtus ühte oma nooremas põlves maalitud taiest üle pika aja uuesti nägema.“

Argipäevatöö ja kunstniku-mina, on see sul kaks ühes nagu dr Jekyll ja mr Hyde?

Päris kaval on kunstnikuna tegutsedes omale teine „fassaad“ ette ehitada. Ise nii kaval inimene veel pole. Uhkelt võin tõdeda, et olen uudishimulik nohik, kellele meeldib vabadel hetkedel millegi kallal nokitseda või ennast päevadeks ajaloo põnevatesse „jänesurgudesse“ unustada. See kõik toidab meeli ning eriti inspireerivad on ka vestlused oma targemate sõpradega. Kõik kogunenud kogemused avalduvad siis mingil ootamatul hetkel ideedena, millest sünnib võib-olla kunstiteos, võib-olla mitte. Ma tunnen ennast ka teistes kunstivormides kodus ning seetõttu meeldib mulle isegi väljasõitudel või niisama kohvikus kohvitades fotoaparaat koju puhkama jätta ning hoopis silmadele avanevat joonistada.

Arhitektuuri jäädvustajana on sul meie linnaruumi kohta ilmselt üht-teist arvata?

Linnaruumi areng on kaootiline ja kahjuks kordame kõiki vigu, mis mujal linnades aja jookul juba tehtud-ilmnenu. Ei lahenda ummikute probleemi tänavale kahe lisarea juurdesillutamine ega igale poole jõulutulukeste riputamine. Targad inimesed mõtlevad linnaruumi parandamise peale igapäevaselt küll, aga kahjuks ei jõua nutikad lahendused peaaegu kunagi realiseerimisele.

Linnad ongi eelkõige äri tegemise, mugavuste nautimise ja ideede vahetamise kohad. Aga kahjuks ei piirdu äri tegemine enam turuplatsiga, vaid see on valgunud ümber linna. Näiteks kõik need reklaamplakatid sõiduteede vahel. Need kerkivad kiirelt nagu seened pärast vihma, aga

mõnda uut trammiteelõiku tuleb oodata mitu-kümmend aastat. (Siinkohal on kurb tõdeda, et praeguseks on reklaam ka interneti üle võtnud.) Ennemalt peaks linnavõim ikkagi elukvaliteedi ja keskkonna parandamisega tegelema, selmet kõike kellegi ärihuvides reklaami alla matma.

Suurlinnades ammu probleem, et Airbnb ja investeerimiseks ostetud kesklinnakorterid suretavad kohalike jaoks linnast elu välja. Selle vastu hetkel Euroopa ajaloolistes vanalinnades ka võideldakse. Loodan, et meil, linnakodanikel, jätkub samuti jõudu varsti vastu hakata.

Kuidas sulle tundub pealinna areng arhitektuurilises võtmes? Pidevalt oiatakse avalikkuses kolearhitektuuri vohamise üle, kurdetakse, et lõhutakse vana. Oled isegi märkinud meil levinud nn fassadismi. Et kas on vääristav või vääristav?

Kõike ajaloolist ei saa ega ei peagi päästma. Aga hoida tuleks eelkõige ajaloolistes asumites säilinud miljööd. Ehk kahekordsete puumajade vahele ei tohiks rajada mahult sobimatut viiekordset hoonet. See vana ja uue kokkusobitamine nõuabki suurt oskust. Fassadismi teeme veel kogemuste puudumise tõttu. Kuid nüüdseks on meil tekkinud osavaid arhitekte, kes mõistavad asja küll. Vaja veel tellijatele selgeks teha, et head ja vastupidavamad lahendused ongi kallimad, aga kokkuvõttes ikkagi paremad.

Kuidas linnahalli renoveerimisse suhtud?

Linnahall on üks parimaid ehitisi siin linnas. Vormilt madal, et mitte vanalinna siluetti merelt varjutada, ning see seik, et üle maja saab jalutada, on arhitektilt Raine Karbilt ikka suurepärase la-

hendus. Oslo uue ooperimajaga jõuti selleni alles 25 aastat hiljem. Amfiteatri akustika on samuti laitmatu (vanad kreekklased olid geniaalne rahvas) ning peidetud ventilatsiooniga fuajee on ikka ülimalt stiilne. Loodan väga, et see hoone kuidagi päästetakse. Ise olin õnnega koos, kuna isa töötas seal peakunstnikuna ning siis sai palju nähtud ja kuulnud, mis samuti mul märkmikus ajaloo tarbeks kirja kenasti pandud.

Kuidas hindad meie arengut inimhõõtmelise, kvaliteetse linnaruumi poole liikumisel? On sul Tallinnas lemmikkohti?

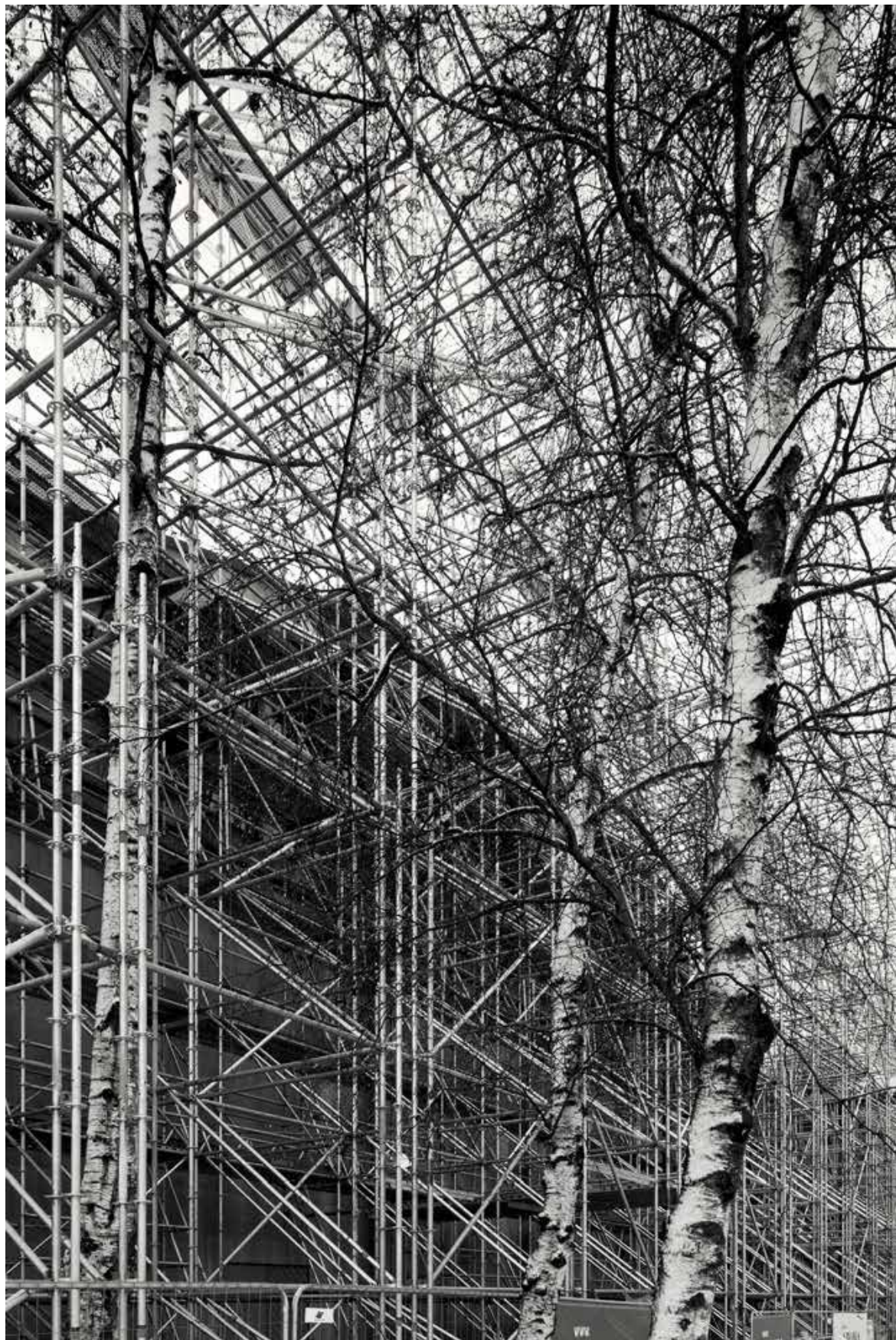
Tallinna linn on liiga kaua olnud ühe erakonna võimu käes. See pidurdab eelkõige positiivse arengut ning soodustab pigem negatiivset ehk korruptsiooni. Tähtsate asjade asemel tegeletakse asendustegevustega, nagu keegi kunagi tabavalt ajakirjanduses märkis. Samas olen kokkuvõttes ikkagi optimistlik, sest adun, et noored jagavad biiti. Usun, et näiteks Kalamaja asumis parklateks kohandatud sisehoovide sillutuskivid kistakse kunagi jälle üles ning istutatakse nendesse tagasi praegu kaduma kipuvad aiad ja peenramaad.

Lemmikkohad Tallinnas on Pirita jõe ürgorg ning linna läbiv veel ürgsem pank kõiges oma reljeefsuses. Väga mõnus on uidata selle nõlval, mis paljandub Maarjamäe kohal. Seal asub Tallinna üks ägedaim tühermaa, kus kohtas veel mõni aasta tagasi palju priskeid jäneseid ja muid loomi. Olengi üles kasvanud Lasnamäe lõpus ning jumaldan kõiki tühermaid. Väga inspireerivad keskkonnad. Kahju, et need vaikselt kaovad. Kaval oleks need ära valgustada ja mõned pingid asetada ning ongi park valmis!"

Martin kaifib linna kaduvaid tühermaid, kus näiteks ka lõket teha. „Mõnus kuulda selle prõksumist, tunda soojust ja puidu põlemise lõhna. Soovitan pidevalt kõikidele rohkem lõket teha, sest siis on vähem stressi ja üldist peataolekut.“

TALLINN & "TALLING"

Architectural photographer Martin Siplane's images show urban space from unexpected angles and in a poetic, if not humorous, way, so that the viewer may notice the hidden beauty and life of the buildings and houses in his shots.

Martin (b.1985) has also been rapidly building a reputation as an artist lately, with his second solo exhibition, "Talling", at the Museum of Architecture in Rotterdam open until April, which features adventurous "urban views and buildings in which the main motif is urban temporality: buildings in their moments of weakness, surrounded by scaffolding, unfinished, and not of much interest to the citizens passing them by."

Martin has been taking pictures since he was a boy and still has a few rolls of analogue film in his drawer somewhere. But it was the mass market introduction of digital equipment in the new millennium that gave him a special boost. "I've been fascinated by history and architecture since I remember, so I've mostly been looking at buildings and cityscapes," says Martin.

The development of Tallinn's urban space has been chaotic, Martin admits, and "unfortunately we are repeating all the mistakes that other cities have made over time." Cities are places to do business, enjoy ourselves and exchange ideas. "But unfortunately business and money driven activities have spilled over into the city, it's everywhere."

Speaking of architecture, he says, that you can't, and don't have to, save everything historic. "But above all, the milieu of historic settlements should be preserved." Tallinn's governance needs a change and a fresh vision, maintains Martin. His favourite spots in Tallinn are the disappearing wastelands and spots of wild nature - the Pirita river embankment for example. Martin hopes that the courtyards of the settlement houses in the city, which have been converted into car parks over decades will one day be paved over again and the gardens will be replanted.

„Kogu MAAILM on MU mängumaa“

Muusik, akordionist ja lugudetegija Tuulikki Bartosik on teinud albumi „Playscapes“, kus kõlavad lood, mis saanud alguse kohast, linnast, paigast. Ehk paigust, millega on tal olnud lähem side. Kiidame ka omalt poolt vägevast plaati, aga kõneleme ka kiirelt muutuvast maailmast.

Tekst: Tõnu Pedaru

Mis on see, mis mingis kohas looma paneb – on need suhted inimestega, mälestused, koha hääled-lõhnad?

Eesti ja eelkõige Võrumaa on nagu algallikas, kus tegin ümbritsevaga tutvust, õppisin n-ö kahel jalal kulgema ja tegutsema. Soome on koht, mis pakkus mulle seda vabadust, mida ma Eestis igatsema hakkasin, ja oli ühtlasi ka mu professio-naalse muusikutee käimalükkajaks koos eeskujude ja väga põneva kõrgharidusega. Rootsis sain lõpuks täiskasvanuks ja Rootsi on mind inimesena kõige rohkem vorminud ning mõjutanud ka minu arusaama pärimusmuusikast ja kõigest, mis sellega seotud on, see on mu teine kodumaa. Suurbritannias käisin koos pilliga esimest korda aastal 1994 ja sellest ajast jäi lahti väga loominguiline koridor, mis on mind viinud selle suure saare ühest äärest teise risti-rästi läbi ja toonud mitu viljakat koostööd. Suurbritannia ja eelkõige Šotimaa loodus on mind palju mõjutanud, aga ka inimesed ja isegi toit. Jaapan on mu viimane armastus, kuhu lõpuks kohale mindud sain alles 2017, aga selle eest käisin ka selle saare põhjast lõunasse koos pilliga läbi nii sellel kui ka järgmisel aastal.

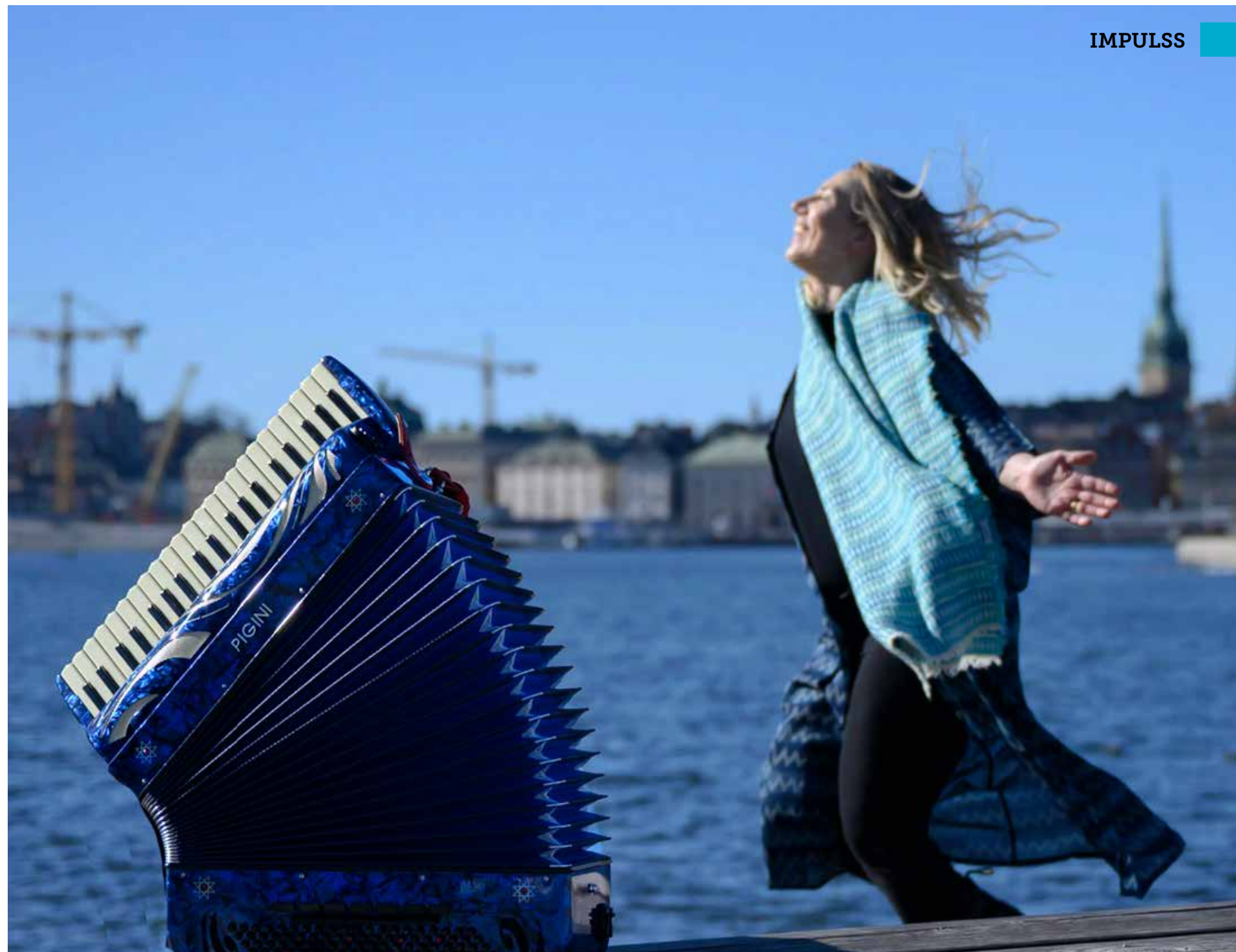
Jaapanist jäi minusse mingi iidne kontakt iseenda ja loodusega, see meenutab väga palju mu lapsepõlve Võrumaad ja pärast teist Jaapani reisi muutus minus midagi, mis avas sügavamad kanalid ümbritsevale. Ajal, kui maailm oli seis-

kunud, oli mahti elu ja tegemiste üle mõelda ja sain aru, et oma mõtetes ja tunnetes olen sageli nendes kõigis kohtades korraga või kordamööda, olen loonud nagu mingi oma mängumaa endale, millel pole riigipiire – see ongi Playscapes.

Looma ajendavad väga intuiitsed hetked ja juhtumised, näiteks on mu lemmikrongsõit Edin-burghist Londonisse, vaatan aknast välja ja näen, kuidas maastik muutub, enam-vähem sama roheline on see kogu aeg, aga midagi uut näed ikka, tunned, kuidas aeg ja ajalugu kulgevad käsikäes. Igasugused kriginad ja helid Londoni metroos. Või laevasõidud Läänemerel – näed, kuidas oleme kõik veega ühendatud, hingad mereõhku ja saad aru, et seda vabadust ei saa keegi mitte kunagi ära võtta. Või see rahu, mis valdab sind kusagil väikeses külas onsenis istudes, olles ümbritsetud mitmest vaikuses mediteerivast jaapanlannast. Mu telefon on täis eri kohtades lindistatud hääli ja helisid, kahjuks lõhnu ei saa niimoodi purki panna, muidu võib-olla lisaksin need ka, need on minu jaoks samuti olulised.

Eestiga seotult domineerivad su lugudes pigem minevikukõlad, pärimus. On siit valikutest midagi suuremat välja lugeda?

Eks need valikud näitavad kindlasti midagi, et millistest kohtadest mis on meelde ja külge jäänud ja millal see on toimunud. Eestiga ongi seotud mingid minevikukõlad, kuigi proovin leida

ka tänapäevakõlasid, aga eks minu tänapäevakõlad ongi rohkem Rootsis, Soomes ja osalt enne Brexitit ka Suurbritannias.

Kas võiksid minna ükskõik kuhu, veidi kohapeal ringi vaadata, maha istuda ja tõmmata lõõtsa käima ning mängida maha loo just sellist kohalikku vaimu ja värvi tabades?

Olen niimoodi muusikat loonud küll, kas siis kohast või teemast lähtuvalt. Aga lugude tegemise jaoks ei pea alati lõõtsa käima tõmbama, teinekord laulan mingeid meloodiajuppe telefoni või mängin väikese sündiga kuhugi mällu, variante on palju. Lased kõigel endast lihtsalt läbi voolata ja siis kuulad, mis tuleb. Nagu selline *send and return loop*.

Aga kus sa siis peamiselt elad? Kus on su kodu? Või ongi selline vanaaegne rändmoosekandi elu?

Seda on minult mitu korda küsitud ja sellele küsimusele pole endiselt ühest vastust. Eks mu asjad ja pillid on ikka mitme maa vahel laiali. Nüüd pärast pandeemiat on mu elukorraldus natuke muutunud ja olen olnud üle pika aja rohkem Tallinnas. Kodutunne tekib momentaalselt, kui sõidan Tallinna–Tartu maanteel mööda pruunist sildist „Vana-Võromaa“ või kui vaatan kruisilaeva pardalt, kuidas Värtahamneni sadam läheneb. Kui ma Helsingisse lähen, siis on ka kodutunne kohal, seda nagu väga suunata ei saa, et millal ta tuleb. Mul ongi vist kodutunne A, B ja C, olenevalt kus ja kui kaua ma olen viibinud. Tallinn on olnud minu jaoks selline läbikulgemise linn, teen asjad ära ja siis lähen edasi. Ajalooliselt vist on ka nii, et Tallinn hansalinnana oli eelkõige kaubateede ja inimeste ristumiskohaks.

Üttled, et muusika, mida teed, kõlab igal kont-

Fotod: AnnaReet Gillblad

serdil erinevalt. See ongi vast asja võlu ja see päris asi, et päris muusik esitab elavat asja. Püüne peal aetakse asjale vägi sisse. Kontserdid on ilmselt ka artistidele peamiseks sissetulekuks, sest plaadimüük, nii nagu kunagi, enam ju üldjuhul ei toida.

Igal kontserdil mõjutavad kõik ümbritsevad faktorid ja publik seda, kuidas muusika kohapeal vormub. Ka „Playscapesi“ kontserdil on elektroonika sees ruumi improvisatsioonidele, mulle meeldib selline spontaansus. Aga tänapäeva muusikaline ökosüsteem on mitmekülgne, digiturg kasvab ja sellega koos ka erinevad sissetulekuallikad. Eks see ole jah selline kombineerimine, et iga oja kasvataks suuremat veekogu. Esinemisi jätkub kindlasti, kui nende korraldamise ja otsimisega pidevalt tegeleda, küsimus on ainult, kust tõmmata piir, nii jaksamise kui ka riigipiir. Reisi- mine ei ole enam nii lihtne ega ka taskukohane nagu paar aastat tagasi, see paneb mõtlema küll, et kuidas nüüd siis seda tuuritamist teha. Ja kas üldse teha. Või teha hoopis hübriidtööd, et midagi teed digitaalselt ja siis natuke ka elavalt.

Mulle meeldiks kirjutada rohkem uut muusikat, teha mingeid konkreetseid tellimusi. Ja üha enam meeldiks luua ka erilisi kontserdielamusi, mida

valmistadki ette hoolega ja pakud siis publikule midagi põnevat. Mulle tundub, et see aeg, milles elame, sunnib meid rohkem keskenduma ja põhjalikumalt tööd tegema, tegelema kvaliteedi, mitte kvantiteedi tootmisega. Selles mõttes läheme nagu mingis arengus tagasi, aga see ongi positiivne, sest masstootmine ja -tarbimine ei ole jätkusuutlikud.

Meil ajakirjas mõõdetakse alati Tallinna linna- ruumi. Kus kandis oled ise Tallinnas elanud ja mis sulle selle linna puhul meeldib? Ja mida sa soovid, et siin võiks olla palju enam või siis miskit, mida võiks olla palju vähem?

Minu Tallinn jääb Lasnamäele, lauluväljaku ümbrusesse, Pirita tee ja natuke ka kesklinna. Autoga ma ikka ilma navigaatorita Tallinnas sõita ei oska, sest vahepeal on juurde tulnud nii palju uusi lahendusi ja need pole mu peas veel kinnistunud. Ma tahaksin, et Tallinn poleks nii autokeskne, et oleks kohta ka jalakäijatele ja jalgratturitele. Minu meelest on enamik magistraale ikka veel nõukaaegse loogikaga ja neile lihtsalt bussiridade lisamine toob veel rohkem segadust. Jalgrattateid on kohutavalt vähe ja sellist rohelist kohta, kus niisama tahaks pikemaid jalutusringe teha, pole

ma linnas veel leidnud. Terviserajad on, aga need asuvad ju linnast väljas.

Mulle meeldib liigelda kõige rohkem Pirita teel, sest seal on nii ilus ja avar vaade ning loogiline infra, jalutada Kadriorus ja nautida kunsti KUMU-s. Kui kõht tühjaks läheb, siis liigun ilmselt Telliskivisse ja Põhjalasse. Väga tervistav on ka Lasnamäel poes ja niisama ringi kõndimas käia, siis mõistad, kui palju on veel tarvis teha, et linna eri osad ja elanikud omavahel ühendada.

Ma teeks linnahallist mingi mõnusa tänapäevase eri vanuses inimesi ühendava keskuse, kus oleks *co-working*-töökohad, mida saab üürida nii väga lühikese kui ka pikema perioodi kaupa, mitmesugused söögikohad, stuudiod, kontorid, lahedad trennikohad, avalik suur saun aastaringse ujumisvõimalusega meres, ronimiskeskus, interaktiivne muusikale ja disainile suunatud retro-muuseum ja jätkaksin sealt piki randa läbimõeldud lõbustuspargiga, kus oleks väilava sarnaselt Gröna Lundiga Stockholmis. Tervel piirkonnal oleks natuke London Bridge'i ümbruse vaib. Istutaksin sinna palju rohelist, mis sobib siinse piirkonna flooraga. Teeksin ka mõne naturaalse mänguväljaku ehk *playscapes*'i, millele oleks vaba ligipääs ratastooliga, nagu ka tervele kompleksi-

MULLE MEELDIKS KIRJUTADA ROHKEM UUT MUUSIKAT, TEHA MINGEID KONKREETSEID TELLIMUSI. JA ÜHA ENAM MEELDIKS LUUA KA ERILISI KONTSERDIELAMUSI, MIDA VALMISTADKI ETTE HOOLEGA JA PAKUD SIIS PUBLIKULE MIDAGI PÕNEVAT

le ja teenustele. Ma vähendaksin neid lõputuid veidraid väikeseid parkimisalasid Tallinnas, mis iga nurga peale on tekkinud, ja jäta linnasüdame parklatest puhtaks, teeksin nende asemele rohealad ning suunaksin parklad südalinna piirile või veelgi kaugemale.

Maailm on suurtes muutuste tuultes. Mida sa ise sellest kõigest arvad? Nii muusikuna, inimesena... on see kuidagi muutnud mõtlemist või tegutsemist või mis iganes?

Arvan, et kõik muutused on tulnud selleks, et midagi ka päriselt muutuks. Ju siis on neid tarvis olnud, sest midagi peab muutuma. Samal päeval, kui sõda algas, olin laeval Tallinnast Stockholmist ning mulle tuli äkki selgelt ja teravalt meelde august 1991 ja natuke hirm tuli ka, et mis siis, kui lähebki nii. Hetkeks lõi nagu pildi selgeks ja sundis mind läbi mõtlema erinevaid stsenaariume just enda ja oma pere jaoks. Tegelikult koroona juba muutiski mu elukorraldust, kuna tuli võtta vastu mõned pere tulevikku mõjutavad otsused, mis loomulikult ei läinud sada protsenti nii, nagu olin planeerinud.

Samas olen harjunud elama etappide kaupa ja mulle pole probleemiks liikuda ühest kohast teise, niikaua kui mul on Võrumaal mingi peatuskoht. Seal on nagu mingi juhtimiskeskus, mida olen eluaeg tundnud ja teadnud ning mis toob jalad maa peale ka siis, kui ümberringi on kaos. Praeguses Nursipalu hetkes on see rahu ja stabiilsus seal muidugi häiritud ning ma tunnen ise ka, et kui seni olen seal iga lehte ja lillekest ja kohalike metsloomade elupaiku aastakümneid hoidnud, sest tegemist on looduspargiga, mis on osa meie varandusest ja pärimusest, siis nüüd ei teagi, kuidas edasi läheme. Keerulised ajad.

Aga nagu enne mainisin, siis minu jaoks on kvaliteet saanud väga oluliseks ja sellest tulenevalt läbimõeldud otsused ja tegutsemine. Varem võisin natuke ka lahmida ja olla hooletum, aga nüüd analüüsin ja mõtlen rohkem nii muusikas kui ka elus. „Playscapes“ on selles mõttes hea näide, sest viimased kaks aastat olen tegelenud ainult selle albumiga ja kogu see protsess on õpetanud palju kannatlikkust ja tänulikkust. Eks see kunst, mida loome, ongi meid ümbritseva maailma peegeldus. Loodan väga, et muutused pöörduvad üsna pea positiivsete lahendusteni.

"THE WHOLE WORLD'S MY PLAYGROUND"

Tuulikki Bartosik is an accordionist, composer, singer, and multi-instrumentalist, with degrees in classical and traditional music. Her work has grown increasingly adventurous, branching out from its beginnings to explore the possibilities from incorporating vocals, effects and music software with her virtuoso playing. Her new bright and powerful album out is "Playscapes", with tracks that have their origins in the places, the cities. With which she has had a closer connection.

"Estonia, and Võrumaa in particular, is like a starting point where I got to know my surroundings, learned to walk on two feet and to act," says Tuulikki, taking a closer look at her special places, "Finland is the place that gave me the freedom I was longing for in Estonia and was also the launching pad for my professional music career, with role models and a very exciting higher education, Sweden is where I finally came of age and Sweden has shaped me the most as a person and has influenced my understanding of folk music and all that it entails, it is my second homeland." UK has been special for her: "I have had a very creative corridor that has taken me from one end of this great island to the other and has led to many fruitful collaborations, the nature of the UK and Scotland in particular has influenced me a lot, but also the people and even the food." "Japan," she reveals, "is my latest love, which I didn't finally get to until 2017, but for that I also went north to south of the island."

THE RECORD

however good usually no longer earn a musician what they used to decades ago, so in order to make living is there need to do more live performances? Tuulikki notes that today's music ecosystem is diverse, the digital market is growing and with it, the various sources of income. It's a combination, isn't it, of each stream growing a larger body of water. "There will certainly be more gigs if you keep on organising and seeking them out, the only question is where to draw the line, both in terms of capacity and national boundaries," notes the artist, "Travelling is no longer as easy or affordable as it was a few years ago, which does make you wonder how to do the touring now."

WHAT SHE WOULD LIKE TO DO

- would like to write more new music, do some specific commissions. And more and more, I'd like to create special concert experiences that you prepare carefully and then offer the audience something exciting. I feel that the times we live in are forcing us to concentrate more and work harder, to produce quality rather than quantity. In that sense, we are going backwards in a way, but that is a positive thing, because mass production and consumption are not sustainable.

THE WORLD IS IN THE MIDST OF A MAJOR WIND OF CHANGE.

"I think all the changes have come about in order for something to actually change, and so they have been neces-

sary, because something has to change. On the day the war started, I was on a boat from Tallinn to Stockholm, and I suddenly remembered clearly and sharply August 1991, and I was a little bit scared that what if that was going to happen. For a moment, it was like the picture became clear and it forced me to think about different scenarios for myself and my family. Challenging times. But, now I analyse and think more, both in music and in life. "Playscapes" is a good example in this sense, because for the last two years I have been working on this album alone and the whole process has taught me a lot of patience and gratitude. Isn't the art we create a reflection of the world around us? I hope very much that the changes will soon turn into positive solutions.

Foto: Alice_Whitby

PULSS

PULSSI LEVITAVAD

VABA AJA SISUSTAJAD		RESTORANID JA KOHVIKUD	
Arensburg Boutique Hotel & Spa Arigato Spordiklubi Audentes Fitness City Spa Eesti Rahvusraamatukogu Forus Spordikeskus Golden Club GOSPA / Georg Ots Spa Hotel Grand Rose SPA Hotell Barons Kalev Spa Kino Artis Korrus3 Kumu Mila Studio MyFitnessi spordiklubid Niitvälja Golfiklubi Spordiklubi Reval Sport Spordiklubi Sparta Savoy Boutique Hotel Tondiraba Tennisekeskus Valeri Studio Fitness&Yoga Viljandi Pärimusmuusika Ait Saare Golf		4Sisters Kitchen Cafe Butterfly Lounge Classic Kohvik, Fish&Wine Gallery Cafe Gianni Gourmet Coffee In Vino Veritas Kaks kokka Kohvik Boheem Restoran F-Hoone Kohvik NOP Kohvik Peps Restoran Platz Kohvik Pärnu Maiasmokk Mmuah nAnO Restoran Moon Reval Café Sushi Plaza Vapiano Wabadus YANU Bar	
AUTOSALONGID JA SISUSTAJAD			
Audi Tallinn Auto Forte Haus Galerii	Info-Auto Inspira Lexus Tallinn	Mariine Auto Pilot Motors Sunorek	TANK
BUTIIGID			
Aleksander Boutique Anna Boutique Armani Baldinini Company's Elegance Boutique Fashionclub Fashion House	Fashion Palace Franky Fresco Boutique Gant Gerard Darel Glanz & Glamuur Guess G-Star	Hairmail Hugo Boss ICON Liu Jo Luxton Boutique Make Up Store Mario Melani MaxMara	Nju Butiik Q Boutique Replay Roosikrantsi Kingastuudio Sergio Tacchini S'Nob Studio T Tango Boutique
ILUSALONGID		MUUD KOHAD	
Salon+ juuksurisalongid Alessandro ilustuudio Ilusalong Beauty Lounge Ilusalong Central Cinderella ilusalong Désirée ilusalong Salong FashionHair Finissage Medical Spa Ilusakong Ajapeatus Kuressaares Ilusalong Ginger Ilustuudio Ilusahver Ilu Võlu ilusalong Intersalon Ilusalong JEM	Ilusalong Kaunis Kaunimaks Ilusalong La Sharm Liilia ilusalong Pikk 40 salong Privileg Day Spa Roosikrantsi ilusalong Savannah' ilusalong Salong Scarlett Salong VUNTS Sim Salong Sinine Salong SKIN ilusalong i3 ilusalong	Christie's International Real Estate Signature Circle K kohvikud Kuressaare Lennujaam LUXUM by Uus Maa KVB Nordica lennukid Swedbank teenindussaalid Swissôtel Tallinn Tallink VIP lounge Tallinna Lennujaam Tartu Lennujaam Vabalava Viru Keskus	

BURGERI ASEMEL BÜROO

Arhitektuurikriitik KARIN PAULUS kirjutab, kuidas kunagise söögiplatsi ja lõbumaja asemel on kerkinud suurejooneline Kawe City.

Kitsuke Tatar tänava algus on olnud väga mitmekesise ajalooga. Mõnele on kallis rokoklubi Woodstock, teine meenutab hea

sõnaga uut kapitalistlikku aega markeerinud legendaarset burgeriputkat, kus müüdi väga varakult Coca-Colat, Fantat ja Spite'i, ning kolmas mäletab lõbu- ja ööklubi Lilyga seotud sekeldusi. Moodsal ajal pole aga linna tuisoonel enam pisikestel hoonetel ärilist võlu ning nõnda rajati arhitektuurikonkursi võidutöö alusel võimas Kawe City. Töö autoriteks on arhitektid büroodest LÜNK arhitektid ja DAGOpen: Üllar Ambos, Pille Noole, Jaan Kuusemets ja Jiannis Lykouras.

Hoone paistabki koosnevat põhiliselt akendest ning nende vahel otsekui pildiraamiks olevast napist mustast seinast. Linlikud geomeetriselised rütmid annavad hoonele teatud väarikuse. Üllar Ambos räägib, et proportsioonides lähtuti

selle kandi ühest ilusaimast hoonest – Palace'i hotellist (1937). Samuti sooviti lugupidavalt suhtuda tänaval olevatesse eri kõrgustest ning eri aegadest pärit hoonetesse. Arhitektuuri paika sättides peeti silmas ka tulevikuperspektiive – plaane naaberkruntidel samuti uusi maju ja juurdeehitisi teha.

Tatar tänava ja Estonia puiestee nurgale on püütud muuta liigenduse, haljastuse ja istemõõbliga hubasemaks. Mõeldes taskuparkideks kutsutud mikrolahendustele, võiks seda ehk naljaga pooleks taskuväljakuks tituleerida. Omalaadne nõõp pintsaku küljes on muinsuskaitsete soovil säilitatud baltisaksa arhitekti Ernst Kühnerti kavandatud ärimees Hans Vinnali maja (1921) voluutfrontoonidega magus fassaad. See veidi kummaline butafoorne võte annab tänaval liikujale aimu, milline oli linn sada aastat tagasi, ning lisab jalakäija jaoks madalama vormina veidi ka õdusamat mõõdet.

Piirkonnas on sarnaseid ehitistööd olnud üsna palju ning nii kaovad meie vanalinna ümbrusest viimasedki tillukeste majadega oasid, mis markeerisid sajanditagust maailma. Kas asemele tuleb vaid *premium city*, näitab muidugi aeg.

KAWE CITY BUILDING

The narrow beginning of Tatar Street has had a very varied history. For some, it is the rock club Woodstock, for others it is the legendary burger joint that marked the new freedom of capitalist era next door to the Lily nightclub. In modern times, however, tiny buildings no longer have the commercial charm of the city's trendy downtown area, so the winning entry in an architectural competition was used to build the mighty Kawe City. The authors of the project are architects Üllar Ambos, Pille Noole, Jaan Kuusemets and Jiannis Lykouras from LÜNK arhitektid and DAGOpen. The building seems to consist mainly of windows and a thin black wall between them, like a picture frame. Linear geometric rhythms give the building a certain dignity. The proportions were inspired by one of the most beautiful buildings in the area, the Palace Hotel (1937). They also wanted to be respectful of the different heights and periods of the buildings on the street.

Tekst: Karin Paulus Fotod: Muis, Karl Kasepõld

Christie's Real Estate Signature Estonia

— ALWAYS OPEN —

Photo Caption: (back row, left to right) Maire Roose, Triin Loodus, Kirsti Pai, Ebe-Kai Mutso and Tauno Loodus as CEO, and (front row, left to right) Triin Mägi, Jelena Kuzmenko, Helen Tallermo, Nathalie von Girs (not pictured).

Christie's International Real Estate was born out of the iconic Christie's auction house, which has captivated a global audience of art collectors and luxury consumers since 1766. Christie's International Real Estate maintains a close partnership with the auction house, creating unique synergies between the worlds of high-end real estate, art, and luxury goods.

Christie's Real Estate Signature Estonia offers exclusive home and luxury real estate services. Should you want to sell, buy or rent real estate, feel free to contact us.

Christie's Real Estate Signature Estonia pakub kõrgetasemelist kinnisvarateenust nii kohalikule kui rahvusvahelisele kliendile. Soovides müüa, osta või üürida kinnisvara, võta meiega ühendust.

KPMG Cyber

Veebirakendused on üks levinumaid sihtmärke küberrünnakutele.

Avasta ja paranda oma rakenduste turvanõrkused enne kui nad muutuvad ohtlikuks Sinu organisatsioonile.

Loe lähemalt veebirakenduste turvatestimise kohta:

küberkaitse.ee

